

تصویر ابو عبد الرحمن کردی

۲۵ رۆژ لهزیندانی قاشیه‌کانی به‌غداد!

نوسینی: سهید قادر جه‌باری

www.kurdistanreportage.com

سلیمانی - ۲۰۰۱

www.iqraa.ahlamontada.com

ئەلەكەتەب (كوردی ، عربی ، فارسی)

۲۵ رۆژ

لهزیندانی فاشیه‌کانی به‌غداد !

نووسینی
سهید قادر جه‌باری

۲۰۰۱ سلیمانی

چیای سورین - سالی ۱۹۸۶

٢٥ رۆژ له زیندانی هاشیه‌کانی به‌غداد ..
به‌سه‌رهاتی قارمانیکی نه‌ته‌ومی کورد
له‌ سانی ١٩٧٧ دا له‌ زیندانی ((هه‌ینه‌ی که‌رکوک))

نوسینی: سید قادر جه‌باری

پن‌شک‌ه‌ به‌ :

*گیانی پاکی شه‌هیدانی ڕێگای کورد و کوردستان و که‌س و کاری شه‌هیدان
*رۆنه‌ نه‌سرموت و خۆراگرو زیندانه‌ سیاسی‌یه‌کانی کورد له‌ هه‌ر جیگایه‌ک
دا هه‌ن

*به‌ نازادی خوازانی جیهان و خه‌بات گێڕانی کورد و کوردستان له
هه‌رجیگایه‌ک دان .

* ناوی کتیب : ۲۵ پوژلەزیندانی فاشیەکانی بەغداد

* نووسینی : سەید قادر جەباری

* پیاچوونەوی : جەمال زەری

* پیتچین و کاری کۆمپیو : ەری : هاوار سەیدقادر

* چاپخانە : تیشک ت (۲۱۲۶۹۵۱) ، چاپی یەکەم ، سلیمانی ۲۰۰۱

* فەرز : سامان محەمەد سالح (بازاری سۆز)

* تیراژ : (۲۵۰)

* تابلۆکان : ناراس حەمە حەسین ، خەسرەو

* ژمارەى سپاردن : (۱۸۹) سالى ۲۰۰۱ یوزارەتى پۇشنىرى پىن دراوه

* وینەى بەرگ : ناراس حەمە حەسین

پيشه‌کى يەك بۇ بىر مەرى ۲۵ پۇژ لە زىندانى فاشى بە غدا ..

بە پۇژ لە خۆشەويستەم كاك سىد قادر جەبارى . دەست نووسى كتيبى ۲۵ پۇژ لە زىندانى فاشى بە غداى نيشاندام . تاوەكو ديدو بۇچوونى خۆمى لەسەر دەربەرم .

و بە مەوى ئەدەبەكەى كاك سىد قادر جەبارى و تىكۆشان و خەباتى زياتر لە ۴۰ سال لە شۆرش و پيشەمرگايەتىدا لە شاخ و لە ناو شارى كەركوك بە نهينى كارى پىخستنى ئەو دەمەى شۆرشى ئەيلولى دەکرد .. زياتر هاندەرم بوو بۇ ئەوەى پاش خويندەووەيەكى واقع بينانە . شەرەفى ئەوەى پى بەخشيم كە پيشەکى يەك بۇ كتيبەكەى بنوسم .

ناوەپۇژكى كتيبەكەى براى بەپۇژ و نووسەر ، واقعىيەتى شىنواى ئەشكەنجەدانى پۇژمى فاشى بە غداو چۆنەتى مامەلەکردنى شۆفینستانەى ئەو پۇژمە بە شىنەووەكى (ديکۆمىنت) و بە بەلگەو دەسەلمىنى ، كە چۆن پەفتارىكى دور لە هەموو بەها مەوقايەتىيەکانى پۇژمى بەعسى عەرەبى لە عىراقداخستۆتەپوو ، كە هەر كەسێكى خەمخۆرى كوردو كوردستان ، كاتێك تەنها كتيبى ۲۵ پۇژى زىندانى شۆرشگێرو نيشتمان پەرەوانى كورد دەخوينتەو ، لەو راستىيە حاشا هەنەگرە تى دەگات بە درىژاى دەسەلاتى ئەو پۇژمە تاكو ئىستا چ جۆرە ئەشكەنجەيەك دەكاتە نامرازىكى تۆقینەرەنەو هېچ باكى لەوەش نەبوو كە مەنال و ژن و پياوى كورد ، چ جۆرە ئازارێك دەدرێن لە كاتێك ئەو پۇژمە يەكێك بوو لەو دەولەتە ديكتاتورىانەى كە هېچ حسابێك بۇ جارى گەردوونى مافەکانى مەرف نەكات بە كوردو عەرەب و كەمە نەتەوايەتيەكان ، تەنها لەبەر ئەوەى داواى مافى نەتەوايەتى خۆيان كەردوو .. بە تايبەتى گەلى كوردستان كە چ پيلانىكى داگیر كەرانەى گرتۆتەبەر و بە مەبەستى گلاوى سياسەتى بەعس لەو پيلانەدا سەپنەووەى

که لتورو له ناو بردنی که له تیکۆشهرانی که له که مان ، که له په گوه میلله تیک وه کورد پیشه کیش بکات .. تا بهو پیلانه ژه هراویه ی خوی بکات ..!

کتیښی بیره وهری ۲۵ پوژی زیندانی یه کی کورد ، به شیویه ک ناماژهی پښ کردووه تا کو نهی که لانه ی داوای پښتیل نه کردنی مافی مروف ده که نه ، وپرای نهی هه موو مهرگه ساته تراژیدیا یه ی به سهر کوردا هینا ویتی . کاکي نووسهر ، نه م ۲۵ پوژهی مروفیکي کوردی شوپشگنږی ناوینهی کاره ساته شوپشگنږی کهانی به عس ده کات و به مهش ، پووی دزوی نهی پښمه زیاتر ناشکرا ده کات .

نووسهر به بیري تیري به پښی نهووی خوی مروفیکي کورد په روهه ، بوداوه کهانی هینا و ته سهر نهووی ، زیره کهانه و به هو ی نهی نه زمونوه شوپشگنږی یه خویه وه واقیعیکمان پيشان نه دات ، که پراوپره له هستی نه ته وایه تی و تا که پښکا چاره شی بۆ پښگار بوونی کورد و عه رب و که مینه نه ته وایه کان ته نها گرته به ری شوپش و به رخودانه و له زمانی پاله وانی نهی نووسینه یه وه ، فیری خوپاگری و گیان بازی مروفی کورد ده کات ، که وه که سایه تیه کی به هیز له نازارو نه شک نه چه دان دا نه ک جه لاده کهانی به عس نه توانن بۆ تا که ساتیک چی یه سوود لهی مروفه خونه ویستیانه ی که گیانیان پښشکه ش کردوه به کورد و کوردستان وهرگرن ، به پښچه وانه وه (مردن) و شهید بوون ده که نه به رده بازی پښگاری و سهر به خوی یه که جاره کی کوردستان .

له مه وانه یه کی شوپشگنږی یه بۆ هه موو کوردیکي دل سوژ ، که پاراستنی کورد و کوردستان نامانجی سهره کی بیټ .. نه مه نهی خسه له ته شوپشگنږی یه که تا کوردیک هه بن . مه حاله دیکتا توره که ی به غذا بتوانن شوپش له له شوپشگنږان به لا پښ دا به ری ..

هر بۆيە بىراى نووسەرى ئەم كىتەبە . قارەمانىكى ئۆزىندانى
 دۆتەخەسلەتى نوسىنەكەى كە بووداوىكى مۆڭۈۋىسى پاستەقىنەى
 لەكەمانە ، كەسايەتەكى لىھاتوۋى نەبەز خۇپاگرى نەتەوۋى كوردە و
 شاننىش پىشەمەرگەيەكى گىيان لەسەر دەستەو مەملانى لەگەل مەرگ دا
 كات و بىن پسانەو و بەردەوام لە كارو چالاكى لەسەر لووتكەى چىا
 مەرگەشەكانى كوردستانەو ، دەنگى ئازادى ھەر بەرزو پىرۋى خاك و
 شىتمانى كوردستان (بە تىزى نەتەوۋى كورد) بەشەكاۋىيى پاكرتوۋ ،
 ئەمەش بەلگەنەۋىستىكى تىرى ئەم قارەمانە بوو لەدوای زىندانى
 شىيەكانى بەعس دا .

وسەر لە زمانى قارەمانى ئۆزىندانەو پەردە لەسەر ئەو شىۋازى
 ئۆمىكارانەى بەعسىيەكانى صدامى خۆين پىژلا دەدات و دېندەىسى و
 شەكەنجەو لە سىدارەدانى پۆلەكانى كورد لە داداگايەكى بى دادا بە دىناى
 وەرەو دەرەو ئاشكرا دەكات .

ۆكارى ئەو دېندەىيەى پىژمى بەعس بەرامبەر كورد ، ھەر ئەوۋەبوو كە تەنھا
 وىردن ، ئەو ئەشەكەنجەدان و شىۋازە نامرۇفانەى بەعسىش بەرامبەر بە
 زلەكانى كورد لە زىنداندا تەنھا ئەوۋە كە داتبىنىت بە كارىكى سىياسى ،
 اوۋەكو لە پىگەىچەند كە سىنكەو تالە داۋەكانى پىكخستنى ناۋىشارى
 مۆپشى كورد ئاشكرا بىكرى ..

ە لە پاستىدا قارەمانى كىتەبەكەى بىراى نووسەر نەك ھەر ھىچى نەدركاند
 ،ئەكو چۆكى بە دوژمن دادا .. وە لە ھەمان كاتدا لە ژىر فشارىكى بەدەر لە
 رۆف و مرۇفائەتى ھەندىك شت پىك دەخەن تاۋەكو كەسە زىندانىيە كە
 چىتە ژىر ئەو فشارەو ئەمەش وەك بەھانەيەكى بەعسىيەكانە ، تاۋەكو
 ىندانىيە خۇپاگرەكان بكوژن و لە ناۋيان بەرن . دواترىش تا بەرژەۋەندى
 مە پىژمە لە ناۋچەكەدا ھەبو ھەرچى بىكردايە بۇيان دادەپۇشى لە پىناۋى

لیترێ نهوت ، ههر بۆیه ئهو نەسلەئێهەوی پۆژم و دارو دەستەوخوێن
 پێژەکی بەغدا ، پۆژ لە داوی پۆژکارەساتی جەرگ بڕ و کرداری ناموڵانەیی
 عەرەبە بەعسی یەکان لە عێراقدا بەسەر نەتەوهی کورد ، زیاتر زەمینی جێ
 بەجێکردنی پیلانەکانی دەهاته دی .. وەك بێ سەرو شوێن کردنی هەشت
 هەزار بارزانی و ئەنفال کردنی (١٨٢) هەزار مەوڵی کورد بە کوێو کچ و منال
 و ژن و پیاو وە بێ سەرو شوێن کردنیان هەر بە زیندویتی و زیندە بە
 چال کردنی ئەنفالە بەدناوێکی پۆژم ناوچەکانی گەرمیان ، قەرەداغ و
 کیمیاباران کردنی شارێکی وەك هەلەبجە بە درەخت و بەروبووم و ناژۆل و
 مەوڵەکانیەوه شەهید کردنی شاری لە ١٦/٣/١٩٨٨ ، پەردە و تاوانکاری
 بێ ئابووری پۆژمی بەعسی عەرەبی عێراقی ناشکرا کرد .

پاشان کیمیابارانی هەموو ناوچەکانی هەریمی کوردستان بە تازەترین چەکی
 کۆکۆژ و بە کارمێنانی قەدەغەترین چەك لە جیهان دا وەك گازی خەردەل و
 سیانیدو کیمیای ، بکا بەسەر گەلێک دا کەلە عێراقدا دەژین .. ئەم کردارە
 ئهو پەڕی سوکایەتی کردنی ئەم پۆژمە لەبەر دەم پای گشتی جیهانی د
 دەخاته پوو هەر

تەنها لەبەر ئەوهی کوردن و داوای مافی خۆی دەکات ؟!

هەرچەندە پۆژمی بەعس و هدامی جەلاد ئەم کارە ناموڵانەیی ئەنجام د
 بەلام چەند وولاتێکی تریش تۆمەتبارن بەوهی کە چەکی کیمای
 جەرسۆمی و خەردەل و سیانیدی پێداوێ بۆ خاتری نهوت .. خۆیان بـ
 دەنگ کرد لە ئاست ئهو هەموو تاوانانەیی کە پۆژمی عێراق پێی هەستا دژ ؛
 نەتەوهی کوردی ماف زەوتکراو خاک داگیرکراو .. بەلام دۆسیەی تاوانەکان
 جینۆساید و تاوانباری جەنگی عێراق - ئێران و داگیرکردنی دەولەتی کورد
 بەوه کۆتایی نایەت گەمارۆی ئابووری بۆ شەمەك و کالای مەدەنی لایجێ

به لکو نه مړې بڼت ياسبهې چاره نووسی له تهوای دیکتاتور ه کانی تری
جیهان که تر نابڼ ؟!

به لام نهوې مایه ی تیرامانه . نه و ه موو تاوانه ی دژ به گهله که مان و به زؤر
شهې فروشتنی به کوماری نیسلامی نیران و داگیرکردنی کویت و قه تل و
عامی خه لکی به ش مهینه ت و ستم دیدی گهله که مان و نه نغال و کیما باران
کردن به بهرچاوی ولاتانی نیسلامی وجیهانی عمره بی و بیانی یه وه نه نجام
دا ، به مهرجن هیچیان فرمیسکی تیمساح ناساشیان له و ده مه دا بو کورد
نه رشت ، وه هیچ ویردانیکیش بو تاکه ساتن نه بزواو به ژیر لیوانیش ه وه
باسیان لیوه نه کرد ته نانه ت بیروباوهره سوسیالستی زانستی و سوسیالستی
دیموکرات و لایه نه دیموکرات خوازه کان به ده نگ کیشی به نه نغال کردن و
کیما بارانی کوردانه وه نه هاتن ؟!..

نه م کتیبه ش که برای به ریز کاک سید قادر جهباری دایرشته وه بوداویکی
واقع بینانه یه . ده ست خوشی لی ده کم به هیوای نهووم نمونه ی نه م جوړه
دیکومینتانه هر له بره و دابن .

هر برییت .

برات

زمرده شت هورمزیاړ

پیشه کی - ووته ی نووسه ر

خوینهری به ریز . پیم خوشه له ریځگای نه م پرتوکه وه پیتان ده گم . وه
نووسینی نه م پرتوکه ش بوداویکی میژوویی یه ، به شینوه یه کی واقی
بینانه وه هرلم داوه بوداوه کان وه خوی بنوسم ، بوداوی که له میژدیگر
گیان له سر ده ست و پیشمه رگه ی به وه فای کوردو کوردستانه ، که
ده رباره ی زیندان کردن و نه شکه نجه دانی نه و میړخاسه ی کورده که به

ماوهی ۲۵ پوژ له زیندانی یه کانی پوژنمی به عسه یه کانی عیراقدا نه شکه نجه دراوه !

گنپرانه وهی سه رگوزشته ی پوله یه کی به وه فای کورد ، گنپرانه وهو میژووی هه موو شوپشگنپریه کی کورده که له ژیر نازارو نه شکه نجه ی به عسی یه کان دا بویرانه و بئ سله مینه وه له جه ورو سته می نه و درنده بئ وینانه خوڤاگر و ژیرانه توانیویانه پزگار بن ، یا گیانی خوین به خت بکه ن به کوردو کوردستان .

ئه م میرخاسه و خوڤاگره ش ، ژیرانه و به هه لوئست له کاتی نه شکه نجه دانی دا ، رقی پیروزی ، نه ستووتر ده بئ و بۆ ته نیا وشه یه که نه و پوژنه فاشسته ی به عس نه توانن سوودی ئی وه ریگرن ، به لکو به پنچه وانه وه ده توانی گیانی خوی و نه ینی یه کانی شوپش پزگار بکات و بیاریزی و چوک به دوژمنی خوین خورو داگیرکری کوردستان دابات بۆ جاریکی دی بیسه لمینیت که داپلوسین و گرتن و هه لواسین و نازار و نه شکه نجه و کوشتنی به کومه ن نابیته هوی چوک دادانی پوله کانی نه ته وه که مان و ده گیانی خوڤاگری و به رنگاریو نه وهی نه ته وه یه کی زولم لیکراو چه وساو ه کز ناکات ، بگره گرو گلپه ی ناگری شوپش و شوپشگنپران زیاتر و زیاتر ده بیت و دهنگی نازادی خوازانه ی نه ته وهی کورد ، گوئی داگیرکرانی کوردستان که دهکات و سه رکه وتنی یه کجاره کی بۆ گه له که مان بیته دی ...

چه مکینکی تری ئه م په رتووکه ده بیته فاکته ریکی گرنگ بۆ هه لمالینی نه و زولم و نوډارییه ی که پوژنمی به عسی عه ره بی له عیراقدا دژ به مافه کانی سروف و نازادی پاده ربیرین و مافی ره وای خه لکی کوردستان به کاری ده هینن ئه م پوژنه پوژانه به درنده ترین شیوه په لاماری پوله کانی کوردی داوه ، هه ره له پیر و لاوژن و مندال دهستی نه پاراستوو و بهرده وامیشه له سه ره نه و سیاسه ته فاشسته یی .

بووداوه كانى ئەم پەرتووگە باس لە جۆرى ئەشكەنجەدانى سائەكانى ۱۹۷۷ دەكات كەچەند بە دەرندانە ترين شىنوازى ئەشكەنجەدان كەوتوتە گيانى پۆلەكانى نەتەوه كەمان و بىن بەزىيانە مامەلەى لەگەن تاكەكانى نەتەوهى كورددا دەكات ، بە مەبەستى بنەبەركردن و سەپىنەوهى كەلتور و فەرەنگى نەتەوهى كوردستان و بە زۆر بە عەرەب كردنى بە عەسيانەى بەرامبەر گەلێك كە لەسەر خاكى زىدى باب و باپىرانى خۇيان لە نىشتمانى خۇيان دا دەژين كە پىى دەوترى ((كوردستان)) .

وهلى لە بەرامبەر بە كارەينانى دەزگا سەركوت كەرەكانى پژىمى بەعسى عەرەبى لە عىراقدا تادەهات و رەى پۆلانى شۆپشگىپرانى كورد چ لە زىندان دا بىن چ لە مەترىزى پىشمەرگايەتى دا مەكۆم تەردەبوو . هەرچەندە پى بە پى گەشەكردنى تەكنەلۆژىي سەربازى پژىم و تەرخان كردنى بودجەى عىراقى بۆ كردنەوهى (تصنيع العسكرى) بە كار دەهينا و بە مەبەستى مل كەچ بوونى نەتەوهى كى وهكو (كورد) .

تەكنەلۆجىي ئەشكەنجە و دام و دەزگای سىخورى و نازاردان و كوشتو بېر ، پژىمى داگیركەرى عەرەبى بەعسى عىراقى لە ینگای وولاتانى دژ بە مەرفايەتى ، تا دەهات پەفتارى فاشىزمانەى كوردبوو تاكە نامىزێك بۆ نەمانى شۆپشى كوردو شۆپشگىپرانى كوردستان ، ئەم پژىمە وهك ئەوهى هەولێ باشكردنى ژيانى گەلانى عىراقى بەدايه و ینگای وتوێزى نازادانە و فەزايەكى ديموكراتى لە عىراقدا پراكتيزە بكردايه ، بەلام تاكە ینگای پژىمى بەعسى عەرەبى لە عىراقدا ، لەسەر سياستى پىلانى گلاوى دادەپشت ، ئەم جارەيان بە تەكنىكى سەربازى نوێ وه پىادەى ئەو بەرنامە دژ بە مەرفايەتيان گرتبوو بەرو شىنوازى تازەى ئەشكەنجەدانى كوردبوو گەواهى فاشىستانەى .. دژبە گەلانى شۆپشگىپرى عىراق بە گشتى و نەتەوهى كورد بە تايبەتى .. (پژىمى داگیركەرى سەدامى) ، لە بواری پەيوەندى

دهرکی یه کانی دا ، هه موو ووزمو توانی خستۆته گه ، له پیناو نمایش کردنی دهسه لاته له بزۆکه که ی تاوه کو هه ئه تینکی به ناو دیبلۆماسیانه ی سیستمی پڑیم و دهستو و تاقمه که ی ، به پاساو بهینینه وه ، به پیچه وانه ی ئه م هه ئه مه ته دهره کی یه ی پیاوانی پڑیمی به عس فۆرمه له کردنی بهرنامه یه ک بوو نه ک هه ر له ناوخۆ عیراقددا نهیتوانی هیچ شیکارو پاساوێک بهیننه وه بۆ کۆمه لگای نێو دهوله تی و مافی جیهان ، به لکۆ هه موو شیوازیکی ئه شکه نجه دان و گرتن و راوه دروان و پیاده کردنی سیاسه تی (تهرحیل ، ته عریب ، ته هجیر) و سه رنگوم کردنی پۆله کانی گه له که مان و کرده وه ی جینۆساید و شه پنگیزی بۆ وولاتانی دراوسێ خۆی و وولاتانی بهریار به دهست ئاشکرا بوو له پێگای میدیاکانی جیهانه وه .. که به چ شیوازیکی هیچ حسابی بۆ نه ته وه ی کورد نه کردوه وه ئه وه ی له توانایدا بووبی ، درێفی نه کردوه .. به نوێترین ته کنه لۆژیای سه ریازی نیشتمانی کوردستانی کردبۆه سوتماک و له زیندانی یه کانی (ئه بوغرێب ، کۆشکی نیهانی) ((قصر نیهانی)) و کوشتارگه ی قه سابخانه ی موصل و هه یئه ی که رکوک و نوگره سه لمان و ده شتی عه رعه که ئیستاش سیخفاخی کردوه به کورده شوپشگێره کان و که مینه نه ته وایه تی یه کان له عیراقددا به ته نهاش تاوانی پۆله کانی نه ته وه ی کوردمان ، سووربوون بووه له به دهینانی مافه په واکانی گه لی کوردستان له عیراقینکی دیموکراتی فره حزبی په رله مانی یه کگرتوودا .

که مافینکی نیشتمانی نه ته وه یی گه لینکی چه وساووه زۆمه لیکراو بووه ، بۆ شیکاری ئه م به لگه نه ویسته ش ته نها تاوانی ئه و پۆلانه ی کورد هه ر ئه وه بووه که کوردن به کوردی ده ژین و ده مرن و داوای مافی چاره نووسی خۆیان ده کهن ، ئه م سیاسه ته هسرتییانه ی به نێنده ترین پڑیمی به عسی عه ره بی له عیراقددا به زۆرو داپلۆسین په و به په ووی نه ته وه ی کوردی کردبۆه .. پڑیمی به عسی عه ره بی عیراق هه میشه و به رده وام له بۆسه دا بووه ، که شوپشی

هتهوهی کوردستان سهرکوت بگات و دواتر زیاتر و زیاتر ((هه‌میشه له
جیلانی نه‌گه‌رسی خۆی نه‌که‌وت ، به واتا شه‌پنکی خۆیناوی دژ به‌گه‌له‌که‌مان
ساله‌های ساله درێژه‌ی پێداوه)).

چه‌ندین فاکتەر هه‌یه که پژنمی به‌عسی عه‌ره‌بی له عێراق هه‌ولی بۆ داوه :
/بپرا نه‌بوونی پژنم به‌ پرۆسه‌ی دیموکراتی له عێراقینکی فیدرال و
به‌گه‌رتوودا .

ب/ پژنمی به‌عسی سه‌دامی هیچ کات بپروایان به‌و چه‌مکه عه‌قلانی نه‌بووه که
هاولاتیان و لایه‌نه سیاسه‌یه‌کانی و کوردستان و عێراق جاری هه‌لبێژاردنیک
گشتی بدات .. ئەم‌ه‌ش ده‌گه‌ڕێته‌وه بۆ په‌یره‌و کردنی سیستمیک شۆفینی
که ته‌نها حزبی به‌عسی عه‌ره‌بی سه‌دامی په‌یره‌وی ده‌سه‌لاتی عێراقی
له‌ده‌ست ده‌ر نه‌چووه ، بۆ شیکارو سه‌لماندنی ئەو راستی به‌لگه نه‌ویسته
، نه‌وه‌ی به‌ کوردی کوردستانی عێراقی کردووه ، به‌ سه‌دان په‌رتووک ته‌واو
نابێ ، ئەو به‌سه‌رهات و زیندانییه‌ی پالنه‌وانی راسته‌قینه‌ی کوردستان
مشتیکه له‌ خه‌روارێک .. نه‌وه‌ی جینگای سه‌رنج و تێپامانه به‌ درێژایی میژوی
به‌ زۆر خۆسه‌پاندنی سه‌دامی دیکتاتۆر ، بۆته‌نیا چرکه‌یه‌ک ویژدانی
نامرۆفانه‌ی نه‌بزووه بۆ بونیادی عێراقینکی دیموکرات و فره‌ حزبی و
په‌رله‌مانی . که‌گه‌لانی عێراقی دووچاری دۆزه‌خێک کرد ، که‌نه‌مه‌ش
نیشانەی شه‌ه‌نگیزی و له‌ خۆباییبوونی بوونی ئەو پژنمه‌ ده‌سه‌لمین
که‌بونیادی ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی و سیاسیی شۆفینستانه‌ی گه‌واهی
په‌فتاره‌کانی ئەو سیستمه‌ تۆلیتارستی به‌ پشت راست ده‌کاته‌وه هه‌ر نه‌م
شیوازه‌ درێدانه‌ی سه‌دامی خۆین پێژبوو که سالانی دواتر و زیاتر و زیاتر
(هه‌میشه سوپا به‌زیوه‌که‌ی وه‌ک ئالیه‌تیک به‌ درێدانه‌ ترین شیوازی نا مروفانه
هه‌میشه له‌ بۆسه‌دا بوون له‌ بۆ کورد ... وه‌ ده‌ستی کرد به‌ کاری چه‌په‌لانه‌و
بن ئابوو به‌رانه‌و به‌ کۆمه‌ل کوشتن و ئەشکه‌نجه‌دان خسته‌پوو !به‌به‌رچاوی

هه‌موو جیهانه‌وه‌و وه به ناگاداری ئه‌و حکومه‌تانه که ده‌یانه‌وئیت مافی مرۆف پراکتیزه بکری ئه‌و به ناگاداری هه‌موو حکومه‌ته‌کانی جیهان ، هه‌ر به کۆمه‌ل کوشتنی هه‌ر له زیندانه‌کان و به کۆمه‌ل کوشتنی خوێندکاره‌ لاره‌کانه که به درێژایی له ژێر فشاری نامرۆفانه‌ی به‌عسی عه‌ره‌بی له عێراقدا ، ساده‌ترین مافیان پێ په‌وا نه‌بینیون وه کرده‌وه‌ی دژ مرۆفانه‌ی پێژمی به‌عسی له عێراقدا یه‌کیک بوه له کرده‌وه‌ی ده‌زگا دایلوئسیینه‌ره‌کانی ، بۆ مه‌رامی خوێشی فشاری ئابووری ، سیاسی (په‌روه‌رده‌یی) کۆمه‌لایه‌تی و ... هتد .

لێ‌روه هه‌مو سات و پوژگاریک له جیاتی زمانی دایه‌لوگ و کۆتایی هێنان به کێشه‌کانی ناوه‌وه‌ی عێراق و کوردستان ، هه‌رچی شینواژیک دژ به مرۆف و مرۆفایه‌تی نه‌ته‌وه‌ی کورد کردبێتی درێفی نه‌کردوه ، هه‌ر له سێداره‌دانی تیکۆشه‌رانی پوناکبیرو سیاسی یه‌کانه‌ی گه‌له‌که‌مان ، له جیاتی ئازادی و پێکه‌وه ژبانی هه‌ردوو گه‌لی کورد و عه‌ره‌ب له عێراقدا به شینواژیکی تۆقینه‌رانه سیاسه‌ته شۆفینی یه‌کانه‌ی درێژه پێ دهدات .. مه‌به‌ست له‌م په‌یره‌و کردنی سیاسه‌ته‌شی وێرای چه‌وسانه‌وه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی دژ به گه‌لی کورد و هێزه ناشتی خوازو نیشتمان په‌روه‌ره‌کانی نه‌ته‌وه‌که‌مان درێفی نه‌کردوه ده‌ستی نه‌پاراستوه‌و به‌رده‌وامیش هه‌ولی داوه بۆ سه‌ربه‌وه‌ی که‌لتور و فره‌هنگ و دابو نه‌ریتی نه‌ته‌وايه‌تی کورد ، ته‌نانه‌ت له ژۆر جینگادا که له ژێر ده‌سه‌لاتی سیستمی شۆفینی به‌عسی عه‌ره‌بی عێراقی‌دان که تاوه‌کو ئێستاکه‌ش پێگه‌ی ئه‌وه‌ی نه‌داوه خه‌لکی ئه‌وناوچه‌نازادانه‌که‌راوه‌ی کوردستان به زمانی زگماکی نه‌ته‌وه‌که‌ی خۆی ناخافتن بکات ، که ئه‌م بڕه‌گه‌یه مافی سه‌هرتایی هه‌موو نه‌ته‌وه‌و گه‌ل و مرۆفیکه ، ئه‌و به‌رنامه دژ مرۆفایه‌تی‌یه‌ی ده‌سه‌لدارانی به‌عس به شینوه‌یه‌کی دپدانه ده‌بێژێ و ساژ له دوا‌ی سالی‌ش ئه‌م پێژمه‌ی که ده‌سه‌لاتی به ژۆر سه‌پینراوی به سه‌ر گه‌لنه‌ عێراقدا گرتوه‌و ، پوژ له داوی پوژ به‌ره‌و خراپه‌ترین شینوازی شۆفینیانه‌ی

بۆتە بەر ، ئارمانچىش لەو سىياسەتەى بەعسى عەرەبى لە عىراق دا لە
 مەپنتىكى دۆرۈن كارانه بەكار دەھىنرئىت ، بە تايىبەت خەلكى ناوچەكانى
 برميان و كەركوك و خانەقەن و شەنگارو ئەو شوئىفانەى دى كە تا ھەنوگەش
 ە ھەزارەى سىنھەمى مینژودا لە ژنر چەنگالى بەعسى فاشى عىراقدا
 ،ئالئىن ، وەلى چەندىن دىكۆمىنت و بەلگە نامەو شىۋازى مامەلەو
 پلۇسىن و بەعس دژ بەنەتەرەكە مان بە بەلگەو بوونى ھەيە ، بەلام
 ەيوەندى بەم باس و نوسىنەو نىيە بۆيە نەم توانى ياسى ئى بکەم وەك
 ،ئفال کردنى سەدو ھەشتاو دوو ھەزار كەس لە ژن و مەئال و پىروگەنج كە
 ە بىرارىكى قەرەقوشانە سەرنگوميان بکات و تا ئەمڕۆكەش ھىچ
 سۆزاخىكان نىيە و گەلانى بالادەستىش لەم تاوانە گەرەيە خۇيان بى
 ەنگ کردوو ھەرەو ھا بى سەرو شوئىن کردنى ھەشت ھەزار مەزۇف لە
 اوچەكانى بەرزان ، دواتر بە دپندانە ترين کردو ھەى وەحشى گەرى ، ئەم
 ژنە لە بەروارى ۱۹۸۸/۳/۱۶ دا بە قەدەغە ترين چەك كەلە ياساى نىو
 ەتەرەيدا قەدەغە كراو بە گازى خەردەل و سىيانىد و كىماوى بە ھەزاران لە
 ۆلەكانى شارى ھەلەبجەى شەھىد لە چەند خولەكك دا كىماوى بکات و بەم
 ئردو ھەيەش پۆشمى بەعس لە عىراقدا ھەلەبجەى شارى شاعىران و نووسەران
 . ەلەبەندى پۆشنىرى ، بە مەزۇف و دارو بالندەو گيان لەبەرەنەو بە گازى
 خەردەل و سىيانىد بخنكىنئى . ئەم پۆشمە ھەر لە سەرتاى خۆسەپاندنى
 ەسەر گەلانى عىراقدا ھىندە تاوانى دژ بە گەلى كورد و پۆلەكانى گەلانى
 مىراق کردوو ، كە ھىچ پاساوىك نىيە بۆ پارىزگارى كردن لە خۆى !
 پۆشمىك دەستى خۇنىناوى گىر بکات لە گەل و نەتەرەكە مان ، ئىدى پاساوى
 پۆشمىكى داپلۇسىنەرى و ئەك ھەر شىاوى ئەو نىيە لە لایەن چەند
 رولاتىكى گەرەو ەبەلنەو پۆشمىك دەستى پەر لە تاوانى گىر بکات و
 بتوانى زياتر لە چوار ھەزارو پىنچ سەد گوند بە گوندى كوردستان بکات

سوتماک ئەبێ گەلانی عێراق بە کوردو عەرەبە شۆڤشگێڕەکان و کەمە نەتەواپەتی یەکان ، چۆن مەتەنەیان لادروست دەبی ؟.. ئێوە جگە لە شیوەی بە کارهێنانی بە کۆمەڵ کوژی و شەڕی بە زۆر سەپێنراوی دژبە گەلی کوردستان و سەپێنەرە نەتەوایەکی وەک کورد لەسەر خاک و نیشتمانی کوردستاندا و بنەبڕکردنیان ، تەنیا لەبەر ئێوەی سائەهای سائە نەتەوەکەمان دەیهوێ مافی پەروای چنگ کەوێ لە جیاتی زمانی دانوستان و ناشتی و پێکەوێ ژبانی گەلی کوردو عەرەب و کەمە نەتەواپەتی یەکان ، پێژمی بەعسی عەرەبی لە عێراقدا ، سیاسەتی (ئاپارتاید) یان بە کارهێناوە و بێ گوێدانە مافی مرۆف و بەندەکانی چاپی گەردوونی مافی مرۆف و وولاتانی ناشتی پارێزەلای مەسەلە پەرواکانی گەلەکەماندا پشتیوانیکە دروست بکات چونکە پێژمی عێراق بە هەموو شێوازیکی دڕندانە کەوتووە لەناو بردنی پۆلەکانی گەلەکەمان و هیچ دەروازە یەکی بە جێ نەهێشتووە کە نەتەوەکەمان پێگای تری شۆڤش و قوربانی دان بگرێت بەر ئەم پێگە یەش تەنیا بۆ بەرگری کردن بوو لە بوون و کیانی سیاسی گەلی کورد لە کوردستانی عێراق دا کە دژبەو سیاسەتە شۆڤینستیانە ی پێژمی عێراق بوەستەو ؟ بە پێچەوانەی عەقڵی سەردەم ، پێژم کوردستانی هەمیشەو بەردەوام بە درێژایی ساڵ کردوێتە جینگە ی تاقی کردنەوێ چەکە کۆکوژو چەکە بالیستی و چەکی کیمیای یەکانی ..

کورد واتەنی : شەلم کوژم ئاپارێژم . ئەمە پەندێکی دێرینی کوردەوارێر گەرمیانی یە بەواتا ، پێژمی بەعسی فاشتی عێراق بۆ تاکە خۆلەکیک دەستێر لە گەلەکەمان نەپاراستووە و بە ئاشکرا درێغی لە سیاسەتی (تەعریب تەرحیل ، تەهجیر ، تەبعیس) ی دژبە کوردان نەکردووە و کۆلیشی لە ، سیاسەتە ڕەگەز پەرستانە ی خۆی نەهێناوە بە بەردەوامی پەپەرەو

سیاسه‌تیکى داپلۆسینەر ده‌کات ، بئى گویدانه برگه‌و یاساکانى نۆو ده‌وله‌تى

خوینهرى به‌رئز ..

لیره‌وه به‌روانه‌و گوئى بیستى نه‌و کرداره چه‌په‌ل و نا‌په‌وايانه‌ی پڙمى به‌عس به‌که چۆن له سه‌ده‌ی نوئى جیهانیدا پڙمیک به‌هۆی دارو ده‌ست و تاقه‌ خوین مژده‌کى ، ته‌واوى گهلانى عیراق تا هه‌نوکه‌ش به‌رده‌وام له‌گرتنه‌به‌رى نه‌و سیاسه‌ته‌ی ، سیاسه‌تیک که له‌هه‌زاره‌ی سینه‌مى میژوودا چه‌ند دیکاتۆریکی وه‌ک خوین مژى گهلانى عیراق (هه‌دامى جه‌لاد) درئزه‌ به‌ره‌فتاره‌ دژبه‌ مرۆفایه‌تیه‌کانى خۆی بدات ، له‌ پیناوى مانه‌وه‌ی له‌سه‌ر کورسى ده‌سه‌لاتى دیکتاتۆریه‌ت ، له‌ به‌رامبه‌ر خویندکارو خویندنگاکان نه‌نجامى ده‌دات ، ئیتر بئى گویدانه نه‌وه‌ خویندکاره‌(مئ) بئى یا (نئى) بیئت یا (لاو) بئى ؟!

له‌ ۱۲سالانه‌وه تا ۱۴سال به‌ر هینرشى دپندانه‌ی پیاوانى پڙمى به‌عس بوونه‌ته‌وه .

به‌ واتا هیچ پینوه‌رنک نیه‌ له‌لای پڙمى به‌عسى عیراق، به‌لکو پینوه‌رى نه‌م پڙمه‌ سیخناخ کردنى ژووهره‌کانى زیندانه به‌هه‌موو شینوازانیکى نه‌شکه‌نجه‌دان پڕکردوه‌؟!

فاشیه‌تى نه‌و پڙمه‌ خۆی له‌وه‌دا به‌رجه‌سته‌کردوه ، که هه‌مووش بۆ خۆی په‌وايه‌ باله‌ژئهر هه‌ر ناوینکیش دا بیئت ؟!

وه‌ گۆپینى په‌گه‌زى کورد به‌زۆرو به‌عه‌ره‌ب کردنى ده‌گه‌رئته‌وه‌ بۆ سیاسه‌تیکى شۆفینستى پڙم که (ته‌رحیل ، ته‌عرب ، ته‌هجیر ، ته‌بعیس) له‌ که‌رکوک و جینگاکانى دیکه‌ی ژئهر ده‌سه‌لاتى پڙم به‌به‌رچاوى حکومه‌ته‌کانى جیهانه‌وه‌ و کردنه‌وه‌ی چه‌ند گه‌ره‌کن له‌ شارى دیرینى کوردان (که‌رکوک) بۆ نیه‌شته‌جئ کردنى عه‌ره‌ب .!! تاوه‌کو میژووی نه‌و شاره‌ کوردانه‌ی که

ماونه تهوه ، به درژنی دوی پاپه رین و پینش پاپه رین بکاته شارنکی به زور به عه رب کراو .

له بهرام بهر نهو سیاسته درژ مرفیانه ی پژم ، کورد پشت نهستور به جه ماوه ری شوپشگینچی گهله که مان به دپدانه ترین شیوه مامه له ی له ته که دا کراوه به لام پشوری شوپشگینچانه و وزو توانای نه پساوه ی پوله کانی گهله که مان ، گهواهی نهو راستی به به لگه نه ویسته یه که نه که هر چوک داندات نه ته وه ی کورد ، به لکو پقی پیروزی زیاتر نهستور تر ده بن ، نیتر له زیندانی فاشیه کانی به عس دا بن یا له به رده م په تی سیداره زیاتر و زیاتر بیر پوله کانی گهله که مان فراوانتر ده بن ، نه مه جگه له وه ی که گهله که مان ((گهله کوردستان)) له ته که نهو سیاسته داپلۆسینه وه ی به عس دا به واقعی سه لماندویه تی بۆ دۆستانی و دۆمفانی له دهره وه و ناوه وه ، که کورد هه میشه نازادی خواروه خه باتیشی درژنه پیداره تاوه کو له رینگای ناشتی یه وه چاره سهری کیشه رهواکانی خوئی پئی بکات و له پرینسپی نه ته وه که مان دا چه مکی ناشتی و دیموکراتی و پیکه وه ژبانی گهلانی عیراق به رینگای وتووێژ باشتترین رینگا بۆ عیراقنکی دیموکراتی فره حزبی په رله مانی له سهر سیستهمی فیدرالی ، هر له م پیناوه شدا چه ندین دۆمفانی سهرسه ختی گهله کوردستان ، له بری نه وه ی زمانی وتووێژ و رینگا چاره ی ناشتیانه بگرتنه بهر ، به پینچه وانه وه پژمی به عس و ده سه لاتدارانی خوین مژی گهلانی عیراق ، هه رده م هه ولی نه وه یان داوه که چه مکی ناشتی خوارانه ی گهله که مان سهرنه گریت و دوا جار به ناگرو ناسن و گرتن و هه لواسین و تۆقاندن وه لامی داخوازیه رهواکانی گهله که مان یان داوه ته وه نه یان نه یشتوو دانونستانه کان بکاته نامانجی کوتایی .

پاشان به رده وام له هه ولی سهرینه وه ی کلتور و فره نگ و شینواندن و جوگرافیای سیاسی کوردستان یان داوه به جوژه ها چه مکی پینشکه وتوو

دەم و تەكنەلۇژیای سەریازی پەلامارو ھێرشی دەرندانەیان بەریاکردوو ،
 دژی گەلی کورد .. دەرنەنجام شەپو کوشتاریان درێژە پێداو وە
 ەكەشمان بۆ تاكە ساتێك سازشی نەكردوو ە بەرامبەر دوژمن و گیانی
 ەنگاریان و وری پۇلانیان بۆتە بوركانێك و داستانی نەبەردیان تۆمار
 -وو .

اواي لیبوردن ە خوێنەران دەكەم بۆ دواكەوتنی بە چاپ گەیانندی ئەم
 .تووكەم چونكە ھەر لەو سەردەمەو ەكە ئەو جوامێرو میژخاسەي
 نەو كەم ە گەلدابوو نوسیو ەتەو . بەلام ئەبێ ئەو پاستی ەش بە
 یێنەرائی ئازیز بێم ، كەبەھۆی ژبانی پێشمەرگایەتی و پاشان ناجیگیر
 ونی خۆم و پاكە پاكەي خۆم ە دەست دوژمنانی داگیركەر ، نەپەرژاوم ئەم
 رتووكە بە چاپ بگەيەنم ئەو كات تاو ەكو دەست خوێنەری كوردی بەرپز
 ەوتایە .

ەرچەندە دواكەوتوو ، بەلام پێژو سود بەخشی خۆی ەییە و ئەو
 بۆزیەشی ە دەست نەداو و و پەرتووكەكەش و بەسەر ەتەكەشی
 دلاوێكی واقعی و خۆپاگری تاكەكانی نەتەو كەم نمایش دەكات ە
 ەرامبەر دوژمن . ەەرچەندە دوژمنی گەلەكەمان پێژمی بەعسی ەرمەبی
 ەدامی تا ئێستاش ەرمارو ە ئەم پەرتووكەش وانەییەكی زیندوو بۆ
 ەموو مەزگەنی كوردی ئازادی خواز و تاو ەكو دەرندایەتی ئەم پێژمەیان بۆ
 اشكرا بێت .

ویندەوارم بەم كارە سوودم گەیاندیب و داواي لیبوردنیش دەكەم ە ھەر كەم
 ئورتیک و ەموو ەرخنەو پێشنیاریك پێش وەخت بە سنگێكی فراوان ەو
 ەری دەگرم بە سوپاس ەو ، ەەرچەندە ھیچ شتێكیش بێ كەم و كۆپی
 نابێت ؟ ...

ئىتر جارىكى تىرىش ھىۋاي دوا پۇژنىكى پوناكتىر و سىركەوتنى يەكجارەكى
بۇگەل و نەتەۋە ھىزارو چەوساۋەكەم دەخۋازم .

سىد قادر جەبارى

۶ى پەشەمنى ۲۶۹۹ى كوردى

۲۰۰۰/۲/۲۵

خوئىنەرانى بەرپۇز ..

ئەم ھۇنراۋەيەلە سىر پەفتارە شۇقۇئىنەكانى رۇئىمى بەعسە ، رۇئىمى كەچۇن
سىياسەتى نامرۇقانى (تەغرىب و تەبەئىس و تەرحىل و تەھجىر) لە دۇرى
پۇلەكانى گەلەكەمان بەگشتى و ناۋى شارى (كەركوك) شارى گېوئىئىسەيە
بەتايىبەتى ، كە بە بەرچاۋى حۇكۇمەتەكانى جىھانەۋە خەرىكى ئەۋەيە
روخسارى كوردانەى كەركوك بگۇپۇ و غەربى تىيانشىتەجى دەكات بەكۇمەل

- خوئىنەرى ئازىز...

رۇئىمىك چەند دېندەبى ، ھەموو توانايەكى خۇى لە پۇوى سەربازى
وسىياسى و سىياسەتى داپلۇسىن گرتىتەبەر ، بەلام پاستى ھەر پاستى يەو
بەخۇن تۇماركراۋە بۇيە لە بەرامبەر ئەوسىياسەتى دوزمىن پاشكاۋانە پىيان
دەئىم :-

كەركوك بە پايتەختى دىزىن ناۋى كەركوكمان تۇمار كىردەلە مېژۇودا .
لە سەدەى ھەزەدەم دا مەلبەندى ئەيالەتى (شارمىزور) بۈۋە كە (۳)سى لىۋاى
تازەى كركوك و سىلىمانى ۋەھولنر دەگرتەۋە ، پاشان ناۋى (شارمىزور) لە
سەنچەقى كەركوك نراۋ لىۋاى كەركوك خرايە پال ، لە كاتىك دا كە
شارمىزورى مېژۇوى (ۋاتە سىلىمانى) لەدەرەۋەى ئەم سەنچەقە تازەۋە بۈۋ
لە، سالى ۱۸۷۹ دا ۋىلايەتى مۇصل پىكەۋە نراۋ ، كەركوك ھەرۋەك
شارىكى پىر بايەخى سۇپايى مايەۋە ..

شان وهك دهلین میژوونوسان كه ویلایه تی موصلی عوسمانی له (٢)سی
 بوا پێك دههات كه (موصل و كهركوك و سلیمانی) وه له سالی ١٩١٨ دا
 (٢)سی قهزای باكووری پویاری زئی بچوك له كهركوك جیاكرانهوه تالیوای
 ههلیریان لی پێك هینا، بۆیه جاریکی دی بهو هۆیهوه ئهم پوونکردنه وه مان
 وون کردهوه تهنها بۆ زانیاری .. تکیه .

روونکردنه وهی نووسهر
 له سهر ئهو پارچه ههلبستهی
 كه به سهر كهركوك دا نووسراوه
 ٢٠٠٠ / ٢ / ١

هه سهر پهفتاره کانی پێژنی به عسی په گهز په رست به رانه به کورد.

میژووی دیواره به خوین سور ههنگه پاره کانی

زیندان فیزیان کردم!

فیزیان کردم!

كه تاریکی له ژووره بێ ناسمان په تووشه کانی

((ههینه دا)) بکه مه مال

قامچی و ههلواسین و زه ی زنجیر

بکه مه خهوی ژێر سه رینی په قم

ته نیایی و بێ سه رو شوین بوون

بکه مه ئهلبوومی کهرکوکێ زێڕی په شم

له بێم دی...

سه یوانه کهم بۆته وولاتی شه هیدستان

شه هیدانی بێ گۆڕ

چه نندین گۆڕی بێ ناو نیشان !..

نهو پوژانه ی په تی جهلاد
 ده بووه ملوانه کمو
 ده کرایه گهر دنی پوله یه کم
 قه لای که رکوکم
 پاده چهنی و
 زمانی ده پسرځا ..
 حیکایه تی خوی ده گنډایه وه ا
 له میژوه خوین له جهسته ی
 که رکوکم ده چوپئ
 له دیرنکه وه
 ده یان نه وئ نه م په گه زه م بگوین
 نه م سروریه میژووییه م
 به هه دهر بهرن
 سه دان ساله
 که رکوکمی گپو بلنسه م
 له ژیر چه پوکمی دوژمن دایه
 سه دان ساله ..
 که رکوکم ده کرنه عه رب و
 به بهرچاوی مافی مرغه وه
 کریسمسی عه رب گردنی شاری
 بق ده گینډن .
 وه لی .. که رکوکم .
 پیاوینکی پدین سپی
 نازار چه شتوه و

رێبه ته نیا وه کو قه لآ .

نده پێ پاده وه ستێ و

ك بوركانی پقی پیرۆز

زار دهكا ا

یانی سهدان پۆله یان کردم

ارا

ر پیریش بوو

مه ی

نه عریب ، ته بعیس ، ته رحیل ، ته هجیر)) یان فیر کردم

نده نه مابوو په گهزم

فین ..

ری نه مابوو

م میژووهم

مه دهر بهرن ..

وهی کردیان

وهی له میژووی

شستا نه نوو سرا بوو

وسیان ..

،وایان لینکردینه ژه مرو

،لاتی سیناید کراین

لام هه رگیز مل که چ نابین

رکوک قه لای کوردانه

و بلیسه ی هه موو شوپشگیرینکی کوردستانه

ی کمر کوکم

سویند به قەلای بەرزى تۆ
بە شەھیدانى گەرمیانت
بە خوینی ژووری تاریکی زیندانت
لە گۆپ نین
زەبرو زەنگی دەرژمانت
مژدە بدەین بە گشت کوردان
هەر کەرکوکە .. پایتەختی کوردستان .

هۆنراوەی نووسەر

گورزی گورچک بر ، تازه مۇغەرەى پىشتى بزوتنەو یەکی کوردی لە عێراق دا
شکاند بوو مینشتا ئەندیشەى زامە قۆلەکانى ساپۆژنەبیوو ، گەلى کورد لە
هەر پینچ پارچەى کوردستانى داگیرکراودا خۆلەمینشی بەسەردا کرابوو ،
گرو گلپەى شۆرش خەن کرابوو .

لە مارەیهکی زۆر کورت و تەنھا کورد ئاسا گیانی بەرنگاربوونەو ی بوو
مەشخەلى شۆرشینکی نوێ ، بلیسەى شۆرشیش تا دەهات زیاتر لە
جۆشاندیدا وەک گیانیکی نوێ بکێتەو جەستەى گەلى کوردمان . ئەوانەى
کە جۆشدانى خەباتیان هەلبژارد شانیان دایەبەر ئەو دارە شکستەى شۆرش
، ئەم جۆش و خروشه شۆرشگێڕییه لە گەل خۆى دا سەدایەکی گەورەى
مێنایەو نێو چین و توێژەکانى کۆمەلگەى کوردستان و ووزەو تین و تەوژمى
زیاترى دابوو کەسانەى مینشتا کارەساتى ئەو دەمەى شۆرش ساردى
کردبوونەو ، بەلام ئەو دەنگە کوردانەى هەموو پەناو پاسارو
کوچەوبازانیکی کوردی گرتەو ..

دەنگى دلىرى شىزە كورانى (كورديپرومان) پۇڭ لە دواى پۇڭ لە تاوداندا
بوون .

چ لە دەرەوى كوردستان و چ لە ناوۋە بزوينەرى ھەلايسانى شۆپشىكى
نوي لەسر تەرزىكى سىياسى سەردەم شۆپشىگېرانى ھاندا كە بېريارى خويان
بەن .

بەلام پشتيوان بە ھىزى لەبن نەھاتوى گەلى كورد ، بەلى تەنھا خوى پىنگاى
خەباتىكى دژار ھەلبىزى ، خەباتىكى درىز خايەن ، بەلام ژىرانە بە
نەجامى بگەيەن . گرتتە بەرى ئەو پىنگە ھات و نەھاتى شۆپشى كوردان لە
پىناوى دەستەبەر كردنى مافە پەواكانى نەتەويەكى بن دەستى كورد بوو وە
ھەر واساناو ساكار نەبوو بېرياردان لە بارەى ھەلگىرسانى شۆپشەو بەلكو
ئەو مىرخاسانەى گەلەكەمان گرەويان لە سەر مەركى خويان
دەكرد (ياسەر كەوتن يا نەمان) يان كوردبۆە دورشمى شىلگىرانەى
شۆپشىگېريان . وە ژيان بەو مانايە دەھات بە ھەموو لايەنە ماددى و
مەعنەوييەو لە خزمەت پرىنسىپى شۆپشىگېرانەى كوردان بوو بۇ خزمەتى
زىاتر بە شۆپش ، ناو زەندو شىتتى بوو ھەلبەندى كۆكردنەو
پارتىزانەكانى شۆپشى نوي . پەيتا پەيتا جەماوەرى گەلى كوردى لە
نامىزدەگرت ، بژىمە داگىر كەرەكانى كوردستانىش بە پۇلى داگىر كەرەكانەى
خويان ، ھەمىشە و بەردەوام لە پىلان و نەخشەى دۆژمنكارانەى خويان دا
بوون بۇ نەھىشتنى ھەلگىرسانەوى شۆپشىكى نوي ، دۆژمنانى گەلى كورد ،
ئەو كات بە ھەموو توانايەكى سەربازى و سىياسى و بە كارھىنانى كارى
سىخوپى لە پىلان دابوون بۇ دەستەمۇكردنى خەلكى كوردستان لە پىنگاى
كارى دېندانەيان و بە كارھىنانى تۆقاندنى جەماوەرى گەلەكەمان لە پىنگاى
دەزگا داپلۇسىنەرەكانى يەو تاوەكو ھىچ بزوتنەويەكى شۆپشىگېرى لە

كوردستان دا سەرھەل ئەدات و بە ھەموو شىۋەوشىۋازىكى دور لە بەھا
مۇقايەتەكان كەردەوى وەحشى گەرييان ئەنجام ئەدا .

لەم پىۋدانگەش دا ، پۇلەكانى كورد و سەركرە شۇپشگىرەكانى ئەم گەلە
چەوساۋەو بن دەستە ، بە مېتۇدىكى نۆى و بە خاراو كەردنى فەرو ھۆشى
شۇپشگىرەريان ھاتنە نىۋ گۆرەپانى خەبات و پۇلەكانى گەلەكەمانيان بە
شىۋەيەكى زانستى جۆش دابوو بە شىۋەى پىڭخستنى پۇلەينەۋەو بە
دېسپىلىنىكى پىر لە بىرواۋەھولنى خۇپىڭخستەۋە يان دەدا لە ھەمان كاتىش
دا بىزوتنەۋەى شۇپشگىرەنەى شۇپشى نۆى ھەمىشەو بىن سەلەمىنەۋە لە
دورمىن بىروايەكى نەگۆريان ھەبوو بە پىرۇسەى ئاشتى وە پىڭەۋە ژيانى
سىياسىانەى سەردەم كە خەمەت بە مافە پەۋاكانى گەلى كورد بكات .

لە تىكۇشانى بەردەۋامى پۇلەكانى گەلەكەمان و لە نىۋ بىزوتنەۋەيەكى
شۇپشگىرەى لە شۇپشى نۆى دا ، ھەمىشەو بەردەۋام كۆششىيان بۇ
پىراكتىزەكەردنى ئاشتى كەردبۇۋە بەردەۋامى سەركەۋتنى يەكجەركەى ،
سەركەۋتنىك كە مافە پەۋاكانى كوردى تىا بەرجەستەكرابى ، بۇ فەراھەم
كەردنى مافە نەتەۋەيەكانى گەلى كورد و وىراى بىروابوونيان بەچەمەكانى
مافى مۇف و پىرۇسەى ئاشتى ، بەلام بە پىچەۋانەۋە پۇنمى داگىركەرى
بەعس ، بە ئاراستەيەكى سەلبىيدا دېندانەترىن شىۋەى بە كارەننا بۇ
سەپىنەۋەى نەتەۋەى كوردى ئاشتى خواز . پۇنمى داگىركەرى بەعس
سادەترىن ماف چىيە ھىچ كات و ساتىك نەك ھەر بەرەۋاى نەزانىۋە بۇگەلى
كورد ، بەلكو دېندانەترىن شىۋازى ئەشكەنجەدانى گىرتبۇۋە بىر ،
بەردەۋامىش بە بىرى نەزۇكى يان ەمرەبىزىمى بەعسى كەۋتنە ھىزىش و فشار
خستە سەر خەلكى بىن تاۋانى كوردو گىرتنەبەرى سىياسەتى پاۋەدوونان و
بەند كەردن و ئەشكەنجەى نامۇقائە و كۆشتن و لە سىندارەدانى پۇلەكانى
كوردى كەردبۇۋە بەرنامەى پۇقائەى . تەنھابە تۆمەتى ئەۋەى كە كوردن و

چ شینوازکی ئەشکەنجەدان ئەمالە سایە پڕۆمسی بەعسەوه پیاوێ
ئات بۆ سەر خەلکی بەش مەینەتی کورد .

تایبەت سایەستی شۆڤینستی بەعس لەو دەرجوو بوو کە ئەو بەندکراوانە
پێزەکانی شۆڤش و خەبات و تیکۆشان دا پێگای سەر بەریان بۆ خۆیان و
نەو کەمان تۆمار دەکرد ، بەلام پڕۆمیک مێندە سیاسەتی لەسەر تۆقاندن و
تن و بێ سەر شوێن کردنی پۆلەکانی گەلی کورد کردبوو تاکە شینوازکی
ژمنکارانە دژ بە گەلی کوردمان تیکرا ، بۆ سەلماندنی ئەم پاستیە بەلگە
ریستەش ، پڕۆمسی بەعسی عێراق هەر بە پۆلە تیکۆشەرەکانی
لەکەمانەوه سیاسەتی تۆقاندن و گرتنی بە کار نەدەمینا ، بەلکو هەرەشە
کەسانی کاسبکار دەکرد کە خەریکی بژنوی ژیان بوون و سەریان کز
دبوو لە ژێر باری ناشارامی ئەم پڕۆمە داگیرکەر و خۆن مژە کورد .

یەنیک مێندە دێندە بێ کە کەسانی کاسبکاریشی بگرتایە بە هەمان شینوو
ستوو بەر هێرشی قەڵچۆکردنی نەتەوێ دەبوونەوه ، لە چوار چێوێ
و نەخشە گەزوێ کە پڕۆمسی دێندە بەعسی فاشی دژ بە مۆرفایەتی
پێششبوو بۆ لە ناوێردنی یەكجارەکی نەتەوێ کورد لە کوردستانی عێراق .

وێ ئەمە پڕۆمە لە بەرنامە شۆڤینیانەیدا جوگرافیی سیاسی عێراقی بە
سەر بە قەلەم داوو ، هەر گەل و نەتەوێ . کە مێندە نەتەوێەکی تر دەبوو یا
ۆک دادبات یا لە ژێر ئازار و ئەشکەنجەییکی نامۆقانی لە خزمەت بەعسی
سەدەم (سەدەم) خۆن مژدا بێت ..

ئەم جۆرە سیاسەتە چەپلەیی دۆزەمی بەعسی سەدەم لە مێژووی گەلانی
یەناندا کەم وێنە بوو کە تاوێکو هەنوێکەش کار بەو پیلانە ژەهراویەیی خۆی
تاقەمەکی دەکات .

شۆڤشى نوئى .. كە بەيىرى نوئىخوۋى و لەسەر بىنەمايەكى نىشتىمانى و
 پىزگار كوردنى كوردستان لە ژىر چەپۆكى ، ژەھراۋى بەعس بوو فاكترىكى
 پۆزەتيفانە .. تاوھەكو شۆڤشى نوئى بە پىرىنسىپكى نىشتىمانى و بە بىروايەكى
 نەگۈزەھە پاش ئاشبەتال كوردنى شۆڤش بە شۆڤشىگىرەنى ئەو دەمەى كورد
 بە ماوھەيكى ژۇر كورت ، لە چەند مانگىك دا جاپى ھەنگىرسانەھەى شۆڤشى
 ئازادى خوۋانى كوردى بە جىھان ئاساند و دۆڤمەنى پىن شىپىزە كورد لە
 دواى ئەو نىسكۆزەى شۆڤش ، شۆڤشى نوئىخوۋى خەلكى كوردستان لەسەر
 بەرنامەو بىنەمايەكى شۆڤشىگىرەنە و پىشت ئەستور بە ھىزى لە بن ئەھاتوۋى
 جەھادەرى چەسواھەو زۆلم لىكراۋى كورد ، بە شىۋەھەيكى زىرەكانە توانى
 دەست بە رىڭخستەھەى خۇى بىكات چ لە چىاسەركەشەكانى كوردستان بى
 يا لە ناو شارو شارۋچكەكانىش دا درىژە بە رىڭخستى نەئىنى خۇى بدات و
 بەو پەپى وورىايىھەو رىڭخستە نەئىنىيەكانى ناو شار بەرنامەى كارو
 چالاكى شۆڤشىگىرەنە داڤىژن و بەم شىۋەھەىش دۆڤمەنى بەعس ھىچ شىۋازىك
 ئەما نەگىرنتەبەر بۇ ئاشكرا كوردنى رىڭخستەكانى شۆڤشى نوئى ، بەلام
 ئاكامەكەى بىن سوود بوو كە پۆڤم بە سانايى بتوانىن لە رىڭگەى
 سىخوڤەكانىيەھە تالە داۋىكى رىڭخستى بزانى ..

پۆڤىك بەو ھەمو توانامادى معنوى و سىخوڤەكانى لە بۆسەدا بوون كە
 شۆڤشىگىرەن ئاشكرا بىكرى و دواجار تەواۋى رىڭخستە نەئىنىيەكانىش
 ئاشكرا بىن ، لە م قۇئاغەدا ھەمو ھول و پىلانى دۆڤمەنكارانەى ئەم پۆڤمە
 تەرخان كرابوو بۇ ئەھەى چىنگى گلاۋى لە يەككە لە رىڭخستەكانى شۆڤشى
 نوئى گىر بىكات .

بەلن پۆڤمى داگىر كەرى بەعس ، ھەمىشە بە دواى بچوكتىن جوولەى
 شۆڤشىگىرەنى كوردان دا دەگەر لە رىڭگەى دەرزاگا سىخوڤەكانىيەھە .

شۆپشى نوڭخوۋى گەلى كوردستان لە (عيراقى بەعسى ھەدامىدا) بە بىرى
 خاراۋى شۆپشىگىرەنەو لەسەر دىسپلېنىكى پىڭخستنى پۇلەين بەلام بە بىر و
 بازوۋى كەسانى لە خۇ بردو ھىندە پىن نەچوۋە ، پاش ناش بەتالكردى
 شۆپشى ئەو دەمەى ئەيلول بە دۆست و دۆرمنيان سەلماند ھەر كاروانى
 بەرەو ئاسۆى ئازادى بېروانى ، كەم بن يا زۆر دەگەنە خۇر ، ئەم مېتۆدە
 شۆپشىگىرەنەيان پراكتىزە كرد لە نيو چىن و تورنە نىشتەمان پەروەرەكانى
 گەلەكەمان ، بە ماوەيەكى زۆر كورت ، شۆپشىگىرەنى خەباتى نوڭخوۋانەى
 گەلەكەمان توانيان بە بېروابوون و گيان بازى پارتىزانە سەرەتايىيەكانى
 شەقامى سياسى كورد لە ناوەرە و دەرەرە بىسەلمىنى ، كە كورد نەتەرەيەكى
 چەوساوەر بن دەستەو ھەمىشە بە درىژاى پۇتە يەك لە دواى يەكەكانى
 عىراق ، سادەترين مافى ئەم گەلە سەربىلندەيان نەك ھەر نەداو ، بەلكو
 پۇتەى بەعسى دېندەى ھەدام ھەمىشە بەردەوام بۇ فرسەتەك گەراو كە
 ناوى ئەم نەتەرەچەوساوەرە لەسەر نەخشەى جوگرافىيائى سياسى
 كوردستانىش بىسپىتەرەو ئەو ناوچە و شۆينە ستراتيژيانەى كورد بە ەرەب
 پېرەكاتەرەو تاوەرەكو بۇ ماوەيەكى كەم تازۆر ئەو شارانە بكاكە شارى
 ەرەبەكانى خۇى ، ئەم سياسەتە شۆفنىستيانە پۇتەى بەعس ، لە ھىچ
 فەرەنگىكى نەتەرە چەوسىنەرەكانىدا ئەو جۆرە مامەلەيەى لە گەلدا
 نەكراو .. ئەم سياسەتەشى دەگەپتەرەو بۇ دوو فاكتەرى سەرەكى :-

يەكەميان/ ئەو شۆينە ستراتيژيانەى كە بەرەسەنايەتى بۇ كوردستان بوو
 بەلام لە پووى بوارى ئابوورىيەو ئەم پۇتە مەبەستى گلاۋى خۇى لەمەدا
 بەر جەستەكردووەكو ناوچە پتۆليەكان كە تائىستاش بەدەست پۇتەوەرە بە
 ھەموو شىوازانك نەھىلنى كورد لە كوردستانى زىدى باب و باپىرائى خۇى
 بەكار نەھىننىت ، ھەلبەتە بنەماى ئابوورى كوردستان پاش داگىركردنى ، بە
 ھەموو شىوازانكى شۆفنىستانە ھىچ كات سەردەمەك بۇ كوردى بە پەوا

نەبىنىيە ، بەلام بۇ پېژنم و دەستەو تاقەكەى خۇى بە تالان بۇ خۇيان بردووه پاشان بە ھەموو شىوازىكى دور لە مرقاىەتى چەكى پترۆلى كوردانى بۇ چەك و تۆپ و داگیرکردنى سوپا بەزىوہكەى بە كار ھىناو ، ھەرچەندە بە شىوازىكى نھىنى و دەولەتە زلھىزەكانەو نوێترین شىوازى داپلۆسىنيان فىئرى پىاوانى پېژنم و سەرانى ئەو پېژنمە كردووه تاوہكو پېژنم بە ھەموو توانايەكىيەو ، دژ بە بزوتنەوہى خەباتى پزگارى نىشتەمانى كوردستان بوەستى و بە تالان خىرو سامانى سروشتى ئەتەوہەك بدزى و كەسىش بەبى ئەوہى دەست وەرداتە كارو بارى ئەم پېژنمە دەستەو تاقە خوين مژەكەى .

بۇ ئەو مەبەستە گلۆوہشى ، شىواندننى پەگەز و زمان و كلتور و فەرھەنگ و بارى سياسى و كۆمەلەيتى و ئابوورى كوردستان بووہ ، ئامانجىش لەو سياسەتەى بە دواى بچوكترين جولانەوہەكى پزگارى خوازى گەلەكەمان دا ، ھەموو توانايەكى دژە مۆيەكانى خۇى خستوہتە گەپ لە پزگای دەزگا سىخوہەكانىيەو . كە بچوكترين بواریشيان بۇ كورد نەھىشتوہو نايەنلنەوہ ؟

لەم پوہوہ پۆلە بە وەفاو گيان لەسەر دەستەكانى كورد لە شۆپشى نوئى دا ، زياتر و زياتر لە پىلانە گلۆوہكانى پېژنم ، بە ئىرادەى خۇيان و پشت ئەستور بە جاماو مۆرى گەلەكەمان كە چاووگى لە بن نەھاتوون ، خەبات و تىكۆشانيان بەرامبەر دپەندەترین پېژنم و بە تواناترين سوپا لە بواری لۆجىستى و توانای سەربازى لە پادە بەدەر وەستانەوہو جارپى شۆپشى نوئيان داوہ ، ئەو كات (كوردستان يان نەمانيان) كردبووہ دروشمى ئەو پزگای پىرۆزەى شۆپش و جۆشدانى خەبات و گيان بازى . ھەرچەندە پېژنم ئەوہى لە توانايدا بوو درىغى نەكرد بەرامبەر پۆلەكانى گەلەكەمان كە بە سەدان مرقاى خۇ نوويست خىزانە نيو زىندانى فاشىيەكانى عىراق و بە دەيان سەركرودەو

ادرو تىكۆشەر بۇيرانە پەتى سىندارەيان بە دەستى خۇيان كۈرە گەردەنيان ،
 ەنيا بە خاترى ئەوۋى دوۋژمنى بەعسى ەدامى نەتوانن تەنھا
 وشەيەكيان پىن بىركىنن ، ئەم وورە پۇلاينى لە لاى زۆربەى شۇپشگىزانەى
 ئورد ، كەمەموو شىۋازنىكى ئەشكەنجەدان و سىندارەيان زۆر لا ئاسايى بوو
 چونكە وەك شاعرى نىشتەمان پەرورەى بىن كەس دەلنى
 ارى ئازادى بە خوۋن ئاو نەدرى قەت بەرناگرى
 سەربەخۇيى و بىن فېداكارى ئەبەد سەرفاگرى
 ەمروەھاش ەيىن دەلنى بەرامبەر ئەوانەى ئاپاكى دەكەن دژ بە گەلەكەيان بەم
 شىۋەيە پىنيان دەلى :-

ئۆكەرى و سەردانەواندن ، كارى نامەردانەيە
 ئەم دروشمە شۇپشگىزىرى و نىشتەمان پەرورەىيە ، لە مىژبوو لەلاى خەبات
 گىزپانى گەل كورد ببووۋە راستىيەكى بەلگە نەويست ەمىر بۇيە لەلاى زۆربەى
 زۆرى دلسۇزانى گەلەكەم ، ئەشكەنجەدانى فاشىيەكانى بەغدا ، وانەى نوۋى
 زىياتىريان فېز دەبوو . وەھەم كەسنىك كە باسى شىۋەى پەرۋشت و دېندانەيەى
 ئەم پۇتەمە دەست و پىۋەندەكانى بگىزىتەو .
 لە چۆنىتى ئەشكەنجەدان و بەند كۈردنى ەمىر كەسنىكى كورد كە ئەم پۇتەمە
 دەخوازىت ديارە بەبىن ەيچ تاوان بارىەكى ئەوكەسە لە داداگايى بىن دادى
 ئەم پۇتەمەو بە پىنچەوانەشەرە بۇ كەسنىكى بىگانەو بىن ئاگا لەو دەفەرە
 خۇشەويستەى كوردان لەوانەيە بە گىزپانى يان تاوەكو باومې پەيدا دەكات
 بەو دېندەيىيەى كە ئەم پۇتەمە بەكارە دەيىنن و ەيە ، ئەم كات بېروا بە
 شۇقنىستى ئەم پۇتەمەى عىراق بكات ، چونكە ەيچ دەولەتلىك يا لايەننىكى
 سياسى لە دەرەوۋى كوردستان باومې ئاكات كەمرۇف ەبىن بەو شىۋە
 دېندەيەتى و ئامرۇفانە پەفتار لەگەل مۇرۇف ، ئافرەت گەلىكى چەوساوەى
 وەك كورد دەيكات ، كە بېروا ئاكات كە حوكم پاننىكى بە زۆر سەپىنراو بەسەر

گهلانی عیراقدای ، پادهی دپندایهتی و نامرؤفانهی له گهل مرؤفیکئی تردا بکات وهک نهو پڑیمانهای داگیر کهری کوردستان ، به تاییهتی پڑیمی بهعسی صهدامی دهزگای تۆقینهرو نهشکه نهجدانی دژ بهگهل کورد دهیکهن .

پنیوسته نهو هوش بوتری ((که ههردهم دوژمنان و داگیر کهرانی کوردستان شهریان سه پاندوه ، به سهر گهل کوردا ، وه هیچ کات له میژووی بزوتنه وهی پزگاری نیشتمانی کوردستاندا ، کورد وهک گهل یکی دیرین له خاک و ئاوی باو باپیرانی خۆیدا له سهر نهه خاکه ژیاوهو شهپی بهکس نهفرۆشتوه له هیچ سهرده مینکدا وه هه میشه خوازیاری ئهره بێ له پزگای ناشتی و دیموکراتیزه کردن و به دهست هینانی مافه پهراکانی خۆی وه دهست بهینی ، ههر کورد ناشتی خواز بووه وهک له سالی ۱۹۷۷دا که سهر به پزکخستنه کانی لایهن و گروپه سیاسی یه کانی کوردستان بوون ، له تهواوی شارو شارۆچکهو گوند و ناوچه جیا جیا کانی باشووری کوردستان ههر له دواي (ههرهس) کهوتنه وه خۆ پزکخستن و کاری پزکخراوهی خۆیان نه انجام دهدا وهک کار دانه وه یهکی شوپشگیزانه دژ به پڑیمی بهعس و دام دهزگا سهرکوت کهره کانی یهوه ، هه ئالیکئی سهر به پزکخستنه کانهان له نیو جهرگهی شاری کهرکوک شاری گهر بلیسسهدا که (پایته ختی ههریمی شارمهزوره له باشووری کوردستان ، به پینی بۆچونه کانی (دکتور جمال پهرشید) که چهند لیکۆلینه وه یهکی زمانهوانی دهریبری و شیکرد بۆوه دهریبارهی وولاتی کوردان هه ئالیکه دلسۆزو چه لنگ که کرنکاری شهریه کهی نهوتی کهرکوک بوو له گهل چهند هه ئالیکئی تری دا له شانیه کدان ، کاری پزکخراوهیان نه انجام دهدا ، که نهه هه ئاله به نازناوی نهینی (مهحه مهه موراد) کاری پزکخستنی ده کردوو خواوهنی خیزان و دوو منالی ژیکه لهی چاو گهشی هه بوو ، له پیناوی بژنوی ژیان بۆ خیزانه کهی و خۆی و پهیدا ده کرد ، چونکه کهم دهست و بێ دهرامهت بوو له خانووی باوکی دا ژیاو

ھەرچۇنى بىن دەگوزدان ، لە گەرەكى (ئىمام قاسم) ى شارى كەركوكدا دەريا
 ، لەگەل ئەو زىيانە سەخت و گرانەشى دا ھەمىشە خەونى بە پۇزگارنىك
 دەيىنى كە ئەمىش ەك پۇلەيكى نەتەرەكەى ، خاوەنى گيانى سىياسى بىت
 و تا دەھات پۇز لە دواى پۇز بىرى كورد پەرورەنەى پانتايى مېشك و
 ھەستى شۇپشگىنرەنەى برەوى دەداو ئازاد كردنى نەتەرەكەى ئەو خەمە
 گەرەىە بوو كە ھەمىشە لە ھزرى خۇيدا بىرى ئى دەكرەمە پانتايى مېشكى
 گرتىۋە .. ھەردەم ھەموو ئامانجىكى ئەول و كە خوازىارى پۇزى پزگارى و
 سەرەخۇزى كوردستانە زام دارەكەى بوو ، بۆيە بۇ تەنيا ساتىك چىيە و
 ۋرەى شۇپشگىنرەنەى مەكۆم تەدەبوو بىرە ھەست و وىژدانى بەوە ئاسوودە
 دەبوو كە درىژەى بە كارى نەينى پزىخراۋەى دەداو ئەوەى پىنى بوترى چۆك
 دادان ، سستى و خاۋوبونەو بىزارى لە پوخسارى گەشى ئەم مېرخاسەى
 كوردا بە دى نەدەكرا ، تەننەت لە ناخۆشتىن كات و سات دا جۆش دانى
 خەباتى شۇپشگىنرەنەى بە جۆش تەدەبوو . بە ھۆى ئەو كەمە خۆئىندەى كە
 لە خۆئىندىگا خۆئىندەبوو بە باشى دەيتوانى بەسەر ھەردو زمانى عەرەبى و
 كوردى دا بە نووسىن و خۆئىندەو زال بىيت و كەمىكىش لە زمانى ئىنگلىزى
 بە ھۆى كارەكەيەو دەزانى ، بە ھۆى ورياي و ماندووبوونى خۆ بەسەلمىنىن و
 لە كارى پزىخست و لەگەل بوارى پۇشنىبىرى نىو پزەكانى پزىخست دا زو
 پىش بەكوئ و بوو بە بەرپرسى شانەكەى خۇيان ؟

لە چوارچىۋەى كارى پزىخست داۋبۇ كارى پزىخراۋەى پىشتر ئاگادار
 كرابوو كە كۆبونەوەى ھەيە لە بەروارى ۱۹۷۷/۶/۲۰ لە بئارى چىپاي
 سەرەكەشى (سورىن) ، بۆيە دەبوو لەو كاتەى بۇى ديارى كرابوو لەوئى ئامادە
 بىن ؟!

كوردانىكى چاۋەپوان نەكراو بوو ، ھەئالى ئاۋبراۋمان ئامادە نەبوو ، ئەو
 كارە ھەرگىز لەو نەدەوەشاىەو ، چۆنگە ئەو كەساىەتىيە بە ھىزو خاۋەن

دیسپلین و برپرس بوو بهرام بهر نه ته و که ی ، چون دویزانی نه ته و ی کورد نه ته و یه کی ماف زهوت کراوه و دژمنه کانی هه میسه له پیلانی داگیر کهرانه ی خویان نه که و وتون ، ته نها له پیناوی دهست بهسرا گرتنی سهروه تی نیشتمانی کوردستان که ژیر خاکه که ی به نرخترین کانزایی تپدایه .

ئه م هه قاله مان بهر میتوده بیری ده کرده وه که کوردا یه تی پیو یسته له سهرو هه موو خواسته کانی ترمانه وه بیث بویه دواکه و تنی ئیمه ی خسته دلّه پاوکی و که وتینه بیرکردنه و یه کی تراژیدیا ئاساو خه م و په ژاره دایگرتین هه له چاوه پوانی دا بووین ، بوو به دوو پوژ ، سن پوژ هه ئاماده نه بوو که وتینه سوڤاخ کردنی به نهینی نه مان ده زانی له چ شوینیکه ، بویه ئیتر نا ئومید بووین له هاتنی و ژور به په له هه و آلمان نارد تا وه کو بزانی چ پوی داوه و هو ی دواکه و تنی نه و هه قاله مان بزانی ؟!

دواتر هه و آل گه یشته وه ، کاره ساتیکی ناخوش و دل گوشیننه رمان بیست ، ههست وهوشمان له ساتیک دا هه زارو یه که سه ره داوی ده مینا و ده برد (وه ک کورد وته نی) :- ((ئه ز قووی دابن)) ده بی چ ی لی بکه ن ؟! چون نه شکه نجه ی ده دن ، ((هه رچهنده خوانه خواسته هه رچهنده له دلسوزی به تواناشی دلنیا یین ، به لام نه وه پوژیمی به عسه و جوړه ها شیوازی نه شکه نجه دانی هه یه بو نهینی درکاندن)) له دلی خو مان دا نه مان گهووت (گوینی شه ی تان که پ بیست نهینی یه کان نه درکینیت) !؟

بو پاراستنی گیانی هه قالا نی ترمان و ړیکخستنه کانمان ، که وتینه گو پرنی شیوازی کاری نهینی و شوین و ون کردنی نه و خه ته ړیکخستنه ی له ناو شاردا کاری ده کرد به تایبته خه تی شان و شان و کانی تری ړیکخستنیش له کهرکوک زیاتر به ووریا یی کارکردن ، له پیناوی پاراستنی ژبانی هه قالا نمان و له دهست نه دانی نه و خه تانه شمان .. نه م کیشمه کیش و دلّه پاوکی یه و باره

اهه مواری ناله باره درنژهی کیشا ، تاوه کو ۱۹۷۷/۷/۱۸ ، ههوالی نازاد وونیمان پنگه‌یشت و به ته‌واوی دُنیا بووین .

ه به‌رواری ۱۹۷۷/۷/۲۷ دا ئەم پۆله قاره‌مانه خۆی ئاماده کردبولامان ، پاش هه‌وانه‌وه و ماندوو ده‌رچوونی .. له سه‌رخۆ به‌هیمنی چۆنیتی کاره‌ساتی یفدازی کردنی بۆ گێڕاینه‌وه تاکاتی نازاد کردنی ؟!

هه‌م شێوه‌یه ئەم قاره‌مانه‌ی کورد و کوردستان سه‌رگوزشته‌ی خۆی گێڕایه‌وه
زۆمان !

(پاش گه‌ڕاندنه‌وه‌م له‌ کار .. هاته‌وه‌وه بۆ ماله‌وه ، وه‌ک هه‌موو پۆژانی تر کات هه‌موو ئێواره‌یه‌کی خۆر ئاوا بوون بوو ، وه‌ک بِلَی خۆر ئیدی بۆ دواچار وون بێن له‌ چاوانم په‌نگی سووری خوێنیی پێوه‌ بێ . ئەو کات هیشتا له‌ مان نانی ئێواره‌مان نه‌خواردبوو ، زه‌مه‌له‌کی کات ژمیری دیواره‌که‌مان ده‌نگی له‌ گونگانه‌مان بوو ته‌په‌ی دلم تا ده‌هات زیاتر ده‌بوو ، خۆشم نه‌م ده‌زانی بۆ ئەم ئێواره‌یه‌ باری ده‌روونیم تێک چوه‌ .. له‌م یاره‌ ده‌رونیه‌دا بووم ، له‌ ده‌رگا ، راوی دانی ده‌رگا که‌ش ئاسایی نه‌بوو ، بۆیه‌ به‌ره‌و پووی ده‌رگای ماله‌وه‌چووم و په‌رسیم فەرموو ئێوه‌کێن ، ئەوانیش ئاوی منیان ده‌زانی ووتی کاک مه‌حه‌مه‌د خۆمانین ، منیش پێم ووتن فەرموون .

* ئەوان ووتیان هه‌ندێ کارمان پێتەر له‌ بنکه‌ی پۆلیسه‌وه‌ داوات ده‌که‌ن و مه‌ر ئیستا ده‌ته‌ئیننه‌وه‌ .

-ووتم باشه‌ باخۆم بگۆرم و جل و به‌رگی که‌ له‌به‌ر بکه‌م .

* ووتیان نا پێویست ناکات !

-ته‌نانه‌ت پێلاوه‌کانیشم له‌ پێ نه‌کردو هه‌ر به‌ پاپوچه‌وه‌ به‌سه‌ر پێیه‌وه‌ (سی) که‌س ده‌بوون که‌ منیان برد ، پاش ماوه‌یه‌ک پۆشتن ووتم ئەمه‌ په‌نگی بنکه‌ی پۆلیس نی‌یه‌ .. بۆ کوێ من ده‌به‌ن ؟!

*ووتیان بڼ دهنګ به ، پاشان چاویان بهستمه وه !! نو کات تن گه یشتم که
 بۆ بنکه ی پۆلیسم نابهن و نه مانهش سهر به و بنکه ی پۆلیسه نین ؟
 کاتیک که چاویان کردم ه وه .. چی ببینم ، ژووریک بوو پازاوه و دوو کهسی
 خوین تالی نه سمه ری وورگن دانیشتبوون به چاویان دا ده مزانی که کهسانی
 کاسه لیس و ناحهز بوون . پاش چهند ساتیک نه وه ی له پشتی میزه که وه
 دانیشتبوو پڼی ووت ناوی سیانیت ، ته مه نت ، شوونی دانیشنت ، کارت ،
 باری خیزانیت ... هتد

-منیش وه لأم دانه وه به پڼی پرسیاره کانی خویان ...؟

بۆ دووسن خوله ک کابرا بڼ دهنګ بوو، منیش به هلمزانی و پرسیارم ئی کرد
 به پڼز من بانگ کراوم بۆ ئیره ؟

نه ویش هر سهری هه لڼپڼی و وه ک باوکیم کوشتبڼ ، چاوی به یی چاوم و
 مۆپه یه کی زۆر ناخوښی ئی کردم ، که و ته کۆمه لئ پسته ی ناشرین و
 نه بیستراو ، ووتی چۆن نازانی بۆ گپراوی نه ی قوپم ساغ ؟! مه گمر له بیر
 خوښی به ریت ه وه که خه ریکی کار پارتا یه تیت و ده تانه وی عیراقی
 خوښه ویستمان ئی تیک بدن و ناژاوه بنینه وه ...؟

منیش به سهر سوپمانیکه وه هه ندیکی زۆر به ناچه تیکه وه ووت : به پڼز ..
 دیاره ئیوه به دوا ی یه کی تر دا ده گپڼ و منتان به هه له هینابڼ ، چونکه
 من هرگیز کاری پارتا یه تیم نه کرد وه و ناشرانم و کاری له و جوړه ش ناکم ،
 کابرا هر وه بلڼی گوڼزی بۆ نه ژمیرم ،، وورته ی له خو ی بری بوو ، ب
 ده ستیکی یاری به داره که ی ده ستی ده کرد .. ووت : به لئ به پڼز مز
 کابرایه کی هه ژارم و خه ریکی به خپوکردنی مال و مندالی خوم ... هه
 نه ونده ی که ووت به س بوو ، له پشتی میزه که یه وه وه ک شیت هه ستا یه سه
 پڼی و چاوی گپڼی ده باری و به ده میش به قسه ی ناشرین و نابه جن ب

پووما هل شاخا و دواى ته واو كړدى جنڼوه كانى ده ستي بوى يه كى
درىژ كړدوو ووتى :-

(نهم سه گلبابه بهرن كى خوى ناسيه وه بيهننه وه) .. جه لاده كانيش
ووتيان فرمانى بهرژتانه . بويه هر دوو چاويان به ستمه وه و هيناميانه
دهره وه له ژوره كه ، نيت هر نه وه ندم خوش بوو كه هاتمه دهره وه ، نيت نه
زانى پوژه .. شه وه كوئيه و كوئى نيه و چى پوو ددات ، پاش ماوه يه كى
زور به دم نازاره وه ، توومه زه هوشم هاتوه ته وه بهر .. هستم دكرد كه ژيرم
ناوه و كه چاوم هله نينا ديتم تاريخه نهر جينگايه و چاو چاو نابيينى .. پاش
ماوه يه كى كه ، ديسان وه هاتنه سرم و بانگيان كړدم به گرانى يه كى زوره وه
وه لام بوى درايه وه ؟! ..

له بهر شپره زى ده ستيان كړدمه وه ، وويستم دانه ويښ له پر دوو ته نه كه ناوى
گرمى له كوليان كړد به سرم دا ، كاتى هاتمه وه هوشى خوم .. هر چى
لاشم هه بوو هاواري دكرد و وام ده زانى هه مووى له يه ك داوه ندراوه ؟! ..
نهم ده زانى چ كاتيكه .. شه وه ! يان پوژه ، بوى سبه يينى هاتنه وه سهوم ، يه ك
سه مومنى په قيان بوى هينام ؟! به شينوازيكى زور دردانه و به ده نيكى ناقولا
پنيان ووت نموه نانه كه ته قوزه له قورتى كه ... ؟!

منيش پين ووتن : ناتوانم بيخوم .. ، وام ده زانى لاشم پيوته ماوه واته هيچ
هيچم نه خواردو نهم ده زانى بوى چى وام به سره هاتوه .. ؟
له كويم .. ؟ هره و ك خه ونيكى ناخوش ده هاته بهر چاوم و زور جار كه
ده خه وتم حزم دكرد ، يه كسر خه بهر بيه ته وه لى خه ونه ناخوشه و
دهره پرم بوناوبازاې ، به لام خه ونى چى ، خه ونيكى دوژمنكارانه بوو دهره ق
به سدان وهزارانى و ك من بوو بونه موته كه ي سرم دل و جه ستمان .
له بهر نه وه زوره كه هينده تاريخ بوو ته نانه ده ستي خوشم نه ده بيينى
مه گهر ده ستم بدياه له ده ست و دم و چاو ته واوى جه ستم ...

له پر به دهنگی زۆر بهرز بانگی کردم و به شیوازیکی دپدانه پښی ووتم وهره
 دهرهوه ، منیش نهه توانی ههستمه سهرپښ ، هاتن چاویان بهستمهوهو
 بردهیان ؟ کاتیک چاوم کرایهوه له ژورنیک دا نهو کات زانیم کهشهوه .. دوو
 سڼ کهس له جهللا دهکانی پڙنیم دانیشتیوون لییان پرسیم : (پاستمان پښ
 بلنی بزانی هه ندیک پرسیار دهکین !! نهوه نههښ نیمه نهزانی له چ پارتیک دا
 کار دهکین ؟) زۆر باش دهزانی و هاوړنیکانی خوت که کاری پښخراویت
 له گهل دهکین .. پوو بهرووتان دهکینهوه ؟! دواتر له دوی نهه پرهسیارانه
 گهر پاستمان له گهل دا نهکهی نهوا جهستت دهکینه قیمه کښی
 سهگه کانمان ههز دهکین خوت باسی بکهیت بزمان ؟! و ناوی هه ندیک لهو
 هاوړنیانه که له گهل تا کار دهکین پیمان بلنی ؟! گهر پاستت کرد نهوا نازاد
 دهکرنیت و دهچیتره ناو مال و مندالی خوت ...!

منیش پښ ووتن ((وه لاهی من پیاوړکی ههژارم و بهدبه ختم ، ههر چهنده کهم
 ناتوانم بژنوی مال و خیزانه کهم دابښ بکهه ، وه لاهی من نهو کهسه نیم که
 ئیوه به دوایدا دهگهرن ...؟! سیاسه تی چی و پارتایه تی چی به هیچ
 شیوه یه ناگام له هیچ پارتیک نی یه وه هیچ هاوړنیه کیشم نی یه له بهر نهوه ی
 کوړی کابرایه کی ههژارو دهست کورتم ، بویه لهو قسانه ی ئیوه زۆر دوورم وه
 بی ناگام لی !

پاش هه ندیک له ووته ی ناشرینی نامرؤفانه : ئیتر ههر خویان دهزانی که
 ئهشکه نهجدهان چونه وه چوڼ جهسته ی کهسانی وهک نیمه یان کردوته تاقیگی
 لیدان و ههلواسین ... جهللا دهکانی پڙنیم نهوه نهه چهسه بوون له لیدان و نازار
 دانی کوردانی نیو زیندانی مه گهر ههر خویان بزانی چی بهسه مرؤفا دینی
 وه مرؤف به تهواوته له مرؤف دهخن ؟! نهوه ی مرؤفایه تیش بیته له ناست
 بهرزه وهندی یه کانی ((پتول دا)) بۆ وولاتانی زل هیز خویان له نهتهوه یه کی

بن.

دوستی کورد کردۆته ((کهپەوی شەریەت)) وە پڕۆنمی بەعسی فاشی بن باکانە
 بەرامبەر مافی مەزۆف بە کردەوه دژە مەزۆفایەتی یەکانی دا سەلماندوویانە کە
 ئەوەی پێی بوتەرت مافی مەزۆف . مافی گەلانی تری عێراق وەکۆ نەتەوهی
 کوردو کەمە نەتەواوەتی یەکانی تر لەلایەن قامچی دەستیانەوه و قولاپسی
 هەلواسینیشت تاکە پێگای فاشی یەتی ئەم پڕۆنمە دەسەلمێنێ ، بۆیە
 زیندانەکانی سیخناخ کردووه لە کەسانی نیشتمان پەرور و شوێنگیر
 کورد بەلێ فەزێیان دامە ئاودەست خانە یەکەوه ، دەرگام ئی داخرا تاوەکو شو
 ، نزیکە ئی (نۆ) شو لەو ئی دا مامەوه ..

پاش (٩) شەوی پەبەق جارێکی تر بانگیان ئی کردم : وەرە دەرەوه .. هە
 بەد فەسأل ، پاش هاقتە دەرەوه لە ژۆرێک دا دایان نام وە کەوتنە قسە کردن
 لە گەلم ..! لە دلی خۆمدا دەم ووت ((چیم ئی دەکەن ! ئەبێ ئەم جارە نیازیان
 چی بێت ... ئەبێ ئەم گرتنە سەری لە کوئی وە دەر بچێ !! هەلبەت دوا جار
 بۆم دەرکەوت کە داوای ئەوم ئی دەکەن کە ئیمزای بکەم ((چونکە لە
 کارەکهەدا داوای ئیمزایان ئی کردم بۆ ئەوەی ببم بە لایەنگری حزبی بەعسی
 عەرەبی اشتراکی ، بەلام پازی نەبووم)) دواتر داوای درکەندنی ئەبنی یەکانم ئی
 دەکەن ؟! وەلامم چی بێت ؟!! ((با خۆم ئامادە بکەم بۆ ئەشکەنجە ی ئەم
 جەلادانە ؟! .. هەرچی لە دەستیان دێت بابێکەن ، هێندە وەرەم بەرز بوو بە
 خۆم دەووت مەزۆفی مەردو شوێنگیر گەر مەردیش بۆ نەتەوه کە ی گییانی
 دەبەخشێت ، بەلام مەزۆفی دژ بەگەل و نیشتمان کە مەردیش دەچیتە زێلانی
 مێژووەوه .. وە مەزۆف یەک جار دەمریت ، لە مەردن زیاتر ئیتەر چی هیە ؟!))
 وەک مۆتەکە یەک کەوتنە دواندنم وە ووتیان : کاک مەحەمەد هەرچی دەزانی
 پێمان بێن و خۆت تووشی دەرەسەری و ئەشکەنجە دانی خراپتر مەکە ،؟!
 پێمان بێن و بچۆرەوه بۆ ئاوە منداڵە کانت ..! ، بانیتەر چی دی چاوەروانت
 نەبێ لەبەر دەرگا .. !!

، نه خۆت تووشى كېښەبىكىو نه ئېمەش ماندوو بىكە ؟! ئىتر پېئىست بەو
هەموو قسە كردنه ناكات لە گەلتا بۆت بىكەم !...

((منیش لە وهلامدا پېئىم ووت : ((گەر ئېو ماوهى من بدەن چەند قسەيەك
بىكەم بۆتان ...، جەللادەكان لە خۆشياندا ووتيان فرموو قسەبىكە بابە دەبوو
لەيەكەم پۆژووه خۆت تووشى ئەم ئازارو ئەشكەنجەيە نهكردايە ...؟!))

كەوتە دواندن من بە هېچ شتوويەك پەيوەندىم بە كەسووه نىيە وه پياويكى
كاسبم وەرژارم ، دەستم بە كۆلوەكەى خۆمەوه گرتوووه كە با نهيبات ،
خەرىكى بژئوى ژيان و گوزەرانى خاووخيژان و مندالەكەى خۆم)) !!

ئەوشتانەى ئېو دەيلێن زۆر دووره لە راستىيەوه وه لەمن :

*دیارە ئېمە درۆت لەگەل دەكەين ؟!..

-ئىتر خېربارى بەسەردا ؟!!

پاش ماوهيەكى زۆر ، ئەوەندە ئاگام لە خۆبوولە جىگايەكى تاريك دا فېئى
درا ، ئەم دەزانی كات شو ، ئېوهرۆيە ، بەيانىيە ؟!.. چۆن ئەو زىندانەى
منى تێدا فېئى درابوو هەواى ئاسايى كەم بوو ، ئەو تيشكى خۆر هەر
نەدەيبىنرا بۆيە لاى من شوو پۆژووهك يەك بوو بۆمن .. بە درێژايى ئەو
ماوهيە يان لە تاو ئازارو ئەشكەنجە بى هۆش دەبووم يان جىگاگەم بەردەوام
تاريك بوو ... بەلێ وازيان ئى نههينام .. جارێكى كەش وەك كاتەكانى تر
هاتن و چاويان بەستمەوهو بردميان ... كاتێك چاويان كردمەوه ؟! چى ببينم
بە ئاستەم چاوم بۆ هەلدەهات سەيرم كرد ئەمە بەديخانەيكە پەرە لە خەلك كە
زىندانى كرابوون .. ئاھىك پيا هات و وام زانى خەلات كراوم چاوم بە ئېو
خەلكەكەدا دەگێرا و خەلكە زىندانىەكانيش هاتنە پېشەوه بۆلام

هەريەكەو پرسىيارێكى ئى دەكردم ؟!.. منیش لە هەموو شتوانزێكى ئەو پۆئىمە
تى گەيشتبوو ئەمەدتوانى وهلامى هېچ كەسێك بدەمەوه كە لە زىندان دا
بوون لە ژوورەكەدا .. لە چاوانى ئەوانەى زىندانى بوون لەگەل مندا ئەوەم

«خویندەوه که زۆریان پێ ناخۆشە منیان (کورديکی وهك خۆیان بهو
شێوهیە بێنی ؟...).

«هەدا بووین ، لە پەر لە دەرگا درا وه به دەنگێکی ناخۆشی دپندانەوه به
مانی عمرەبیەکی شپوگی هاواری کردوو دەرگا کرایەوه ، تەماشام کرد ؟
لەر زیندانیەك .. سەموونێکی پەقیان بۆ هیناون ئەوانیش وەریان گرت ،
«ووبارە من وەرم نەگرت ؟! پیاویك لە زیندانیەكان هاتە لامەوه به چرپە
پێی ووتە كاكە گیان خواردن لەوه زیاتر نیە ، لە برسان دەمریت ، چاکترە
رەری بگری بەلام من به دەست ئامازەم بۆ کرد که ناموێ ماوەیەکی نۆز
کەوت ، ئەوهی هیژوو ووزە هەبوو لە جەستەي من دا نەبوو ، وام دەزانێ
سەرم لە لاشەم جیا کراوەتەوه .. هەرچەند بیرم لەوه دەکردهوه نەك
سیخوونکی پۆژم تێدا بێ قسەكان بگەیهنن ، لەو لاشەوه جەستەم هاپابوو
بەسەر یەكدا ..

پاش ئەوهی چەند پۆژنکی ترم لەو زیندانەدا بردە سەر ، زیندانەكان هەندێ
سەموونە پەقی خۆیانیان بۆ کردە ئاوەوهو کردیان بەدمەوه به ئاستەم بۆم
دەخورا ووردەوورده هاتەوه سەر خۆم و هەندێ هیژێ پێ دام سەرم
بەرزکردهوه ... پیاویك هەر دەهات بە لامداو قسەي لەگەڵم دەکرد : ((پێیان
دەوت حەسەن مەحمود)) لە کۆتاییدا ووتی نازانم چی بڵێم ؟! ئەم پۆژنە
ئەوهندە دپندەیه پیاو ناتوانێ لە مالی خۆی قسە بکات ؟! قسەکانی خۆی
داو ووتی : هەندێك شتم لەسەر بوو هەمووی وەكو خۆی چۆن بوو
دەیانزانێ و بۆم گێژانەوه چونکە لە خۆم زیاتر ناگیان ئی بوو ، ئیدی هەستم
کرد ئەم پیاوه واز ناھێنن و لەوانەیه خۆی فرۆشتبێ بە پۆژم ... ووتە : مامە
گیان ناتوانم وەلامت بدەمەوه و قسەم پێ ناكرێت ئەوەتا به زۆریش ناتوانم
قسەم بۆ بکړیت ..

ووتى: (من بۇخۇت دەلىم .. چونكى چى تر بەرگەي ئەشكەنچەدان و
هەلۋاسىن ناگرى! ئەگەر بە قىسەي بە من دەكەيت ، ھەرچى دەزانى بۇيان
باس بگو پىيان بلنى چۇن ئاشكرايە لاي خۇت ئەوان باشتەر دەزانى) ؟
*ووتە مامە گيان تىكات ئى دەكەم وازم ئى بەيتەو من ھىچ نازانم ؟! بېرۇ سوود
لەيەكىكى تر وەربەرگەو ئەوەي لىيان وەرگرتووم ھەر ئەوەيە !

-ووتى : (ئەم پىاۋە شىت بوو ، تۇ وادەزانى من چىم ، منىش وەك تۇ
زىندانم ... بەلام نارحەتە بۇئەوەي ئازار و لىدانى تۇ كە ئەشكەنچە دراوى ؟!
* منىش پىم ووت مامە گيان لە كۆلم بەرەوە .. پاستە .. تۇ پاست دەكەي
بەلام من لەسەر خۇم نىم ، ھەز دەكەم بوۈرەم بەدەيت و ئاتوانم قىسە بىكەم .. ؟
زىندانىكى تر مالى ئاۋابىن لىنى تۈپە بوو پىنى ووت .. كابرا ئەوە تۇ بۇ واز لەم
پىاۋە ناھىنى ؟ .. نىيازەت چىيە ؟! ئەوە ئەتەۋىت چى پىنى بىكەيت ؟ .. ھا
نەينىت بۇ بىركىنى ؟! ئەۋى دامو ئىسك و پروسكى لەيەك داژەندراۋەو تازە
بە تازە تۇ دەتەۋى لە نوکەۋە تى ھەلبىچىتەۋە . كابراي زىندانى كە نەم
دەناسى پىنى ووت تۇ چىت داۋە لە م قوپەسەرە ، دەي لە كۆلى بەرەوە ، بۇ
نازانى ئەۋە سى پۇژە دايان پزانددە لە ژىر ئەشەكەنچە دا ، ئىتر چۇن
دەتوانى وەلامى تۇ بداتەۋە و بىكەيتە دەسكە گولى خۇت و بە خەلات بۇ
پىاۋانى پۇژىسى بەرىت ؟! پاش ماۋەيەك .. بانگيان كىردم ، نان خواردنە ،
سەرنجىنك داۋ تىپامام كە ھەرىكەۋ سەمونىكى پەق و لە تىك خەياريان
ھىنا ، من ئەمجارەش وەك جارانى دى وەرم نەگرت ، بەلام برادەرانى زىندانىم
بە زۇر دايان پىم و تاۋەكو جۈلەو ووزە بىكەۋىتەۋە گەپ لە ناۋ جەستەم دا ..
برادەرىكى زىندانى زۇر ھەۋلى لەگەل دام و پىنى ووتە :-

كاكە گيان ئىمە لە ناۋماندا ھەيە ماۋەي سالىكە ئەمە جىگەيتى ، وە لەما
زىاتر نان نىيە دەبىت خۇت پابەيتىت و بىخۇيت .. تاۋەكو نەمرىت . پە
شماۋەيەك لە ئازارو ئەشكەنچەي نامرۇفانەي پۇژىسى بەس ، جارنىكى دىكا

بانگیان کرد ، نان خواردنه ، سهیرم کرد ((به شیوهیه که نهو سه مونه پهقه
پئی نه دهنه بهردهم زیندانی یه کان ، وه بلیی زیندانی یه کان له هه موو
هه یه کی موفایه تی دامالراون و مامه لهی ئازولیان له ته کمان ده کرد .

ه تاو برسیتی و ئازارو نه شکه نهجه یه کی شوفینستانه ، هه زیندانی یه
سه مونیکی پهق و له تیک خه یاریان هینا ...! به لام من نه مجارهش وه
ژدانی تر وهرم نه گرت ، به لام برادرانی زیندانی به ژور دایان پیم ، که
هه چوئیک بی بیخوی چاکترو .. دهنه ههچ ووزو توانایه کت نامینی و
هو کات پۆژ له دواي پۆژ سست و لاواز ده بی و دواتر ده مری له برسانا !؟

یدی سه مونه پهقه کهم ، وهرگرت و توانیم هه ندیکی لی بخۆم) ..

ه هه حال نهوه جینگام بوو ، پیاویک که پیشتر له زینداندان بوو به هوی پۆج
موکی که خاوهنی که سایه تیه کی به هیزی خوی بوو ، وه کورد ده لئی
یایونکی میتر خاس بوو .. له چاوانیدا نه زمونی زیندانی فاشسته کانی
هزانی به ناوی (عبدول په حمان) ، هاته لامه وه له یه کتری ژور
ورد بووینه وه ، له ویزدانی خۆم دا نه م پیاوه سوودو که لکی ته وای
یندانی یه کانی ده ویست ! پاش چه ند سه رنج و تیرامانیک ، سه ری
هه زکرده وه وه ک بلی بیهوی چه ند پرسیارنکم لی بکات ، بوچوونه کهم له
جینگای خوی دا بوو ! پرسیری لی کردم ، پاشکاوانه و به لام خه مخورانه پیی
وتم :- (خو ههچت نه درکاندوه ؟) منیش سه له میمه وه ..!! وتم (به قوربان
من ههچ نیم تاره کو ههچ بدرکینم) پیم راگه یاند : ((برادرینه کهم بو وازم لی
اهینی ...!؟

هو برادره زیندانی یه م ، هه سوور بوو له سه ر پرسیاره کی ، بویه دووباره
بیی راگه یاندم .. کاکه گیان من له بهر دلسۆزی پیت ده لیم ، وه نه گه ر له
سیداره شت بدن . ههچ مه درکینم نه چیه ژنر فشاری ئازارو نه شکه نهجه
، اپلۆسین - ی پیاوانی پۆژم ، وه له وانیه هه موو شیوازیکی جفراو جۆر

بگرنه بهر بهرامبهرت و ههولت لهگه‌لدا بدهن که کاغەزی سپی‌یان پریکه‌یتەوه و دوا جاریش ئیمزات پئی بکەن به زۆر ، بۆ یه برام نه‌گەر په‌نجەشیان بپریته‌وه ، نه‌وا وه‌ک براده‌رنیکی دلسۆز پئیته‌ ئه‌لیم خۆڤاگریه له هه‌موو شتیک چاکتره و باشترین فریاگوزاری‌یه بۆ پزگار بوونت له زیندان . هه‌روه‌ها لای که‌س قسه‌مه‌که ، چونکه نه‌و زیندانه‌ی که ده‌یبینی ، وا بیرمه‌که‌روه هه‌مووی که‌سانی نیشتمان په‌روه‌ربن ، به‌لکو که‌سانی سیخوڤو خۆفرۆشیشی تێدایه که بۆ چاودێری کردن خراونه‌ته زیندانه‌وه بۆیه پئیته‌ ده‌لیم :- ئاگاداری خۆت و زمانی خۆت بکه ، نه‌وه‌ک سیخوڤه‌کانی بژیم قسه‌ت ئی ده‌ربه‌یتن ، ئه‌مه‌ت بۆیه پئی ده‌لیم که ئاگات له‌ حالی خۆت بیت ، و دلی خۆت بۆ که‌س نه‌که‌یتەوه ، به‌ تایبەت نه‌و کابرایه‌ی که ناوی حه‌سه‌ن محموده . چونکه سه‌ربه‌ ده‌زگا چلکاوخۆره‌کانی بژمه‌وه که‌سیکی خۆفرۆشه‌و با نه‌و پاستی‌یه‌ش بزانی که زیندانی نی‌یه ، به‌لکو ته‌نها دایان ناوه له زینداندایا بۆ وه‌رگرتنی زانیاری و کاری نه‌ینی ، وه‌ ده‌یه‌وئ به‌ هه‌له‌یا تۆ به‌رئ تا سوود وه‌رده‌گرئ ، ئه‌مه‌ پاستی‌یه‌که و زۆر له زیندانیه‌کان ده‌یناسن چ پیاویکه .. که چه‌ندین که‌سی مال وێران کردووه‌و ملی کردوون به‌ پەتی ئه‌م دۆژمه‌ سه‌رسه‌خته‌ی گه‌لانی عێراق به‌ گشتی و گه‌لی کوردستان به‌ تایبەتی .

براکه‌م : تا بتوانی زۆر به‌ وریاییه‌وه ئاگات له (حەسەن مەحمود) بئ ، چونکه نه‌و کاسه‌لنسه (گورگه‌و له پینستی مه‌ڤدا) خۆی نیشان نه‌دات ؟ کات به‌ره‌و ئیواره‌ ده‌ڕۆشت ... هه‌موو زیندانی‌یه‌کان که‌شه‌وه ده‌هات وه‌ک خۆله‌ می‌شیان پئی دا بکرایه ، خه‌م و په‌ژاره‌ دایده‌گرتن و ترس له‌ چاویان دیار بوو ، لێدانی دل له‌ شینوه‌ ئاساییه‌که‌ی خۆی ده‌رچوو بوو ، تاده‌هات زیاتر تریه‌ی دلی خۆم گوئی ئی‌بوو ، وه‌ک له‌ چاوه‌پوانیه‌کی مه‌رگ شامێزدا وه‌ستابین به‌و چه‌شنه‌ بوو . ((زۆر جارێان بیر له‌و قسه‌ی بابم ده‌کرده‌وه که پئی ده‌گوتم :- کوپی خۆم پۆخ زۆر شرینه‌)) ئه‌مێستا پاستی بۆچوونه‌که‌ی

بابم بۆ پوون بۆوه ، به لئی پۆخی مرۆف و تهانهت گیان له بهرانیشت به
 نیسهبت خۆیانهوه شیرینه ، تاوهکو نهبنه نیچیری پاوهکرێکی چلێس یان
 گیان له بهرێکی گهرهه ی دهنده به لām ((من له بهر ئه وهی په یمانم دابوو به سه
 بهزی بژیم له پیناوی خاك و نیشتمانی کوردو کوردستان دا ، وازم له وه
 هینا بوو که چی خراپتر به سه رمدا بێت به شیوهیه که وا خۆم نیشان نه ده م که
 لاواز و بێ ئیراده و بېروام ، هه ره ئه و ئیراده نه ته وه یه شهم به و زیاتر و زیاتر
 جه سه وانه به وه ستم له به رده م هه ر فره مانێکی دهنده یی پژێمی فاشی
 به غدادا)) له چاوه پوانی دا به وین ئیواره هات و خواردنیان به سه رمان دا
 دابه ش کرد ، له ته سه مونیکێ ره ق و یه ک ته ماته و هیه چی تر ...!

کات تی ده په ری و نزیک به ووه له (٩) ی شه و ... به شیوهیه کی دهنده و
 تۆقینه رانه له ده رگیان ده دا و پاش ئه و ئه شکه نجه ده روونی به هه ر خۆیان
 ده رگا که یان کرده وه .. (په سولی هه مزا تۆف) پاستی و وتوووه ((ئه و ده رگایه
 مه شکینه کللیل به ئاسانی ده یکا ته وه)) به لām ئه م جالادانه له ئینسانیه ت
 ده رچوو به وون و هیه چ یاساو پێسایه کی ئاسمانی و زه وی ئه م جه لادانه ی
 نه ده گرت وه ئه و کاته ی خۆیان کرد به ژوردا ، هه موو له ترسان خۆیان گرژ
 کرد بوو ، یه که م ناو بانگی منیان کرد ، ده ست و چاومیان به په پۆیه کی
 ره شی قه ترانی توند به سته وه و برده میان ... ، دواتر چاویان کرده وه ؟!

له ژورنیکێ پا زا وه خوش ، چه ند جه للا دیک دانیشته بوون ، به ده ست جینگای
 دانیشتیان پێ نیشان دام ، یه کێکیان سه یری کردم و ووتی تایه ک چاره کی
 تر مۆله ت هیه و (بیربکه ره وه به باشی) ؟! دوا یی هه ر چیمان کرد
 به رانه به رت مافی خۆمانه ..! هه رچی ده زانی پێمان بلێ ! ئه و پارته ی کاری
 تیا ده که ی ؟ چه ند که ست له گه لدا یه ..؟ واز له که لله پووتی بێنه و بکه وه
 خۆت ، ئه و چاره که سه عاته که ته وا بوو ؟! ئاماده ده ی ؟! وه لāmمان به ده ره وه
 ، زوو که ئه و کارانه ی کردونت به بیر خۆتی به ینه ره وه ؟ ئه مجاره یان به ووردنی

تېندانی یه ... منیش ووتځ هر لوره یه که پښم گووتون ، جگه له هه ژاری و قوپ
 به سهری چی تر نازانم و ناگام له هیچ شتیک نی یه . (نه گهر مړوف ناگای له
 هیچ نه بئ و هیچ نه بئ بیر له چی بکه موه ! وه خوم به تاوانبار نازانم) !
 یه کیک له جهلاده کان .. به هه موو توانای خوئی نه پړاندی و شق و زلله یه کی
 لیدام ووتی چنه بازی مه که و له وه زیاتر دم درژئی مه که ؟!
 به قسه گانی جهنابت بیټ . ئیمه تاوانبارین که تۆمان گرتووه ، تویش بی
 تاوانی وانیه ؟! ((ئم قسانه ی به شیوه یه ک پی ووتځ . که بلئی یاری به وان
 بکه م)) .

پښم ووتن قوربان ئیوه پهنکه من به که سینکی تر ټنگه یشتبځ ...! من لوه
 که سه نیم ، نم ووتوه و نالیم ئیوه تاوان بارن ، به لکو ئیوه خاوهن ده سه لاتن
 چ چوئن تاوان ده کځ ، وه که سیش ناتوانی لوه قسانه بکات ...؟ ((له دلئی
 خوم دا ووتځ نه گهر تاوان بکهځ ، یان نه یکهځ ، کی ده توانی بلئی کردو و تانه
 و بهری چاوتان کلی پیوه یه و کی ده توانی له بهر دم و وحشیه تی ئیوه دا بلئی
 له)) ؟!

هر چی یان کردو هه پشه ی کوشتنیان ئی کردم ، له سیډاره دانیان خسته
 بهر دم ، تاوه کو بترسم و په شیمان بېمه وه ، به لام بی سوود بوو هر له سهر
 قسه ی خوم سوور بووم .

دواتر که زانیان هر چی بکهځ له وه زیاتر له من هه لئا کړنځن و بی سووده بویه
 پښان ووتځ خوت پووت بکه روه به هر حال .. پووتیان کرد موه به زور و
 درنده ئاسا ؟! بټله شوشه یه کیان هینا و پښان ووتځ : ده بی خوت باریک
 بکه یتموه و بجه مییته وه ناو ئم شوشه یه وه ؟!

به لی سوکایه تی بهو شیوه یه ش خراپتر ده کځ به مړوف ، لوه ی نرخ ی نه بئ
 له لای پڅنمی به عسی عره بی خوځځ پڅځ ... مړوفه ...!

دوای ئەر کاره درېندانو نامرؤبیانه، دووباره کهوتنه ویزم و نه مجاریان
 یرسترین لیدانیان ئی دام به کیئل و لیدانی کارمبا و هلواسین .. من ناگام له
 نۆم نه ماو ئیتر چهند لییان داوم نازانم ..! به لām کاتیک هۆشم هاتهوه زانیم له
 ورنکدام ، به لām نه زانی ژۆرزه مینه یان ئاو دهسته یان چ جینگایه که منیان
 یا فېئ داوه ؟! بۆنیکى ژۆر ناخۆش نه هات به لوتسد له نهشکه نهجه دان ،
 نتيکی که متر بوو ... ئهریش له بهر کهم توانای خۆم ههستم ژۆر پى نه کردبى
 ؟ ..

ۆ سبهینى .. دهریان هینام و چاویان کردمه وه ، پاشان زانیم که ئاودهست
 وو ، که له دوای نهشکه نهجه کهی دوینى وه تیدا بووم .
 باش چهند چرکه یه که وهستان ، ئیتر نه مزانی چۆن پهحم و بهزه بیان پیا
 ماتبووه که ئەر ماوه کهمه رایان گرتم ، دواچار چاویان بهستمه وه و بردمیان
 !!

که چاویان کردمه وه ، بینیم ، ئاو زیندانه کهیه ... سهرم گیزى نه خوارد ،
 پاش چهند خوله کیك

(عبدول پهحماني) برادهرى زیندانیم هاته لاههرو ووتى :- (حالت چۆنه؟)
 منیش ترسم له عبدول پهحمان نه بوو ، ئیتر حالى خۆم بۆ گیزایه وه له
 سهره تاوه تاكو بته کهش ؟! ئهریش بههه موو توانایه کییه وه کهوته دلدانه وه
 .. پئى ووت :- کاکه گیان ئه وه هیچ نییه و پیاو ده بى خۆپاگرینت ، دوزمن
 ههر دوزمه ، نابى هیچ پیت ناخۆش بیت ، بهسهرى تۆو بهسهرى خۆشم
 (خیزانه که میان هیناو ههر له بهر چاوم ههرچى سوکایه تیه که هه بوو له گه لیان
 کرد ... !!) .

((ئهم درېندهیه ، حکومته نیه ، له هه موو داب و نه ریتیکی مرقایه تیه وه
 ئاسمان پرئسمانیان بهینه ، جا بۆ ئه وه ی بزانیته من ئیستا له جاران زیاتر
 خۆپاگرتهم و خیزانه کهم زیاتر خۆش دهوینت .. جا برا شرینه کهم ئه وه

دوژمنه بویه حمز ده کم دنگران نه بیت ا ده بن بزانی که داگیر که ره موو
کرده وه یه کی نامرؤفانه ی ئی ده وه شینته وه .

بویه تویش پیویسته نه مجاره زیاتر خوږاگرت بیت و زیاتر رقی پیروژت
نه ستوور تر بیت و خوتی بؤ ناماده بکے ، پوژنیک ده بن وه کو بورکانیکی
پهنگ خواردوو بته قیته وه به پووی لهم داگیر که ره خوین
پوژنه فاشسته دا و له ناویان به رین و خویمان پژگار بکین)) .

به لن :- نیر هر زیندانیه ، به پیی بیروپای خوی ده هاتن و پرسپاریان ئی
ده کرم ، هه ریه که به شیوه یه که له شیوه کان ...؟

جاریکی تر پاش بن دهنگی کاک عبدال رحمان ((لیم نزیک بووه وهو به
نه سپای پیی ووتم :- کاکه محمد ، هه تا ده توانی بن دهنگی بؤ خوت
هه لبرژنیت چاکتره و وه لاسی که سی ناو زیندانه کهش مه ده ره وه ، چونکه
له مه له به ره وه ندی خوتدایه و له مانه ی لیرون هه موویان وه که یه ک نین و
هه مه جوړه ی تیدایه ، چاک و خراپ تیکه له ... وه به قسه ی کهس باومر نه که ی
چونکه هه ندیکان نه یانه ویت هاوپئ بؤ خویمان په یدا بکه ن ..)) (چونکه خویمان
نه نیی یان درکاندوه هه ندیکی تریشیان خویمان فروشتووه و ده یانه ویت
قسه ت ئی ده ربهنن و خویمانی پن به رنه پینشه وه ، برای خوم تنها دووشت
پژگارت ده کات و سه رکه وتوو ده بیت ... ووره به رزی و خوږاگری گه وړه ترین
سه رکه و تنه و پیاده تی یو شه رفه له پژگای نیشتمان په رومری و کوردایه تی
وه نه وه یه بؤ تو له کاتی پژگار بوونت دا له زیندان ، وه له ناو کوږو
کومه لیش دا سه ربه رز ده بیت ، خو نه گمر له سیداره شت بدهن ، که سو کارو
هه قاله کانت و ده ور به رت ، خوږاگری و نیشتمانه رومری و میړخاسی و
کوردایه تیت بؤ خویمان و نه وه کانی ده هاتوومان ده لینه وه ، وه هر مرؤفیک -
یش ده بن پاستی یه که بزانی که هر ده بن برئی ، به لام چ مردنیک ، مردنی له
پژگای خاک و نه ته وه که ی خوی دا سه ربه رزی و به نه مری ده مینیتته وه ، وه

مروڤ دەبىت ھەمىشە پىنگاي سەرفرازى و پىزگارى ھەلبىزىرى و نەك لە ناو
مال و جىگادا گىيانى دەرىچىت و كەس باسى نەكات و بىرنىت و تىواو ...

لە ژيانى سەرشۆپىدا زۆر كەس ھەيەل كەچ نەكات و دەمرى بىرىن ھەيە
كەس ناوى بىرنىت ، بەلام چەندىن مروڤى سەربىرزو شۆپىگىر لە پىناو
خاك و نەتەرەكەيدا گىيانى پىرۆزى پىشكەش كىرەو و بۇ ھەمىشە نەمرۆ
زىندەرو و ناوى دەبىتە وىردى سەرزمانى نەوەكانى ئىستار داھاتوى
نەتەرەكەمان جابراى نازىزم بە دىسۆزىو ھەم قسانەت بۇ دەكم) ؟

ئىتر ھەر چۆنىك بىت مەنىش وەلامى (كەك عبدول پەھمان) م دايەو ..
جارىكى تىرىش بەلىنى خۆم دوپات كىرەو كە وشەيەك لە من نەبىستى و
لە چاكى تۆش دەرناچم كەك عبدول پەھمان .

كاتىك دەبىنم ھىندە بىر ھۆشت بە مەتۆدىكى شۆپىگىر پى كورد پەروەرە
جۆش دراو و خاوەن كەسايەتەكى بەھىزى بۇ بەرگى كىرەن لەم نەتەرە بن
دەست و چەوساوەيە ، ئىدى بە خەيالىشم دانايەت نەگەر پەتى سىندارەشم
بۇ ھەلۋاسن ، نەك ھەر چۆك دانادەم بەلكو بەپەپى بېراو بەرەو پىرى پەتى
سىندارەي بەعسىيە فاشىيەكانى عىراق دەچم .

لەو پۆرەو ھەي لە زىندانى فاشىيەكان دا كەسىنىكى شۆپىگىر و
نىشتەمان پەروەم ناسى ، زىاتر تىن و تەورم و جۆشدانى خۆپاگىر زىاتر بوو

كات زۆر بە خىراي تىن دەپەپى و .. شەھات دل خۆپە و لىدانى دللى ھەر
زىندانىيەك تا دەھات زىادى دەكرە ، بە تايبەت ، كەشەوانە لىپرسىنەو
ھەبوو ... !

كات ژمىر (۱۱) ھەي شەو بوو ، پىا و كۆرەكانى پۆرمى بەعس ، بانگىيان
كىرەمەو پىشتەملىان گىرتم و بىردىيانە دەرەو وەكو پۆزانى تىرى
نەشكەنجەدان چاوانمىيان تووند شەتەك دەكرە بە پال بىردىيان .. بەرەو

مەبەستە گۈلۈكەنى خۇيان ...؟! كاتتىك چاۋم كرايەۋە ، لە ھەمان ژوردا ،
 ھەمان دەم و چاۋ و ھەمان جەللادى بەغس .. ھات و بە تۈپەيىيەكەۋە تىنى
 خوپىم ، ھا (ھەمە) .. بىۋى بە پىياۋ يان ھەۋەكو چاران ئەم سەۋو ئەو
 سەرمان پىن ئەكەيت ؟! ئەمەي ووت و .. ((دايانە قاقاي پىكەنن ؟! تەنانت
 شىۋەي پىكەننەكەشيان ھەر شىۋە گالته كردننك بوو بە من ... پاش (۱۰)
 چركە كەۋتتە قسەكردن ديسانەۋە لەگەلەدا .. ، بلىن بزانن ھەمە ، قسەبەكە
 ؟! ۋەلەم دانەۋەو ... پىم ووتن چى بلىم ، ھىچ شتىك نازانم ، ھەر ئەۋەي پىم
 ووتون لەۋە زىاتر ھىچ مەسەلەيەكى تر نازانم ... ؟! ئەۋەلەمى جەللادەكاندا
 پىيان ووت :- ھەي .. ھەي .. ھەي .. ديارە زەرەقوتەيەكى ۋەك تۇ پىمان
 پادەبۇرئى .. ؟! ھەر ئىستا بە چاۋى خۇت دەيىپىنى ؟! ھەر كەس ھاتبىتە ئىرە
 كردوۋمانە بە پىياۋ ئادەي ناۋى برادەرەكانت بلى ، ھەرچەندە ئىمەناۋەكانيان
 دىزانن ؟! بەلەم بزانن تۇ تاچ پادەيەك راستمان لەگەلەدا دەكەيت :- ؟! ۋانەزانى
 كە ئىمە لە گوئى گادا خەۋتوۋىن و ھىچ زانبارەكمان نىيەو نازانن و
 ناگامان لەۋ چەۋچاۋانەي ۋەكو تۇنىيە ؟! باۋەرم پىن بكن ھەر ئەۋەي كە
 گوۋتومە لەۋە زىاتر نازانم و ئەگەر باۋەرىشم پىن ناكەن ، ئەۋا دەسەلەم نىيە
 ؟! .. باشە ھەمە (لەگەل پىكەننننكى زۇر ناۋۇلا ۋاھزانە ، دەستى برد بۇ
 چەكەجەي مېزەكەي بىردەمى خۇي) ؟ كاغەزىكى سىيى لە پەراۋىكدا بوو
 دەرھىناۋ پىنى ووت :- ئادەي ئا لەم پەراۋاداۋ لە يەككە لە كاغەزەكانى ناۋى
 دا ئەۋ كاغەزەمان بۇ ئىمزا بگە ؟!

مىنىش ووت :- پەراۋو كاغەزى سىيى ؟! باشە بۇچى ئىمزاى بگەم ... ؟! نا ...
 نا .. ناتوانم ئىمزاى بگەم ؟! جەللادەكەش ھەر سۈۋر بوو لەسەر ئەۋەي ھەر
 دەبن ئىمزاى بگەم ، پىنى راگەياندەم تەنھا بۇ ئەۋەمانە ئىمزاكەي خۇت لەگەل
 ئەۋنامانەي كە گىراۋن و ئىمزاى تۇي لەسەرە يان نە تاۋەكو بىراوردىكىيان
 بگەين !... ئەگەر بىراۋ دەكەن ئەنامەم نوۋوسىيۈۋ نە ئىمزاىشم ھەيە !!

هلا دهكهی زیندان به توپه ییه كه وه بهردی نه باران :- به شیوه یه کی زۆر شرین پی ووت (هر ده بی نیمزای بکهیت و درژهی پی مه دهو ئینکاری گه ئیمه دا نه توانی بکهی ؟ پاش چه ندو چونکی زۆر مه ول مه دا خۆم راگرم مه وله که یان له بار بهرم به لام كهوتنه سوکایه تی پی کردنه و نه وه ی ده یان ووت به تکر دایه به ده می سه گه وه بۆنی پیوه نه ده کرد .. جنیو پیدان و سه ی ناشرین وه له هیچ قاموسینکی دنیا دا نه گویم ئی بیوو نه بیستبووشم ؟! به لام باش بوو نه مجاره شیان وازیان ئی هینام و سه رکه وتوو بسووم .. یان توانی سوو دم ئی و مرگرن پاش نه مه ووتی ئانه ی نه م قویم ساغه رنه وه بۆ جینگای خۆی ... چاویان به ستم و بر دمیان ... به هۆی پنیلیکانه ی درمه کانه دا هه ستم کرد دم به نه وه بۆ ژیر زه مینه که .

و کات چاویان کر مه وه .. به لام ژیر زه مینی چی .. بۆنکی وای ئی ده هات ورد واته نی :- (سهرداری بی سه ر ده کرد) .

سته وخۆ ووتیان خۆت بهوت بکه ره وه ، ته نها ده ری کور ته که م له پی دا ابو ! به زۆر نه وه شیان پی داکه نه .. که مێک بر دمیانه نه و لا وه سه یرم کرد . بزمار پۆژه دایان ناوه بۆ نه شه که ته جده ان !

، زۆر له سه ر دم منیان پال خست ، هه مو له شم کهوته سه ر نوکی بزمارو ، به ده می خۆی چی بزماره بوو ده چوو به له شمدا ؟! به ئی لاشه م بوو به بۆراکی بزمارو شتیکی زۆر قورسیان له سه ر پشتم داناو به جینیان هیشتم ؟! ، تا و نازاریکی زۆر بورا مه وه له هۆش خۆم چووم و بی ناگا بووم له خۆم .. ، م ده زانی چه ند کات تیپه ی بووه کات . (شه وه .. یان پۆژه) ؟! له پر ده نگینکی ژر به رز هاواری کرد (هه ی خو ئیری) هه سته .. و یه ستم هه ستم ؟ به لام ، مه توانی هیزی هه ستان دیشم نه بوو ، وه هه مو لاشه م سه ی بیوو .. کاتیک انیم هه لیان ساند و نه مجاره به پشت داو به سه ر بزماره کانه را یان کینشام ئاسنکی قورسی شیان خسته سه ر سکم ، لاشه م ته و او خه لتانی خوین

ببوو ، لاشه‌ميان كردبوو خوراكي بزماري به‌عسى عه‌ره‌ي ... ؟
ئه‌مجاره‌شيان بي هوش كه‌وت و بورامه‌وه !

كاتيك هوشم هاته‌وه ! له ناو بزماره‌كاندا نه‌مابووم ، له جينگايه‌كي تر دا فری
درايووم ، به‌لئ نازارم زۆر زۆر بوو ..! لاشه‌م هاواري ده‌كردوو وام ده‌زاني
نووكي بزماره‌كان هه‌ر له ناو لاشه‌مدا ماوه ... له پر دوو جه‌للادي به‌عس ،
به‌د خوو خويان كرد به ژورداو بانگيان كردم ، نه‌متواني وه‌لاميان بده‌مه‌وه ..
هه‌ر كه‌سيكي تر به‌و چه‌شنه‌ مني ببينايه زي‌ره‌ي ده‌كرد .. ئه‌مجاره‌ش
بانگيان كردم و چاويان به‌ستمه‌وه به پاكيشان بۆ جينگايه‌كي تر قه‌ره‌بالغ و
چاويان كردمه‌وه ؟! نه‌م ده‌زاني ئه‌و شوينه قه‌ره‌بالغه كوئي به !! پاش
ماوه‌يه‌كي زۆر هه‌ستم كرد كه ناو زيندانه‌كه‌يه ، ئيتر وورده وورده به‌رچاوم
په‌وناك ده‌بوو ، ئه‌و كات زينداني‌يه‌كانم ناسيه‌وه ئه‌و براده‌ره زينداني‌يانه
ده‌هاتنه پيش و كه‌ميك ته‌ماشاي جه‌سته‌يان ده‌كردم و ، هه‌نديكي‌شيان
هه‌مان پرسياريان ئي ده‌كردم ؟

هه‌مان پرسياريان دووباره ده‌كردمه‌وه ليم ...

* له دويني شه‌ره‌وه وونيت ؟! له كوئي بوويت ، حالت چۆنه ؟!

-منيش تواناي وه‌لام دانه‌وه‌م نه‌بوو ، به‌لام به ناسين هه‌مويانم ده‌ناسيه‌وه
(كاك عبدالله په‌حمان) هاتو له‌لام نزك بووه‌وه و ووتي :- بۆ خۆت پشوو‌بده‌وه
وه‌لامى كه‌سيش نه‌ده‌يته‌وه ، نازارت زۆره‌ ده‌زانم ، له راستي دا منيش ژيانم
لا تال بوو .. پاش دوو سني كات ژمي‌ري تر دووباره كاك (عبدول په‌حمان)
ليني پرسيم :- حالت چۆنه ؟! وه‌لام دايه‌وه .. پيم ووت ئه‌وه‌يه كه دم بيني
؟! باشه ئه‌مجاره‌ش په‌زگارت بوو له كوشتن !((من له دلي خۆمدا ووت نه‌ماوه))
چونكه دوو پۆله‌ بردويانيت ... ئيتر به‌هيواي مانت نه‌مابووم كه جاريكي
تر بقبينه‌وه ؟! .. هه‌ر باشه هه‌رئه‌وه‌ش چاوه‌پوان ده‌كرئ له‌م فاشيستانه‌ي

پژمى جەللادى غىراق : كاك عبدول پەحمانى ھارپنى زىندانى لىنى پرسىم
ۋەتتى خۇ ھىچيان پىن نەدركانى ؟

مىنىش پىنم ۋەت لەۋبارەيەرە لەمن مەترسە ... ؟! تەنھا جەستەم نۆر ئازار
دراۋە و بىرىم نۆرە لەشم دەلىنى جنراۋە شتىك بلىم لەوانەيە بېرۋا نەكەيت ؟!
كە بە چ شىۋانزىكى دېندانە ئەشكەنچەيان داۋم لەگەل ئەۋەشدا باشم ئەۋە
نەبىن دەنا بارى دەروۋنىم نۆر وورە بەرزقەرۋە نەيانتۋانى كە ھىچ سوۋدىكم ئى
ۋەرىگىن ... لەۋە باش دىلنەيە لەسەر ئامۇزگارەكانى بەرئىزت و باۋەۋو
ۋورەى بەرزى خۇم ، تۋانىم بەرگەى ھەموو شىۋە ئەشكەنچەدانەكانى پژمى
فاشى بىكەم نەشتۋانن تۆزقالبىك ئەشكەنچەى ئەم جەللادانە كار لە بىرو باۋەپم
بكات ، لە لايەكى ترەۋە خۇ مروف ھەروەك بەرئىزىشتان باۋەپتان وايە ، يەك
جار دەمرىت و ھەموو مروفىكىش دەبىن بمرئى ، كەۋاتە بۇ بەسەر بەرزىۋە
پىنگاى مردن ھەلنەبۇئىرم بە پىرۋى بۇ خاك و نەتەۋەكەم بىت ... ؟

لەۋەتەى لىرەم ، پۇژى سى جار زىاتر ، دەمرم و زىندوۋ دەبەۋە ... ؟!
مروف ھەندىك جار بىر لە ھەندىك شت دەكاتەۋە ، تەنھا بۇ قازانچ و گىرفانى
خۇى لەسەر حسابى پۇلەكانى نەتەۋەكەى ، بەلام ئەۋەتەى لە زىندانم دەلىم
زىيان چىيە ؟!

بۇ چ دەبىن بىزىن ، زىيانىك كە سەراپاى چەۋسانەۋەو زوۋلەم و نۆردارى بىت
... ؟!

ئايا دەبىن نىمە چى بىن وا بەم چەشەنە دەمانچەۋ سىننەۋە و نايەلن لەسەر
خاك و ئاۋو نىشتەمانى كوردستنانەكەمان ۋەك گەلانى تر كەبەچارەكى نىمە
نەخەباتيان كىردە نەپانتايى خاكەكەيان ھىندەى نىمە فراۋان و پىرپىتە و بە
نرخە ؟! باشە نىمەش خۇ مروفىن بۇ جىاۋازىمان لەگەلدا بىكرئى ۋەك عەرەب و
تورك و فارس ، بۇ دەبىن جىاۋازى ھەبىن ؟

گەر بە دیانەت بێت خۆ ئێمەش موسولمانین ، گەر بە زمانی پەرسەنی
نەتەراییەتی بێت ، ئێمەش خاوەنی میژووی کۆنی خۆمانین و زمانی زگماکی
زێدی باب و باپیرانی شیمان هەر کوردەیی بوو ؟

ئەو ئیتەر ئایا جیاوازیمان چوێ ؟ ئایا ئەوانەوێ که جەللادن و گەلێکی وەکو
کورد دەچەوسێننەو ، ئایا ئەرمان خواوەند باشتەر لە ئێمە دروستی کردوون
؟! ئەو بیر لەو ناکەنەو که خواوەند هەموو مەزەبێکی وەک یەک دروست
کردوو ؟ ئێ ئێ باشە خۆم خۆم دروست نەکردوو ؟ ئێ ئێ گوناھێ منێکی
کورد و ئەوانی تر که لە زیندان دان تەنها ئەو بێ که کوردین و بە کوردی
زمانمان پێداوە چی بێت ؟

یان دەبێ چاکەوێ ئەرمان چی بێت کەبە عەرەب دروست بوون ؟ تۆ بۆنی خوا
ئێمەو دروست کردبێ بۆ ئەوێ ئەم پەگەز پەرس و فاشیانەو بەعس ئازار
و ئەشکەنجەمان بەدەن ؟ ئەگەر واش بێت ، ئەو بۆ ئازارێ که سەر ئەبێ ،
چەقوێ تێزێ بۆ بە کار دەهێنرێت ؟ ئەگەر بۆ ئەوێ یە که ئازاری کەتر
بێت .. ؟ بەلام ئەمانە ، نەرخێ ئازارێ لێشمان بۆ دانانین و بگرە بە شتیکی زۆر
پێس و وەک قەرزێان بەلامانەو بێت یان باوکیانمان کوشتیبت ، بۆیە ئاوا بە
ئازارەو دەیانەوێ ئەمان هێلن ؟ .

کێ بۆلۆکراوەکان ئاتان بۆ دەهێنێ ؟ چەند کەستان لە ئاوا شاری کەرکوک دا
کوشتو ؟ چەند جار پۆلی پێشمەرگەت لە مانی خۆت دا شار دەوتو ؟
بەرپرسیە کەتان لە شاری کەرکوک دا کێیە ؟ ...

یەکە یەکە بەبێ پێچ و پەنا وەلامان بەدەرەو ... گەر پاست کەوێ لە گەلماند
ئەوا هەر ئێستا ئازادەت دەکین و بچۆرەو بۆ مانی خۆت ؟ وە ئەگەر درۆش
بکەیت لە گەلمان و ئەو پاستی یانەمان پێ نەلێیت ، ئەوا ئەوێ که پێمان

وتیت ، هر ئەرەمە ؟! وەرەز دەگەم باش بۆس چەدین زایاریمان لایە بە
 بەلگەرە ، بەلام دەمانەوئ بۆننن تۆ ئەر پاستی یانەمان پئ دەلئەی کە ئیمە
 دەیزانن ؟! چونکە ئەر هەفلانەئە کە پئکەرە کارتەن کردووە ! هەموویان
 گیراون و هەموو زانیاری بەکیان داوینەتئ کە دانیان ناوەرە بۆ کارانەدا ، کە
 ئەنجامتان داو ، وەرە لە سەر تۆش هەرچی پاستی بەکە هەبن ، هەفلانەکانی
 خۆت دانیان پێدا ناوەرە گەرەمیشیان لەسەر تۆ داوەر ، خۆ ئەگەر پاستمان
 لەگەڵ ئەکەئ و درۆ بەکەئ ئەوا زۆر ئاسایی ئەر برادرانەئ خۆت دینن و
 بەرەر پووتان دەکەیتەرە ؟! ئیدی باش تئ بەگەر ، دوا ی ئەم لیکۆلینەرە هەچ
 شتێک دادت نادا .. ئەگەر سەلامەتئ خۆت و مال و مەدالەکەت دەوئ خۆت
 مەبە بە هۆکارنکی خراب کە شتواننکی تەرت لەگەڵ دا بە کار بەینن

* ئادەئ خێرا وەرەمە ئەر پرسیارانەمان بەدەرەرە ؟!...

ئیمەش واگوئت بۆ پادەرگرن و دەینوسن . !؟

بەلئ کەرەمە دەرئای پەرە لە خەم و پەرەزەرە .. !

... (مەحمەد موراڤ) ((نازانم پائ تۆ چئە ؟! نازانم چۆن خۆت دەرئان
 دەکەئ ، ئیتر هەچئ تەرەماوەتەرە ؟! دەک گیانەت دەرئچئ ، ئەرە دەلئەئ
 دەرئسئ ..! ئادەئ پیم ئالئەئ ژیان چئە ؟! پاش ئەر هەموو سوکایەتئ و
 ئەشکەنجەدانە ئەم بیرانە دەکەیتەرە ؟!

ئای ، خۆ وەرە بلئە دپندەئ و کردەرە نامرۆفانەکانئ ئەر تاقەرە خۆئ پزۆر
 داگیرکەرەت لە بیر چوئیتەرە ؟!

چۆن دەبن بۆ ئەنبا ساتنکی کورت خایەنیش بئت ، لەبەرەم جەللادەکاندا
 وەرە لە خۆت بەکەئ ، کە شتووەرە پوختسارت بئ ئیرادەئ پئوەر ديار بئ و
 پارایی بنوئنئ ، پارایەک لە کردەرەئ شۆرەشگێرئ وەرە خەبات و تیکۆشان
 بۆسەر بلئەئ نەتەرە بن دەستەکەمان ، ئەئ لەبیرت چووە کە ئەم پزۆرە
 سەرانی گەرەتەرن کەنزیان دەست دەکەوئ و بە قەرە بالائ خۆت پارە دەدەن

، تەنھا شۇپشگىزىكى كورد بە شىۋەيەكى ۋا بىيىنن كە چۆك دەدات بەرامبەر
خواستە گلاۋەكانى خۇيان ؟!

ھاورپى زىندانىم ، كەي ئەمانە مۇۋ بوون ؟! تاۋەكو كەسانى كورد پەرورە
خۇپاگر وورەي نەمىنىن ۋە تەسلىم بەو جۇرە كەسانە بىت كە ھىچ بەھايەكى
مۇۋايەتيان نىيە كەھەموو كىرەۋەيەكى دژ بە مۇۋ ۋ مۇۋايەتى بۇ
خۇيان ۋ دەستەۋ تاقمە خۇنىن پىژەكەي خۇيان بە ۋەا بزانن ، بەلام بۇ
نەتەرەيەكى ۋەك كورد ، سادەترىن مافيان پى ۋەا نەبىيىن ؟! ئادەي پىم
نائىي كەي ۋەفقارىكى ساتە ۋەختىش چىيە بۇ بىروا بوونيان بە بوونى
مۇۋ ۋ مۇۋايەتى لەۋەتەي ھاتوۋنەتە سەر كورسى دەسلەت بىيىۋە بە
پىچەۋانەۋە لە پىنا مانەۋەي خۇياندا تەپو ۋوشكىان سووتاندوۋە ، بەۋە
شەۋە نەۋەستاۋن ، ھەر دەم لە ھەۋلى شەپەنگىزىدا بوون بۇ سەركوت كوردى
بىزوتنەۋەي پىزگارى نىشتەمانى چ لە كوردستان دا ۋ لە سەرانسەرى عىراق دا
نەگرتىتە بەر ؟ خۇ ئەگەر ژنەكەم ۋ خوشكەكانىشم لەبەرچاۋى خۇم
(.....) ئى بىكەن چارەم چىيە ؟! چۈن دەزانم ئەم پىژمە لە بىيادى
شۇقنىتى دا لىدانى ھەموو بىزوتنەۋەيەكى شۇپشگىزى بە شىۋەيەكى
ۋەحشىيانە مامەلى لەگەلىاندا كىردوۋە دام دەزگاي داپلۇسىنەكانىشى ،
گەۋامى ماھىيەتى ئەم پىژمە دەسلەمىنى ..ۋە دەبى ھەرچى كىرەۋەيەكى
ۋەحشى گىرىيانە ھەيە لە لامان چاۋمەۋان كراۋ بىت ..(خوشك ۋ خىزانىشم
ۋەك ھەموو خوشك ۋ خىزانىكى ھەموو كورد پەرورەيىكى شۇپشگىزى دەبىنم
(..

كەي ئىمە خاۋەنى شەۋەۋى خۇمانن لە ژىر چەپۇكى دېندەترىن پىژم لە
جىھان دا ، كە پىژمى بەعسى فاشىيە ؟! ۋەتا ئەم پىژمە بىيىنى ۋ دەزگا
داپلۇسىنەكەكانى ۋ سىخوۋەكانى ھەمىشە ترسنۇكتىن چەكى نامەردانەيان
پىيە ، بەرامبەر كەسانىك كە ئىرادەي نەتەرەيىيان بۆتە مېتۇدىكى

نۆز شىگىرى درىژەيان بە سەختىن خەبات و كيانبازى خويان دەدەن ، ھەر
 ۋىيە سەرانى ئەم پېژنەم جەللادەكانى باش لەم پاستى يە بەلگە نەويستە تى
 نەيشتەون كە ھەر كوردىكى بە يىروباوەرگەر لە ژنر سەختىن گوشارى
 جەستەيى و دەروونى دا بىت ، دەزانن كە بەقەد تالە مويەك سووديان ئى
 ەرنەگەرن ، چونكە ناتوان (پاكانە)بەكەن لەسەر يىروباوەرگە ، كە بۆ پزگارى
 ، سەربەخۆيى كوردستانە .. ئىدى چۆن ئەم پېژنە لە بىن دەستەلاتى خۆيدا
 پەنا بۆ شەرف و كەرامەتى خۆشك و خىزانەكانمان نابەن ؟! بۆيە ، ئەم
 پاستىيانەم پى ووتى :- لە پۇژانى ترى زىندانى خۆراگرتووترىو ھوش
 يىنەو بەر خۆت و ئەوشتەى ئەوان باسيان كرد ، ھەرگىز بۆ من نايىتە مايەى
 سووكايەتى كردن ؟ سووكايەتى كردن لە ژنر دەستى جەللادەكانى بەعسدا ،
 ئەويە كە من ناوى ھەفەلەكانم بىلیم و خۆم بفرۆشم بە پېژنەك كە ھەر چى
 بەھای ئەخلاقى ھەيە تيايدا نەك ھەر بوونىنى يە ، بەلكو گالتەشى پى دىت
 .. چونكە خويان و دەسەلاتە لەرزۆكەكەى بەعسىش ھەرچى ئەخلاقىكى
 مەرفايەتى بوو ، ھەر لەسەرەتارە پاست و چەپنىكان پىدانارە .. ئەويە كە
 ھەميشە پىوھى دەزانن ، بەد پەوشتى ئەم پېژنەم سەرانىتى ؟
 بەلئى ئەى ھەفەلى ئىو زىندانم ، دەزانى سووكايەتى بە لای ئىنەم خواوەن
 پەوشتى شۆپشگىرى و ئازادى سەربەخۆيىمان چى يە .. ؟! ئەويە كە دلى
 دوزمنى داگىركەرى پى شاد بەكم و ناوى ھەفەلەكانى ترم بلىم .. !! دەى
 كەواتە ئەبىن لەم ھالەتەدا شۆپشگىرى من و خۆراگەرى من لە كوئى دا بىت ،
 دەى سويندە بەرزەكەت بخۆ بۆ ئەويە لانە دەيت لەسەر ئەم پزىبازەى كە بە
 خوئىن تۆمارمان كردووە .. (سويند بە خوئىنى شەھيدان ، بە پەتى سىدارەى
 دوزمن ، بەئەشكەنجەى نامەرفەقەنى ئىو زىندان ، بە مەمكى بېرواى كىژانى
 (١٤) سالى بە خاكى پىرۆز بەنەتەرە سەربىلندەكەم بە شىرى مەمكى داىكم
؟! ھەرچى شىوھەيكى تر بگرنەبەر تەنيا لە پىناوى ئەويە خۆم بفرۆشم

هەرگیزاو هەرگیز مه‌حاله گهر مه‌موو جه‌سته‌م قیমে‌کیش بکه‌ن سوود له‌ من
وه‌ریگرن ..!!؟)

جه‌للاده‌کان له‌ ژوری زیندان دا پنیان ووت: -- نامه‌مه‌ده‌ نه‌وه‌یۆ واقت
وه‌پماوه‌؟ ده‌ی ئیتر له‌وه‌ زیاتر له‌سهرت ناوه‌ستین .. ده‌ی زووکه‌ خۆتمان ئی
مه‌که‌ به‌ گینه‌ پیاو وه‌لامان بده‌ره‌وه‌؟! وه‌ته‌نیا دوو پرنگات له‌به‌رده‌مه‌ ..
خیراکه‌ زوو قسه‌به‌که‌ و چیت کردووه‌ پیمان بلی؟ ... منیش جه‌سته‌م ببووه‌
پۆلۆو بۆ سه‌ختیش ببوه‌ به‌رزترین چپای سه‌رکه‌شی کوردستانی داگیرکراوم
, وه‌لام دانوه‌: -- به‌لێ من به‌ هیچ شێوه‌یه‌ک که‌س ناواسم که‌ پیم ده‌لین
ناوی مه‌فانه‌کانت بلی وه‌ نه‌ ئه‌زانم کۆبوونه‌وه‌ چۆنه‌و بلاوکراوه‌شم هه‌ر
نه‌دیوه‌و که‌سیش له‌و که‌سانه‌ی ئیوه‌ نه‌لین ناواسم و بینگانه‌ش بووی له‌ مالی
من نه‌کردووه‌ و ئیوه‌ پیم ده‌لین: -- چه‌ند که‌ست کوشتووه‌؟ به‌لام من مه‌تا
گه‌یشتوومه‌ته‌ ئه‌م ته‌مه‌نم زیانم به‌ په‌پوله‌یه‌ک چی‌یه‌ نه‌داوه‌, ئیتر چ جای
پیاو کوشتن؟! چهن‌دین جار پیم گووتون که‌ من پیاویکی هه‌ژارو کاسبی
مالی خۆم, نه‌وه‌ی ئیوه‌ش باسی ده‌که‌ن من نیم و دوورم له‌ تۆمه‌تانه‌ی که‌
به‌زۆری زۆرداری ده‌تانه‌یۆ به‌سه‌ر منیکی هه‌ژاردا بنین؟! نه‌وه‌تا پیتان ده‌لیم
هیچ نازانم زۆریش سه‌یره‌ لام که‌ ئه‌م قسانه‌ بۆ من ده‌که‌ن .. کاتیکم زانی ..
یه‌کیک له‌ گه‌وره‌ به‌رپرسه‌کانی جه‌للاده‌کان به‌ توندی وه‌لامی دامه‌وه‌ به‌لام چ
وه‌لام دانوه‌یه‌ک, که‌وته‌ قسه‌ی سووک و بن سه‌رو به‌ره‌و هه‌ر خۆیان ده‌توانن
ئه‌و وشانه‌ بلین ((چونکه‌ پینگه‌ی ئه‌م پرژیمه‌و سه‌رانی له‌سه‌ر سوکایه‌تی وبن
شه‌ره‌فی دانرابوو)).

هیچ شتیکی تری به‌ده‌سته‌وه‌ نه‌ما, نه‌پان‌دی ووتی: -- بیه‌نه‌ جینگای خۆی
...! به‌لێ چاومیان به‌ توندی شه‌ته‌ک داو بردمیان بۆ جینگه‌یه‌کی تر ... کاتیک
چاویان کردمه‌وه‌ له‌ ژێر زه‌مینیکدا فیه‌یان داوم به‌لام ژێر زه‌مین پر بوو له‌ ناو
, ته‌ماشای ئه‌م لاو ئه‌ولای خۆم کرد .. دووجله‌د ئه‌م سه‌رو ئه‌و سه‌ریان!

گرتبوم و شاگر له چاره یان دهباری ؟! هر شه و هندهم زانی : پورتیان
 کردمهوه هیچیان له بهرمدا نه میشت و هر دوو دهستیمان له پشتوه به
 توندی بهستومه و فریایان دامه ناو ناوی ژنر زه مینه که ؟! وه دوو پشیلهی
 گه وه .. بهائی دوو پشیلهی گه وه یان هینا بوم ((دیاره شه جوره
 پشیلهیانیان له موو پینش له سر شیوهی ئەشکه نجه دانی لهم چهشنه فیر
 کردبوو))؟! له بهر ساردی ناوه که و ناچارهی هه موو جهستم هیچ جووله یه کم بۆ
 نه ده که به وشوه نه وهستان شه پشیلانیان بهردایه گیانم ، به چرنوک و به
 قهپ ، ((دهتوت نه مانه پشيله نین و له پلنگ ده چوون)) که وتنه گیانم
 له و کاته دا کاره با که یان کوژانده وه ؟! پشیلهی بێ زمان چونکه نانی دهستی
 جه لاله کانیان خورادبوو پایان هینا بوون بۆ په لاماردانی مروف ، به
 شیوه یه که په لاماریان دام که نازار و ئەشکه نجهی جه لاله کانم زۆر پێ خوشتر
 بوو ... دهه ده زانی کات چهنده ، لهو مارهی دا هه موو گیانم بوو به جینی
 چرنوک و قهپی پشيله کان ... له تاو نازاریکی زۆر .. بوورامه وه له هوش
 خۆم چووم ؟!

(وینه ی پشيله کان)

ھېچ ھۆشم نەمايىپ ... پاش ماۋەيەكى زۆر كەمىيان بىردىۋىرە بۇ زىندانەكەي
 كەتپايدا زىندانى بىۋىم ، بە چاۋبەستراۋى پەلامارو چىنوك و ئازارى
 پىشلىكەن بۇ سەر دەم و چاۋر جەستەم زۆر ئازارىيان دابىۋىم بە ھەر حال
 وورە وورە .. دەھاتمەۋە سەر خۇم بەلەم گونىم لەدەنگە دەنگىكى زۆر بوو
 ۋەك خەۋىن وابوۋ زۆر و كەم ئەۋ دەنگە دەھاتە گونىم و لە تاۋ نەپەنەپى
 جەللادەكان ھاتمەۋە ھۆش خۇم ، پاشان زانىم كەنەمە زىندانەكەيە كەمىيان
 ھىناۋەتەرە ئەۋى ... ھەرچەندە ھەر وام دەزانى پىشلىكەن ھەر خەرىكى
 لاشەمن كاتىك چاۋريان كىرەمەۋە ھەستەم بە دەۋرۋ بەر دەكرى ھۆش بەبەرمەدا
 ھاتەۋە ، بەلەم زىندانىيەكان دەيان ووت :- (ھەموۋىيان دەۋرىيان داۋىت و بە
 تەمات نەمايىۋىن ووتۇمانە كە لە ژۇر ئەشكەنجەدانىكى زۆر سەخت دا گىيانى
 لەدەست داۋە)) بەلەم بە لىندانى دىلەم ووتپانە نەخىر نەمردوۋە ماۋە ! ھەموۋ
 زىندانىيەكان دەۋرىيان دابىۋىم و پاۋەستابوۋن بە دىيارمەۋە ، ئەۋكاتەي
 چاۋريان كىرەمەۋە ھۆشپىش ھاتىۋەۋە سەيرىم كىرە (كەك عبدول پەھمان)
 لەپىشت سەرمەۋە دانىشتۇرە ..؟!

پىنى ووت :- كاكە مەھمەد گىيان چۆنى براكەم منىش ووت :- باشم كەمىك
 ئاۋم بۇ پەيدا بىكە بەلەن كەمى ئاۋى دامى ۋەك دەم تەپكىردىنەك ! ھەرچەندە
 زۆر تىنۋىم بوو بەلەم كەمە ئاۋىكى پىندام ... ووتە كەك عبدول پەھمان زۆر
 تىنۋە ! ووتى براكەم دەزانم بەلەم ئىستاكە خراپە ئاۋ زۆر بخۆيتەۋە ، ووتە
 بۇچى خراپە ؟ ووتى براگىيان توۋشى ئاۋسانت دەكات و ھەردوۋ گورچىلەت
 دەۋەستىن بۆيە ۋاچاك ترە كەم كەمى ئاۋ بخۆيت ...؟! پىنى ووت :- بىرسىت
 ئىيە ھەرچەندە بىرسىمە بەلەم جارى ھېچم بۇ ئاخۇرى باشە ئەۋا سەمۋەنەكەم
 بۇ دانائى ... ئا ... ئا ئىستا ئاخۇم كەمىكى تر .. باشە بە ئارەزوۋى خۆت !!
 ئەگەر منىش نەبەن بۇ ئەشكەنجەدان ئەۋا خۇم پىتە ئەدەم ۋە ئەگەر بىردىيان
 نەۋەتا لە ژوۋر سەرى خۆتەرە بۆم دانائىت و ئەۋكات خۆت بىخۇ؟! باش

کاکه عبدالرحمان نه گهر توانیم باشه .. شو شوه بهخت یاوهرم بوو
چونکه کاک عبدالرحمان نه برده ... هشت زندانی تریان برده دهرهوه
بو نه شکه نه دانه به لنی کات گیشته (۱۰/۳۰) دوو سى ده قه ی شو کاک
عبدالرحمان پیی ووت کاکه مه حه مه د گیان نه توانی سه موونه کت بخویت
... نابرام نارمزو ناکم گیانه کم نه گهر نه توانیت بیخویت چاکتره؟! بروت
هه بی ناتوانم دهم به یه کدا بدهم ... ناخر دوو پوژنه نان و ناوت نه خواردوه ،
نه و توژه ناوه نه بی؟!

* برای بهرینم دهم ناکرنتهوه نازارنکی زورم هه یه هرچی گیانم هه یه پشیله
به چرنوک و قهپ دایان پزاندوه؟!

- پشیله ی چی؟! خون ده بینى؟!

* نه خیر براکم تۆسه یرنکی گیانی منت نه کردوه کاتیک سه یری کردم نه
کاته زانی که حالم زور پریشانه ؟

- کاکه مه حه مه د نه مزانی بو شتیه دپندانیه مامله یان له گه لتا کردوه هر
نیستا سه موونه کت بو ته رده کم و تۆیش زور له خوت بکه هه ندیکى لی بخو
با کمى هیزت بپته مه بهر نه گینا ده مری براخوږاگره کم!
* باشه بارى گهرم .. باش بوو هه ندیک له سه موونه کم خواردوو هه ندیک
ناوم خواردوه .. که مه که مه که وته قسه کردن ..

- کاک عبدالرحمان وهک پوژانی تری نیتو زندان و به شیوازی خوی که وته
قسه کردن له گه لمداد که وته پرسیارو ووتوویش کردن ... خو هیچت
نه درکاندوه؟!

* نه خیر به لام باسی ژن و خوشکانمیان له گه لدا کردوو ووتیان نه گهر دان
به راستی یه کانداهه نییت نهوا نه یان هینین و له بهرچا ووی خوت
نه مزانی چی ده کین؟!

-ھىچ ترست نەبى تاۋەكو ئىستا نەيان ھىناون و تەنھا بۇ ئەۋىيە كە
بىرسىنن

.. نازانم بەبى تۇ من چىم بىردايەو كى دىنەۋى و دىلخۇشى بىدمايەتەۋە تۇ
ھەرەك فرىشتەيەك لەم دۇزەخەدا زۇر نامۇزگارىم دەكەيت و بە فرىام
دەكەۋى بە پاستى زمانى سوپاسم نازانم چۇنى ھەلبىنمەۋە ھەرچى بلىم
ھەر كەمە لە پەۋى دىلسۇزتان .. ؟!

- نا كاكە مەھمەد ئەو قسانە چىيە دەيكەيت ئىمە براى يەكەن و ئەى
ئەگەر ئىمە پىشتىۋان و پەناۋ فرىا گوزارى يەكتر نەبىن ئەۋا دوزمن پىلانە
گلاۋەكانى دەتۋانى جىن بەجى بىكات .. بۆيە ئەۋە ئەركى سەرشانى ئىمەو
ھەموۋمانە دەبىن براين و پىشت و پەناى يەكتر بىن و ھىچ كەلىنىك لە نىۋان
ماندا نەمىلەن دەنا پىزگارمان نابى ؟! ئەگەر پىزگار شىمان بىن زوۋ دەكەۋىنەۋە
نىۋ دۈۋەۋە .. ھەر ۋەك پىم ووتىت ئىمە براين و جارىكى تر ھەز ناكەم
ۋوشەى سوپاس بەرامبەر ئەركى سەرشانم بەمن بلىيت و زۇر دىلگران دەبىم
چۈنكە (ئىمە براى يەكەن زمان و پەگەزۋە كەلەپۈرۈ خاك و ئاۋ و
نىشتانەكە شىمان ھەرىكە)

* ئىتر لەۋ كاتەۋە ۋوشەى سوپاسم بە كار نەدەھىنا ئەم شەۋ لە كاك عبدول
پەھمانى ھاۋپىم پىرسى خۇ من ھىچم بىرنەماۋە چەند پۇزە چەند شەۋە
لىرەم.؟

-برام ئەم شەۋ ھەۋت شەۋە تۇ لىرەيت

* بە دىنىيى ۋايە ؟!

-بەلى ! ...،

دۋاتر بە شىۋازى قسەكردنەكانى كەۋتە دىدانەۋەم و بەرىۋونەۋەى وورەو
خۇپاگرى زىاترم لەبەردەم شىۋازە جۇۋاۋ جۇرەكانى جەللادەكانى بەعس دا .

كاك مەخمەدە((مۇڧ تا لە ژيان دا بىت ھەروەك چۆن تووشى خۇشى دىت
 ھەر ئاواش پۈۈبە پۈۈى كارەساتە تراژىدىيەكانى ژيان دەبىتتەوۈ وەك ئەمىرۇ
 كە تووشى زىندانى فاشىيەكان بويىنەتەوۈ ئەشكەنجەوۈ ئازار بۆتە ساتىكى
 قىزەون دژ بە مۇڧايەتى لەبەرەمبەر گەلىكى چەوساۋەى وەك كورد ئىتر ئەمە
 پۇژگارەوۈ تىايدا دەژىن ھەرچەندە ئەشكەنجەدان و ھەلواسىن و داپلۇسىن
 بۆتە خۇراكى ھەمىشەيى جەستەمان بەلام پۇژىك دەبىن ئازاد بىكرىن و
 بىكەينە ژيانىك كە خۇمان چارەنۈوسى نايىندەى ئەم نەتەوۈيەمان دىارى
 بىكەين .

ئەى ھارپىم چەند خۇشە پاش ئەو ھەموو ئازارو ئەشكەنجەدانە بە خۇپاگرى
 و سەرىبەزى بىمىنىنەوۈ پاش ئەوۈى ئازاد دەكرىن ھەموو ھەڧالەكانت
 سەردانت دەكەن و دىنە دىەنىت و پىت پىن لەوۈ بە بەھا ترە كاتى
 ئازادبۈونت دەنگت دلىرو سەربلىندو سەرفرازىت كە لەبەردەم ئەشكەنجەى
 دېندانەى فاشىيەكانى بەعس دا جوامىزانە خۇت ڤاگرتوۈ ھىچ زانىارەكت
 نەدركاندوۈو بۇ دوژمن و بەلىنى شۇڧىشگىنېرىت نەشكاندوۈو ئەمە ئەو پەرى
 مايەى خۇش بەختى و تاجە گۈلىنەى ڤىڭاى سەختى تىكۇشانىت كردۆتە
 سەر چونكە ئەمە ئەو بېروا بەمىزەيە كەلە سەرى دەپۆيت لە ژيانى تىكۇشان
 و خەباتى بەردەوام دا نەك ھەر نەتوانرا ناۋى ھەڧالانت بدەيتە دوژمن بەلكو
 بە ئىرادەيى نەتەوۈيى خۇت دوژمنت سەرسام كردوۈو كەپۇژانى زىندانى
 خۇپاگرىت پۇژىك دەبىن ئەوۈەكانى ئىستەوۈ داهاتوۈمان سۈود و كەلىكى
 شۇڧىشگىنېرى ئى وەرېگرن چونكە ژيانى زىندان بۆت دەبىتتە وانەيەكى زىندوۈو
 كە خۇى لە خۇيدا (پەرتوۈكى ژيانە) ... ؟! وە ئەوۈەندەى تر بېروا مەمانە بە
 خۇت دەكەيت و دۆست و برادەرو ھارپىكانىشت بېروايەكى پتەويان پىت
 دەبىت و بە مۇڧىكى خۇنەوىست و خاۋەن بېروا ئىرادەيەكى بە ھىز ناوت
 دەبىتە سەر وىردى زەمانيان ... !

پهنگ بڼ به لای خوټه وه نه مه ته نها به نهشکهنجه و نازاردانیکي بزانی به لام نه مه خوځاگری و بهرخودانته که گه ورهترین سهرکه و تن و شوږشگنږی به گه ورهترین سهرمایه به بڼ نه ته وه که ت هر وه که په ندیکي ټینگلیزی ده لئ ((نازادی ده سه نرنت ، نادرنت)) وه هر له میژوه پښینانیشتان ووتویانه :

((نه وهی تالوی ژهر نه نوښ نازانی ژهر چی به)) !

نه وهی تالوی نه مه نهشکهنجه و قه سا بځانه ی جه لاده کانی پښم نه زانی و نه چه شتېن نازانی نازاری نهشکهنجه دان چی به ؟! وه هر مرؤفیکي خاوه ن بیرو باوه پې به رزی نازادی نه ته وه که ی بڼ و قالبوونی کوانووی جوش دانی خبات و ټنکوښان و کاری پامیاری بیت هر گیزاو هر گیز دوژمنی داگیرکهر ناتوانی توژقالن کار بکاته سهر ووره و تواناو خوځاگری نه و مرؤفه شوږشگنږو به هلوښته .

چونکه بیرو باوه پې نه و مرؤفه پاکتر و به رزتر به هیژ تره له نهشکهنجه و توژقاندنی دوژمنی داگیرکهری خوښ رښ هر بویه ښرا ده ی نه ته وه بی بڼ ه موو مرؤفیکي شوږشگنږو نازادی خواز ده بیت نه و فاکتره نیجابه که به مښک بیر بکاته وه نه خشهش بڼ دوا پوژي خوی و ړنکخواو نه ته وه که شی دابرنژي که نه مه نور نور به هیژ تره له نهشکهنجه و نازاری جه لاده کان چونکه له و سرچاوه ی وه هملقوله .. ۱۹ (من نه وه دوو مانگه لږه زیندانیم جگه له هلواسین و نهشکهنجه دانی جه سته یم هرچی سووکایه تیه که به شنیوازی نامرؤقانه ی خوښان درنغی یان له ته کم دا نه کردووه هر چه نده هه ندیکي که م بڼ باس کردی له سهر شنیوازی نهشکهنجه دانم به لام نهشکهنجه دانیکي هینده دلږه قانه یان له گه لمد کردووه نه گهر به خه ونیش نه و مامه له م نامرؤقانه م ببینایه پهنگ بوو تووښی نه خوښی دهروونی و عه قلی ببومایه ..

لەو ماوەی دوو مانگدا که هەر پۆژنکی بە مانگێک لێم نەدەپۆشت لەگەڵ ئەوەشدا نەک هەر نەیان توانی تەنیا وشە یەک لێ دەر بهێنن بە لێکۆ بە هۆی خۆپاگری خۆم و بڕوا بوون بە چارەنووسی سیاسی نەتەوێکم من سەرچەم جەللادەکانم تووشی نەخۆشی دەروونی کردبوو که بە سووکترین و دڕێندەترین وەحشی خۆیان ببیننەو که لە هەموو بەهایەکی نەخلاق و پەيامی مەرفایەتی سەدان و هەزاران جار پاک نەبنەو و نەتوانن لە خانەیی مەرفایەتی دا جێگایان بێتەو و لە نێو سەرەنوێکی زێل خانەیی مێژوویی مەرفایەتی دا پەلە یەکی ڕەشی پڕ لە تاوان کاریان بە تەوێلی ناوچەوانیانەو و بێت .

لەگەڵ ئەم خۆپاگریەش دا زۆر کەسیشم بینی که پێش زیندانی کردنیان و خۆیان نیشان ئەدا که لەو پەڕی لوتکەیی شۆڕشگێڕی تی دا قال بووین و گەر پۆژنک کەسیکیان زیندانی بکړیت ئەو بەو پەڕی بڕوا و باوەڕنکی نەگۆڕەو و بە هیچ شێوەیەک دوژمن نەتوانن سوودیان لێ وەرگیرێ .. بەلام بە پێچەوانەو و ئێو بێردۆزە شۆڕشگێڕی یەیان نەک دوو مانگ لە ژێر ئەشکەنجە و هەلواسین دا دان بە هەموو ئەو کاروانە دا بنێن که کردوویانە بە لێکۆ هەر لە یەکەم شەوی ئەشکەنجە دا نیا نەیان توانی خۆپاگری تی خۆیان لە بەردەم دوژمنی سەرسەختی نەتەوێکم ماندا بێ سەلمێنن بە لێکۆ تەنیا لە پێناوی مانەو و خۆیاندا و بەرگە نەگرتنیان دا نیا ناو بە هەموو کارنکی نەینی زۆر جارێش لەبەر ئەو و جەستەیان نەکەوێت بەر ئەشکەنجەو لێدان و هەلواسین ناوی خەڵکانێکی بێ ناگا و هەژاریان داو وای لێکۆلینەو و بەدناوی جەللادەکان هەموو ئەو کەسانەیان دەستگیر کرد و هەرچی سوکایەتیەک لە لایەن جەللادەکانەو و بۆ ئەو کەسانەیی (اعترافيان) کردبوو یەکمەم پاداشتی دوژمن بەرامبەر ئەو جۆرە کەسە ئینتەهاریانە پوو بە پوو بوونەو و یان بوو بۆ بەردەم پەتی سێدارەو بۆ دوا جار دەخفکان بەلام لە سێدارەدانی ئەم جۆرە

کەسانە نەك هەر گەل ونەتەو هەكە مان شانازیان پێئو ناكات بەلكو بە
 كەسانێكى خۆفروش و دژ بە پەوتى شۆرشگێڕانەى نەتەو هەكە مانیان لە قەلەم
 دەدا . كە بە خۆیانەو هە چەندین كەسى بێ ئاگا لە كارى (پێكخراوەى)یشیان
 لەگەل خۆیاندا بەرو پەتى سێدارە پانچ دەكرد ئیدى ئەوسا لە جاران زیاتر
 خۆپاگرو پقى پێژم ئەستوورتر دەبوو كە نەك هەر وشەىەك چى بە نەیلێم
 بەلكوو پەتى سێدارەو ئەشكەنجەدانم لا بپو كاریكى ئاسان كە دوژمن بە
 ترسنۆكترین پێژم هانای بۆ شیوازى جۆراوجۆرى ئەشكەنجەدان بە پێئو
 دەبرد ...

بەلێ .. هەر بپوا بەهێزەى خۆم بوو كە هەرگیز لە ئەشكەنجەدانى پەتى
 سێدارەى دوژمن بە سەر بەرزى یەوە بمێننەرە .. ١٩

جا لەسەر پۆشناى ئەو دوو مانگەى زیندانى زیاتر چەندین وانەى نوێى
 شۆرشگێڕێتى فێریم و لەسەر جەستەى خۆم تا قى بکەمەو مەوێ هەر كاتێك
 هەستى بە ئازارو چەوسانەو هە نەتەو هەكەى كەردوو پێگەى بەرخودانى
 شۆرشگێڕانە گرتەبەر ئەوا پێئو یەستى بەو رەى پۆلێن دەبێو دەشبی لە
 هەموو هەل و مەرجێكى دژوارو سەخت دا بەرامبەر دوژمن پشوو درێژ بێت
 چونكە ئەم مەوێ شۆرشگێڕانە هەر گێز ناتوانن لە كاتێك دا هەست بە ئازارو
 ژانى نەتەو هەكەى بكات بە ژێر دەستەى لە نێو زیندان دا مانەو هەى خۆى
 تەنها لاگرنگ بێت چونكە مەوێ خاوەن هەلوێست و نیشتمان پەرور ژيانى
 ژێر دەستەى دوژمنى لە لا مردنە بۆیە بپرو باوەپى كورد پەرورەنەى
 راستەقینەى پێگەى پێ نادات كە ژيانى سەرشۆپى پەسەند بكات منیش لەم
 وتوێژەدا ووت :- بەلێ پێئو یەستە هەموو یەكێك لە ئێمەى كورد بەو جۆرە
 بپوانینە ژيانى سیاسى و خۆپاگريشمان لە چیا سەركەشەكانى كوردستان
 پتەو تریبێت ، پێت وانى یە ئەو مەوێ سەریەخۆ خاوانەى نەتەو هەكە مان بەم
 وەرە بەرزە نیشتمانى یە بیر بکەنەو ئەوا خۆرى سەرفرازى یەك جەرەكى بۆ

ئەم نەتەرە سەر بۆلەندە مان ھەل دیت و ئەم نەتەرە چەوساوە و بن دەستە شمان بۆ
 ھەمیشە پزگار دەبیت لە ژێر چەپۆکی دوژمنکارانە پزیم بە عەسی عەرەبی
 لە عێراق دا گەر بیر لە مانەوای ژێر دەستەیی بکەینەو ئەوا تاوان نییە
 جەستە مان خۆراکی خاک و نیشتمانی کوردستانە داگیر کراوە کە مان نەین...!
 بەم شیناوی بیر کردنەوێش کە پێویستە لە سەر ئەرزى واقع ببەسە لێمێن
 ئیدی ئەو کات بۆ نەتەرە بن دەست و داگیر کراوە کە مان بۆ کەس و کارو
 ھەڤالان و خەلکی چەوساوەی کورد ئەوانە لە پەتی سێدارە دوژمن بە
 ھیزتر و بەرزتر بوون دەبنە سیمبۆل ئازادی و پزگاری گەل و نەتەرە کە مان و
 ھەمیشە بە نەمری و سەر بەرزى دەمێننەو...؟ بەلام مەروشی خۆ فرۆش و
 نەتەرە فرۆش جینگای نەفرەت و پساوکردن و ئابرو بردنە لە ئا و بزوتنەوای
 پزگاری خوازی کوردستان و تەواوی کۆمەلانی خەلکی نیشتمان پەرورەو
 داسۆزی گەلە کە مان و تەنانەت ئا و ھەوای ئەم نیشتمانە داگیر کراوەیە
 دا بەش کراوەی کوردستان پێی جەرامە وەك چلکا و خۆرو خۆفرۆش و
 حەرام زادە سەیری دەکری جا (کاک عبدول پەحمانی) ھاوپی بە ھەلۆیستی
 زیندانیم :- کە مردنیش ئەرکیك بێت بە سەر ھەمو کەسێکدا ئیدی بۆ بەسەر
 شوپی بمری و بۆ سەر بەرز و نەمر نەبیت کە بۆ ھەتا ھەتایی ناوی ھەلۆیست
 و جوامیری و خۆپاگری نەبیتە واتە یەکی ھەمیشە زیندوو و ھێزدارانی ھەموو
 کورد پەرورەنکدا و ببیتە پێشەنگی خەبات و تێکۆشان و بلیسە شۆپشی
 گەلە کە مان بە جۆشتر بکات و ئەو پەیمان خۆشەویستی خاک و نەتەرە کە
 دا بووی بە کورد و کوردستان نەسلەمینەو... ووشە ئاپاک ناخە ھە سەر
 لاشە جوان و پیرۆزم ھەر بۆیە لاشەم پیرۆزە چونکە لە پیناوی دژ بە
 بەرژەو ھەندى یە پەشەکانی دوژمن درێغی نەکردوو بە لکو لە پینا و
 بەرژەو ھەندى خاک و نەتەرە کە مدایە دنیاشم (ئازادکردنی خاک و نەتەرە کەم)
 مەرگی ھەزارانی وەك مەحەمەد مورا و ھەڤالانی لە وێنە ئەوی گەرە کە بۆ

بئ پەروا گيانم خەلاتە ... وە پەيمانم سۆز و ھەلۆنستی نەبەردى دووپات دەكەمەوہ كە بە خۆنى پاكى شەھيدانى پزگای ئازادى و پزگارى و نەتەوہكەم نەبئ خۆپاگرى بكەمە پيشەى خۆم تا دوا ھەناسەش بەردەوام بىم لە خەبات و شۆرش لە پیناوى ئازادى و سەربەرزى نەتەوہكەمدا بىم بئ نوچ دان ھىچ كات مل كەچى فەرمانى (دوژمنى داگیر كەر نەبم) تەنانەت شىرى داىكم حەرام بئ ئەگەر خۆپاگر نەبم بە خەم پەژارەو ئاواتى دوا پۆژو ھىواى كوردستانىكى سەربەرزو ئازاد نەبم؟! كەوتنە پۆژى دواى و ھەر چۆنى بوو بە پنى كاتەكە .. بەلئ وەك ھەموو پۆژانى تری نۆو زیندان سەمونىكى رەق و يەك تەماتەيان لەگەل كەرتى خەيار ژەمەكانى خواردنمان بوو ... لەشم وەك خوشە بويئت و كەمتر ھەستم بە ئازارو ئەشكەنجە دەكرد چونكە پا ھاىتجوم

كات نزيك بووہ لە (٩)ى شەو ھەموو لە چاوەروانى ئەوہدا بووين كە ئیستا نا .. نا ئیستا خۆيان دەكەنەوہ بە ژوردا و ناو دەخویننەوہ بۆ ئەشكەنجەدان ھیندەمان نەزانی ھەستكردنەكەم راست دەرچوو بەلئ خۆيان كرد بە ژورداو جەللادیكى سەرو سیمە رەش و كەللە زلیكى ئاشرىن بە چاوىدا ھەستت دەكرد قینى ئى دەبارئى يەكسەر يەكەم كەس ناوى منى خویندەوہ ئەگەر ئەوہ بەختى پزگار كردنم بوايە ھەر گیز بۆ دەرئەدەچوو چاويان بەستەمەوہ لە پشتەوہ ھەردوو دەستیان شەتەك كردم و بردەیان بۆ ژوروى ئەشكەنجەدان لە ژورەكەدا چاويان كردمەوہ چى ببینم پووداویكى سەيرو چاوەروان نەكراوم بینى؟! .. پوانیم وەك كوشتارگە ھەر وەك چۆن لاكى مەرو مالاتى سەربەراو دەكەن بە پەتى قەنارەكانیا ببینم پینچ كەسیان گرتبوو كە تەمەنيان زۆر بچوك بوو لە نۆوان (١٢-١٤) ساڵان دەبوون؟! بەلئ ھاوارو نوزەى ئەو مەندالانە دنیای كاس كردبوو دلى دوژمنى باوك كوژە بۆيان دەبوو بە كەباب وەك دەلێن؟! بەلام خۆ خوانەكات ئەم جەللادانە بۆ

چرکه يه ک چي يه بير له به زه ي بکه نه وه به لکو زياتر پريان نه ستورتر ده بوو که
 ته نانه ت منالانيشمان به ته واوي بنه پر يکه ن هر بويه بهم شينه وه حشې
 گه ربه که وتوونه ته ويژه ي منال و پيرو لوي کورد شو مناله بچوکه دوو
 پشيله يان ئې به ردابوون هاواريان ته ختي سهره وري ده هاژاند بهو بکه ن چاو
 زور زالمه گهر بتواني ديمه نې ناوا جه رگ بر سه ير بکات ؟! شاه .. که
 ديمه نيکي زور ناخوش و دلته زين بوو ، مروف گهر خوي له و جوړه
 نه شکه نجانه ي نه ديتي ئې لهوا يه کسهر خوي پې پاناگيري و بې هوش ده بېت و
 ده که وېت . سې که سه که ي تريان ته منيان گه وره بوو نزيک بوو له ۵۵ تا
 ۶۰ سالان هاوار و داديان بوو که نه مانيش به ده ست پشيله کانه وه که تيان

به ردابوون سهر چاويان ده کړان و به نينو ک که وتبوونه جه ستريان ؟..

هر باش بوو بهو ته مه نه وه ده يانتواني هاواريش بکه ن ... نه م ده زاني
 چي له وانه ده که ن و پلايس و گازيشيان به ده ست وه بوو ؟! منيان پووبه پوو
 پاره ستان بهرام بهريان .. ؟! ووتيان ته ماشايان بکه ...! ، همردو ده ستريان
 به پشتمه وه به ستمه وه پاشان همردو قاچميان سه ربه ره و ژوو کرده وه و
 سه رم بؤ خواره وه ه ليان واسيم ؟! به ياو کوژه کانيان ووت (واته نه وانه ي
 نه شکه نجه ي زينداني يه کانيان ده کرد) دواي نه وان نوره ي نه مه !! به جييان
 هين شتم بهو چه شنه بانگيان ئې کردم سه ير که و بزانه چي يان ئې ده کړت
 ده رنه نجامي توش هر واده بې و باشر نابي ؟!

سه ير م کرد نه مانه زور نامرؤ فانه و له وه حشې وه حشې تربوون زورم له خوم
 کرد که بزانم چيان ئې ده که ن ته ماشام کرد به گاز وو پلايس خه ريکي نينو ک
 ده ره ينانيان له ده ست و قاچيان ؟! پيش نه وې نوره ي من بېت تا به گاز و
 پلايس تيم به رين له و پشيلانه ي که ليري نه شکه نجه داني مروف کراون دوو
 پشيله يان هينا و تيان به ردام کارنيان به سه رم هينا هر هيچ ناکام له خوم
 نه ماو بې هوش بووم .. ؟!

پاش ماوھىك !! ھەسەم دەکرد ئازارم ھەيە بەلام نەمدەزانى ئازارى چىيەو
لە كوئىم وچىم بەسەر ھاتووھ چى پووى داوھ ؟! لە پىر ھەسەم كرد ژووھكە
پووناك بووھو دھنگە دھنگ پەيدا بوو ؟!

نووكە شەقىكى مزر بەرسەم كەوت بەوھ جوولامەوھ؟ گوئىم ئى بوو ووتيان
ماوھ لە خواریمەوھ ئەو سى كەسە بەتەمەنكە بوون و ھەر پىكەوھ نووكە
شەقىكيان دالەوان و ووتيان ئەمانەش نەمردوون بەلى لەوان پەت بوون و
گەيشتنە دوو منالەكەو يەكى نووكە شەقىكيشيان لەوان دا بەلام ھاتە بەر
گوئىم كە ئەوان نەماون و مردوون ھەسەم دەکرد بە پاكىشان ھەك شەقىكى
پىس ئەو دوو مندالەيان بەپاكىشان بىرە دەرەوھ بە ئىمەيان گوت ھەر ئىستا
نانتان بۇ دەھىنن ؟! پاش ماوھىكەى زۆر كە لە دوو كات ژمىر نىزىك بووھ
ھەرىكە لەتە سەمونىكى رەق و خەيارىكيان بۇ ھىناين و كەوتنە قەسە كردن
لەگەلماندا ؟! ئىوھ بۇچى خۇتان پزگار ناكەن ؟ ئەمەكەى ژيانە ئەوھش بزانن
لەمەش خراپتر ھەيە ئەو كوپانەتان بىنى فزىمان دانە دەرەوھ ئىوھش
چارەنوستان لەوانە باشتەر نايتت تا زووھ بىرىك لە خۇتان بكنەوھ ئەبى ئىوھ
چىتان لە دەست بى بۇچى ھاوكارى ئىمە ناكەن وھ بۇ خۇتان ئاسوودە بژىن
و لە ھەر كوئىيەك دەھانەوئى خۇشتىن ژيان بەسەربەرن ؟! بە ئەوھش بزانن
ئەوھى ھاوكارى تەواومان نەكەت (فەرمانى سەروكاىەتى
شۆپشە) چارەنووسى ھەر ئەمانە ئىتر ئىوھش ئارەزووى خۇتانەو ئىمە زۆر
لەكەس ناكەين بە ئارەزوو بىت باشتەر ئىتر ئەوھ لە دەستى خۇتان داىە واتە
لەگەل ئىمە بن يا نەبن خۇتان ھەلى بژىن ئىمە پى وتمان لەسەرە ئىوھش
بۇ خۇتان چى لە بەرژوھەندى خۇتان دەبىنن وا بكن ؟! ئىتر پاش كەمىك

لەر قسانە كەوتنە قىسەى سووك و ناشرىن پىمان و چارەنوستان ھەر نەمانە
 نەگەر واپىر بىكەنەوہ ؟! بىرىك لہ خۇتان بىكەنەوہ دىيارە نەم مالەتان بە لاوہ
 خۇشترە وانى يە بە تەوسىكەوہ پىنى ووتىن ھا ئىتر پىمان نەلىن بۇچى
 پىتان نەوتىن ئەوہى لەسەر ئىمە بوو پىمان ووتن ؟!

ئەوان پۇيشتن و دوو جەللادى تر ھاتن ئەوخوئىن وشقەى بەلەشمانەوہ
 ووشك ببوہوہ پاكيان كىردەوہ ئەمانىش وەك ئەوانى پىشوو ھىچ درىقىيان
 نەكردو و كەوتنە قىسەى سووك و ئارەواو ناشرىن پىمان ... ھەر مەگەر لہ زارى
 پىاو كۆژەكانى بەعس بوەشىتەوہ كە چەند شەرىف نەلىن ئەوانىش پۇيشتن
 ئىوارە ھات و ھاتن چاوى منيان بەستەوہوہ بىردىيان ؟! چەند كەسىك
 دانىشتوون ھەروەك پۇژانى تر كەوتنە قىسەكردن لەگەلمدا لەوہ دەچى نەم
 كابرايە زۇر بىن ھۇش بىت (بىن عەقْل بىت) ! ئەوہ بۇچى ئەو زانىيارانەى
 دەيزانى پىمان نالىن و پزگارت بىت و بچىتەوہ ناو مال و مندالى خۇت ئەوہ
 تۇ بە ھەموو بىرى خۇت دەتەوئت ئىمە بىخەلەتتەى ئادەى پىمان نالىنى ئەو
 باوہە چى يە تۇ بۇخۇت ھىناوہ كەس نى يە لىرە پزگارى بىت بە قىسەى پوچ
 خۇ ئەگەر واپزانى لە پاش مانگى و چەند پرسىيارىك و نەچىتە ژىر بارى ھىچ
 ، ئىتر پزگارت دەبن دەبا مەن پىت بلىم مەخىر ئەوہ خەيالى خاوە ئەگەر وا
 تىگەىشتووئى ئەگەر ئەومزانىيارانەى لات ھەيە پىمان نەلىنى ئەو كاتە بە پىاو
 خراپ لە قەلەمەت دەدەين ئەو كات لە سىندارەشت دەدەين بەلام ئەگەر وەك
 كەسىكى وولات خۇشەويست و راستگۇ ئەو زانىيارانەى لاتە پىمان بلىيت و
 ھەموو نەينى يەكان بىركىنى ئەوہ بەختى باش بوو لە ژيانەت دەبن و ژيانى
 ئاسوودە بوو دەكاتە خۇت و مال و مندالت وەلاى ئىمەش رىزو پايتە دەبىت
 وە لە باشتىن جىنگا كارت دەدەينى و باشتىن مووچەشورەدەگىت لە كار
 كردن لەگەلماندا بۇيە ھىچ شتىكت پىن نالىن و بوارت دەدەينى ؟!

بۆ ئۇەى قا دوو پۇژى تر ئەم كاتە بېرى ئى بگەيتەو و بە رېزەو و زىانى
خۆت ھەلبۇزىرى ! و مېشكى خۆت ئارام بگەرەو و بېرىارى خۆت و مېرگەر ؟
دوای پىرسىارت ئى دەكەين ؟! بە ئى ھېچ پىرسىارىكمان ئىستە لە تۇنى يە وا
ئازاد و سەرەست بۇ خۆت بېرىكەرەو ؟!

ئەمجارە ، پاستيان کرد ، گەرانىمىانەو و بۇ ئاو زىندانەكەو ئاو زىندانىكەيان
؟! پۇژى يەكەم بىن ترس ، لەگەل زىندانى يەكەنى تردا كەوتنە قسەکردن و
قسەى زل زلم دەکرد .. ! (بە ئارەزووى دلى خۆم پۇژى دواىى !! ئەمە دوا
پۇژتە (حەمە موراد) ئىتر بگەرەو و ئاو دىارى خەمى بىن بىن بگەپى بە دوای
چارە يەك ؟!

دەروازە يەك رېگا چارە يەك بۇ پزگار بوونت سەبەينى ملت دەكەن بە پەتەو
؟! ئەگەر خۆت نەفرۇشى بە پىاو كۆژە عەرەبە بە عەسى يەكەن لەبەر ئۇەى دوا
قسەى خۆت لە گەل كراو و ئۇە دوا پۇژتە ؟ وەرە (حەمە موراد) ھەموو
سەرەو يەك ژۇر پى بىن و خۆت بفرۇشە ؟! لە پىناوۋى چى خۆت بە كوشت
دەدەى ؟! لە پىر تەزوو يەك بە ئاخەم دا ھات و وەك كارەبای زۇر پاي
چەلەكەندەم دەى گىيانت دەرىچى ؟! ئۇە چى يە بە خايالدا دىت و سىرت
دەكات چۇن پىگە بە خۆت دەدەى خەيالى ئاوا تووشى پەژارەت بكات دوای
ئەو ھەموو پاستىيانەى كە دەيزانى دەريارەى ئەم پۇژمە خۇيىن خۇرو داگىر
كەرەى نەتەو كەت !! تازە بە تازە بىر دەكەيتەو ؟ يان ماوتە بېرىار بەدەيت !!
ئاه چۇن پى بە فېرۇدانى خۇيىنى ئەو ھەموو لاو و مىندالانەى نەتەو كەت
دەدەيت ؟! ھىشتا نازانى لە پىناو چىدا گىيانت بەخت دەكەيت ؟! خۆت
تووشى ئازارو ئەشكەنجە كىردو و !! ھەر كە ھۆشم كىردو و يەكەم پۇژ بېرىارى
ئاو پىزى شۆپىشم ھەلبۇزارد ؟ دەمزانى گىيانت خەلاتەو پاداشتەم دەبى گىيانت
فېداى خەباتى نەتەو و خاكەم بىت ؟! ھەرىكە پۇژ دەمزانى ئازادى بە گىيان و
خەباتى دىرئۇ خايەن و نەسەرەوتن دىتە دى .. !

له پیناو ئهو پربازە پیروژه که پزگار کەری مرقایەتی یەو خزمەتی نەتەو کەم
 دەکات چەند جار بێرت خەمەو (هەمی دەبەنگ) مردنی سەر بەرزنی خۆشترە لە
 ژبانی ژێر دەستی؟! بۆیە وا دووبارە پەیمان تازە دەکەمەو بە خۆینی
 شەمیدان بۆ کچانی مەمک بپراو بۆ خاک و نەتەو کەم ... لە پیناو بەرزەو وەندی
 بەرزنی نەتەو م گیانم خەلات و قۆچی قوربانی بێت لە پیناوی گەلە کەمدا و تا
 دوا مەناسەم کۆنە دەرو نەسرەوت بێ پاش ئەو بێر کردنەو یە وەک مرقایەتی
 زۆر ئازاد و سەر بەست گیانم کەوتە خرۆش و وورەم زۆر زۆر بەرز بوو
 سەرپای جیهانم بە پووناکی دەبینی؟! و ئیتر هیچ دلە پاوکی و ترسم لە
 گیانمانەما! ئەشکەنجە و مردنم بە خەلات دەبینی لە پیناو باوەڕی بەرز و
 پیروژدا .

دەبێ دوژمن بە ئاواتەو سەربینتەو کە منی پەرور دەی خاکی
 خۆشەویستی (کوردایەتی) زانیاری یان نەینی بدرکینم هەروەکو شاعیر
 دەلی :-

ئاخرین مالی ژبانم کونجی بەندیخانە
 ئەم کە لەبچە مەرەمی زامی دلی دیوانە
 زۆر دەمیکە چاوەڕوانی زەپزەیی زنجیر ئەم
 سەیری ئەم زنجیرە کەن وەک پینوێنی شاھانە
 بوکی ئازادیم ئەوێ خوینم خەنەبێ بۆ دەست و پێ
 هەلقە هەلقە پینوێنم بۆ پلپلەو لەرزانە
 گەرچی دوژمن و ادەزانن من بە دیلی لال دەم
 باش بزانی کونجی زیندانیم (قوتابی خانە)
 بیری ئازادیم لە زیندانا فراوانتر ئەبێ
 قوڕ بەسەر ئەو دوژمنەیی هیوای بە بەندیخانە
 گرتن و لێدان و کوشتن عاملی ئازادی

تۆپ و شەشیر و کەلەبچە لام وەکو ئەفسانە

چاوەروانی شۆرشینکم عالەمێ پزگار بکا

میللەتم بۆ ئەو مەبەستە کردووی شیرانە

چەکی شۆرشگێزێ من ، نووسین و بیروباوە

پاپەرینە هەلمەتە ، پڕ نەعرەتە کوردانە

گەر بە ئازادی نەژیم ، مردن خەلاتە بۆ لەشم

نۆکەری و سەردانەواندن کاری نامەردانە

کوردەم ئەمڕۆ لە زیندان بە ئازادی ئەژیم

سەد هەزار لەعنەت لەوێ و ئۆکەری بێگانە

هەر بۆیە ئیستا و هەزاران جار پەیمان تازەدەکەمەوە ، بەقەد

کونی دەرزێک خیانەت لە خۆم وولاتەکەم (نیشتمان) نەکەم ؟!

چونکە نیشتمان دایکەم ئیتر چۆن دەبێ مرۆف خیانەت لە دایکی خۆی

بکات ؟! کات دەپۆشت و کاتژمێر گەیشتە (٩،٣٠) ی شەو جەللادەکان

دەرگاری زیندانەکیان کردووە ؟!

لە پڕ (محمد مورا) کە خۆم بانگیان کرد و بە چاوەستراییهو بەردمیان بۆ

پرسیار و لێکۆڵینەوە (بە گوێهێ خۆیان).. واتە بەدەنگێکی ناسازووق

وکیهێ ؟! کەوتنە پرسیارکردن لێم !

* ئەم کاتە ، باش ئەبو جاسم ؟!

-سوپاس !

* قسەبکە ، عەرەبی نازانی ؟

-نەخێر ؟!

* روسبە چۆن عەرەبى نازانى و تۆلە وولاتىكى عەرەبى دا دەۋىت ؟! بەلام
 قەيناكە بۇ ئەۋەى دلنىيات بىكەين كە بەرت دەدەين و نازاد و سەرىبەست
 بۇخۇت لە ناو شارداد بگەرىئىت و ژيانىكى خۇش بەسەر بەرىت ؟!
 وە ئەۋەش دەكەين و ھەر چىت پىئوسىت بىت ئامادەين بۇت جى بەجى
 بىكەين ؟

تەنھا ۋەكو پىاو و مۇڧىكى دلسۆز بە نىشتەمان ناۋى ھەئالەكانت و
 شانەكەتان و نەينىەكانتان بۇمان باس بىكە !! خۇت دەزانى ئىمە ھىچ
 شتىكىمان ئى وون نايىت ! و ھەموۋى لە ناوچاۋى مىزەكەمدايە .

بەلام خۇت باسى بىكەيت چاكترە ؟! و بەلىنت پى دەدەين كە ھىچ شتىكت پى
 نالىن و بەلكو بە ئارەزوۋى دلى خۇت دەبى ؟!

-من كابرايەكى ھەزار و بى ئەملو ئەللاۋ ۋە پەنگە ئىستا مال و مندالەكانم
 لە برساندا مردىن ؟ من بى تاوانم ، ھەزارم ، ئاگام لەو شتەنەئىيە كە ئىۋە
 باسى لىۋە دەكەن ، ھىچ جۇرە تاۋانىك ، لە خۇم دا نايىتم ؟
 *دىارە (ھەمەموراد) كۇتايى تەمەنت ھاتۋە ؟!

-ۋەك پىم ووتن من ھىچ نىم و ھىچم نەكردۋە و بى تاوانم ! بۇچى باۋەر بە
 ھىچ شتىك ناكەن ؟ ۋە ھەر دەبى قسەى خۇتان بىت ؟

-روسبە ! ھەى بى ئابروو .. خۇ ئەلئى دەم درىژى دەكەى لەگەلمان ؟..
 راۋەستە ھەر ئىستا چاۋت پى دەكەرىت ؟! ۋە چارەشت دەكەين ؟!
 ئادەى ئەم زمان درىژو ھىچ لەبارانەبۋە بە پششە ملە بىكەنە دەرەۋە ... دەى
 خىراگەن .. ؟!

ئىتر دەست بەجى ، ھەرئەۋەندەم زانى چاۋمىيان تونتر بەست بەلام ئەم
 چارەيان ۋە ھاچاۋيان بەستەۋە ھىندەى ئەمابوۋ خۇن لە چاۋانم بترازى .
 جەللادەكان بىردىمىيان بۇ جىگاگەيەك ؟! گوئىم ئى بسو بە عەرەبى باسى
 پشىلەيان دەكرد .. ؟!

تینگیشتم که دهیانهوئیت پشیلەکانم تیبەربەدن ...! بە دلتیای نەشکەنجەداسی
پشیلەکان زۆر زۆر ناخۆش تر بوو لە هەموو جوۆرە ئەشکەنجەکانی تر ...!
بەلێ دایان نام و دورو پشیلەیان هینا؟! ...

(محمد موراد) قەسە پاستمان بۆ دەکەیت یاپشیلەت تێ بەربەدین؟!
پاشان هەر چیت بەسەر بێت تاوانی خۆتە لەسەر خۆت!! لەوانەیە گەورەترین
ئەشکەنجەت بەدین؟! وای ئێمە پێمان پاسپاردیت!
لە دلی خۆمدا ووتە دیارە من ئەو چارەنووسەر بۆم بپارێتەوە کە هەموو
پوژنی جوۆرە ئەشکەنجەیهک بدرێم!!

لە پاستی دا پشیلەکانیان وای پێنابوو لە خۆیان زیاتر و دێندەتریبون؟
دێندەیی هەروا دەبێ! و بەو شێوە دەبێت کە پشیلە ئەشکەنجەت بکات، تا
بۆ خۆیان وازت ئێمەین و پزگارت نابێ لە چنگیان و اتا تاجوولە لە لەشت
تا هەبێ وازت ئێمەین!!

ئەوانیش بەم کردارە قاقا پێ دەکەن جار ناچار بکیش دەیان ووت (هەرحە)
موراد) ئێستا چی دەلێ؟

ئایا دەبێ پوژنێک بێت پزێمی دژە مەرووبەکان، پزێمی عەرەبی بەعسی
صدامی نەمێنێت و نەتەوێکەم پزگاری بێت لە چەوسانەوە؟!
ئای کە چەند خۆش دەبوو کە ئەمانی ئەم پزێمە دیکتاتۆری و خوێن خۆرە بە
چارێ خۆمان بمان بینایەو کۆتایی پێ بهاتایە؟

کەئەم خەون و خەیاڵێکی هەتا هەتا بچم بوو بۆیە کە مەستم بە بازار دەکرد
کە ی ئەو پوژنە بێت کە سەری پیاو کۆژەکانی ئەم پزێمە بکە و تاییەتە دەست
گەل و دادگای گەل بکرا نایەو یەکە یە کە یان بەسزای گەل و نەتەو ... بگەن ...
ناهیکی خۆشیمان هەلکێشایەو هەوای نازادی و سەربەستیمان هەلمرزایە .
وێک میلیلەتانی تری جیهان بمان ووتایە :- ئۆخەیی لە پزێمی دژە مەرووبی
صدامی دیکتاتۆریەت پزگارمان بوو!!

نەم بەسەرھاتەم وەکو ئەفسانە بلأوکردبايەوہ بۆ نەوہکانی داھاتوو .. بەلێ
پیاو کوژەکان . بەجێیان هێشتم و ناگام لە خۆم نەما و لا شە ی بریندار و
ساردوو سېرم کەوتە دەستی پشیلە و لەسەر زەویيەکە تەخت بوو بووم ؟!
لە ژێر زەمینەکەدا لە جینگای ئەشکەنجە ی هەزاران هەزار مرقۇی وەک منی بێ
تاوان و هەزاران هەزار کچ و منالی ٧ و ٨ سالان ! کە تەنھا هەر لەبەر ئەوہ ی
کە کوردین و شانازی بە کوردبوونمانەوہ دەکەین ...؟
بەلێ : ئەشکەنجە دەکرێن و پیلانی دوژمن - ی دژ بە گەلەکەمان لە هەولێ
بنەبەرکردنمان دايەو بۆ ساتیک چيە وازی لەو پیلانە دژە مرقۇفایەتی یە ی
خۆی نەهێناوہ .

وہ هیچ کاتیک درێغیان نەکردووہ دژ بە خەلکی کوردستان و هەموو
توانایەکی شوقینستانەیان لەسەر گەلەکەمان تاقی کردۆتەوہ .. بۆيە پزۆمێک
سالەهای سال ئەمە شینوازی مامەلەکردنی بیت .. ئیتەر ((کورد)) دلی چي پێ
خۆش دەکات بەم دەرندە فاشی یە .. وە بۆ بەرگرتن لەو سیاسەتە
نامرۇفانە یە ی پزۆم دەبن باواکان و دایکان ، پۆلەکانی بە شینوہ یە ک پەرورە
بکەن ، کە لە هیچ کاتیک دا پەنا نەبەنە بەر ناپاکی دژ بە نەتەوہکەیان بەلکو
وہا دارین بۆ نەتەوہو خاکەکەیان . وەھەر میللەتیک خاوەنی کیانی سیاسی
خۆی نەبێ و دەسەلات بە دەست خۆیەوہ نەبێ ، چارەنووسێکی پەش
چاوەروانی دەکات ، وەتاکەکانی نەتەوہش وەک مرقۇفیکێ خاوەن هەست و
کەسیتی و سەر بەر ز ناتوانن بژی ! وە ئەگەر بیەوێ وەک هەر شینواریکی
شوناسنامە ی نەتەوہ یی خۆی بناسی ئەو ئەگەر . خاوەنی ئیرادەو خیتابی
سیاسی خۆی نەبێ ناتوانن لەگەڵ پەوتی گۆرانی میژوودا تەوہرە یەکی
سیاسی چارەنووس ساز بۆ خۆی دیاری بکات .

چونکە کیانی کوردی بە مانای خۆناسین و پاراستنی ئاسایشی نەتەوایەتی
و پزیزبەندی گەلە ..!

زیندانیه‌کانی تر کاتی هۆشم هاتبۆوه پێیان ووت که به پاکیشان
هیناویانیتوه بۆ بهردهم زیندانه‌که و فریانی داویته ناوخۆمانه‌وه ؟
ئه‌و کات بن ئاگابووم له ژێر ئەشکه‌نجه‌داندان دا له هۆش خۆم چوو بووم
وه‌ک لاشه‌یه‌کی بن گیان ...؟!

کاتژمێر (١٠) ی سه‌رله‌به‌یانی بوو هه‌ستم به ئازاریکی زۆر ده‌کردو له تاو
نازاری جه‌ستم نه‌مه‌توانی هه‌ستمه سه‌رپێ و هاوار و ناله‌م لێوه ده‌هات .
وه‌ک که‌سیکی شیتم ئی هاتبوو تاواناویک پشیه‌کانم ده‌هاته به‌رچاوه‌ که
نازاریان ده‌دام ئهم دیمه‌نم دیمه‌نیکی هینده ترسانک بوو که مرو‌فی ئاسایی
به‌ببینی له فلیمیک دا چاوه‌ی خۆی ده‌گرێ ..

زیندانی‌یه‌کان پێیان ده‌گووت ئه‌وه چی‌یه‌ کاکه (حه‌مه) ؟! له‌به‌ر خۆمه‌وه
* ده‌م ووت (ئه‌و پشیلانه‌م له‌ کۆل که‌نه‌وه)؟ واخواردمیان ... ئه‌وه

- ده‌لێی چی کاکه‌حه‌مه (پشیه‌ی چی) براهی ئازیزمان ؟!

* ئه‌و پشیلانه‌م له‌ کۆل که‌نه‌وه تکاتان ئی ده‌کم ... واگیانمیان هه‌نجن هه‌نجن
کرد ..!!

- ئیدی زیندانی‌یه‌کان تیگه‌یشتن که ئازاریکی زۆر دراووم بۆیه تاشه‌وپه‌ری
هاوکاری و هینانه‌وه‌ی باری ده‌روونیم بۆ باری ئاسایی خۆی هاوکاریان کرد
زۆر له‌سه‌ر خۆ به‌ هیمنی پێیان ووت (به‌ قوربان هیچ له‌ ده‌ورت نی‌یه‌ پشیه‌ت
له‌ ده‌ور نی‌یه‌) به‌پوا بکه ... ئه‌وه ئیمه‌ت له‌گه‌لێن له‌ زیندانداین ... ئه‌و کات
بیرم کردوه‌ (که ئیستا له‌ کۆنم و هینراومه‌ته‌وه ناو زیندانه‌که) ؟!

* ووتیان هیچ له‌ ده‌ورت نی‌یه‌ براهی ئازیزمان وه‌ ئه‌وانیش داویان هاتبوون
ژێر باڵم ، تا خوێنه‌ قه‌شیه‌کان بکه‌نه‌وه جوله .

- ئه‌وکات زانیم که به‌ته‌واوه‌تی له‌ زینداندام پێم ووتن هیچ نه‌بوو خه‌و،
ده‌بینی و بم بوورن .. تکا ده‌کم ؟!

پاش ماوه‌یه‌کی کورت یه‌کێ له‌ هه‌ره دۆسته‌کانی ناو زیندانی‌یه‌کان

*پرسیاری ئى كىردىم كاك محمد حالت چۆنە ؟...

-ئۆز باشىم كاكە گىيان ؟!

*ئەو ھاسىت بوو خەوت بىنى يان بە ھاسىتى پىشلىھىيان تى بەردابووت ؟

-بە خوا خەون نەبوو بەلام باخەون بىت (ئەشكەنجەى دوتىنى شەوم چەند پىشلىھەك بوو ئىتر نازانم كەى بووراومەتەو كەى پىشلىھەى وازى ئى ھىناوم چۇنىان ھىناومەتەو ئىرە بۇيە ئىستاش ئىتر نازانم ئاگام لە خۇم ئەما كەى لەتاو ئەشكەنجەى ئازار و پەلامار دانى پىشلىھەكان بۇسەر گىيانم كەى لە ھۇش خۇم چووبووم .. وە ناشزانم چۇن منيان ھىنايەو بۇ ئىرە ... بۇيە ئىستاش پىشلىھەكان لەبەرچاوم كە چۇن ئازاريان دەدام ... كەم كەمە كەوتە قسەكرىن لەگەل زىندانىيەكان كە ئەو ماوہىيە پىكەو زىندانى بووىن پىكەو پىاو كۆرەكانى عەرەبى بەعسى ئۆز بى بەزەبىيانەو بە دېندانەترىن شىوہ ئەشكەنجەيان دەداين ؟..!

بە ھەمو جۆرەكانى دەزگاي ئەشكەنجەدان و تۇقاندن كە لەبەردەستىاندا بوو فىركرابوون لەسەرى ئەشكەنجەيان دەداين بى بەزەبىيانە و دېندانە ئاسا ... چىزىيان لە ئازارى مۇف وەردەگرت ؟! ئىومۇ ئىزىك بووہ .. سەمونىكى رەق و يەك تەماتەيان بۇ ھەرىكەت پىداين ؟! ئۆز برسىم بوو ؟! دوو پۇزىك دەبوو نانم نەخواردبوو ؟! وەئۆزىش ئازارم ھەبوو تواناي دانىشتىم نەبوو ئازارم ئى ھەلگىرابوو لەبەر ئازار !! ئىوارە ھاتن و ووتيان ئەمشەو ھەمووتان بخەون و كارمان بە كەستانەو ئىيە ؟! منىش لەبەر خۇمەو ووت (دىيارە نىازىنكىان پىمان ھەيە وەيان شتىك بووہ ؟! چونكە ئەم خۇزىن خۇزانە و پەرورەدە كراون كە بەتوندترىن شىوہ ئازارى مۇف بەدن و تەننەت ئاوتوانن پىشوو بە خۇشيان بەدن) .

چۇن ئەم جەللادانەى بەعس تام و چىزىكى سادىزىمى وەردەگرن لە ئازاردانى خەلكى نىشتىمان پەرورەو مۇف دۇست و گەشەى پى دەكەن بەو

ئازادانەيان .. لە مېژدەي كورددا باسي كابرايەكي خوين خۆر ئەكرێت بە ناوی (زوحاك) كە دەلێن مار بە سەر شانەكانیەو بوو ھەر پوژنك خوينی دوو لاويان داوہ بە مارەكانی .. بەلام ئەم (صدام) و پوژنمە ھەرەبى بەعسىيە ھەريەكەيان ماريكەن لەو جۆرە جا تاوھكوگەلي كورد يەك پوژن و يەك ھەلويستى شۆپشگيڤرى نەبێ ئەوا ناتوانن سەركەوتن و سەرفرازی يەكجارەكي لەدەست بھيڤن بە پوچەوانەشەو ھەر پوژنك گەلي كورد بە ھەموو چيڤ و توژەكانی يەوہ پوژەكانی خۇيان يەكخست و بۆ يەك ئامانجى سەرەكي تيكۇشان ئەوا ئەو پوژەش ديتە دى كە وەك كاوہى ئاسنگەر ھەر يەكەمان كاوہيەك ييڤ بۆ پانكردنەوہى سەرى جەللادەكانى پوژنمى بەعس و ئەو كاتەش خۆرى ئازادى يەكجارەكي لەدەم كەلي چيا سەركەشەكانى كوردستانەوہ ھەلديت ...؟! كاترۇمير بوو بە (١٠)ى شەو بەمنەوہ ھەوت كەسيان لە زيندانى يەكان بانگ كردە دەرەوہ ...

* پيڤيان ووتين بۆ سەير كردن بانگتان دەكەين مەترسن ھيچ ئەشكەنجە نادريڤ ؟

ديمەنى ئەشكەنجەدانەكە ::

دەوى راستيەكان بلى ئەگينا ھەر ئيستا لە گيانت دەكەين گوايە تۆ دەرەوتيت لە ئيمە رزگارت ببى ؟! و بەو ھيچ نەووتنەت ئيتروازت ئى بھيڤن ، ئەوا خەيالت خاوە ؟

بەلى تى گەيشتم كە بۆيە ئيمەيان بانگ كردوہ بۆ ئەوہى ديمەنى ئەشكەنجەدانى مروڤى بى تاوانى تر ببينن ؟!

تاوھكو وورەمان بېروخى و ترس بخەنە دلەمان ...؟

ديمەنەكەش، ديمەنى ئەشكەنجەدانى كچە كوردىكى شۇخە ؟!

كەوتۆتە ھەر پەلامارو ھيرشى ئەم دەرندە بى بەزىيانە ؟!

ئەوان داواي ئى دەكەن كە راستى يەكان بىركىنى و كچەش ھىچ نالى .. نەو
كچە كوردە شۆزىگىزە تەمەنى (۱۶) سالان بوو ناوى (ئارەزوو) وخەلكى
گەرەكى نىمام قاسمى شارى كىركوك بوو .

دەي بلى و قسە بكە ... ھەردەبى پىمان بلىنىت تۆ لەگەل كى كاردەكەيت ؟
ئىمەشيان بۆيە پىشان دەدا تاكچە كە زىاتر بترسى و ھەموو شتىك بىركىنى ؟

(وینەي ئارەزوو)

له وه لآمی کچه شوپگنپرډا : من کچم و دواى خویندنگا له مالى خزمان ناچمه
دەرموه ، نیت کاري چی و کى ی چی ؟ من بى تاوانم وه ژارم ... جگه لموه ی
که کوردم هیچ شتیکی تر نیم ؟ خو نه گەر له سەر شهوش گیراوم ، شهوا پاسته
کوردم و هرگیش ناتوانى له کورد بوونم جیام بکاتمه ؟

پهش دور سعات ته ماشاکردنى شهو دیمه نى شهشکه نجه دانم وهوشیوه
دپندانه ی خویان که هه رده بى شه مانه ناویان درنده بیت ، که خویان
دهیزمن ؟ ...

وازیان له وشوخه تازه هه نکم توه کچه به ره فاو خوراگرو به میزه ی کورد
هیناو نیمه شیان گنپرایمه بو ناو زیندانه که

له گه پانه وه ماندا پییان ووتین شه گەر شهوش پاستی یه کان نه لاین بهوشیوه یه
کچ و خوشک وژن و کس و کارتانه دهین بى ژیر شهشکه نجه ؟ کابرای
جهلاد دهستیکی به سمیلى دا هیناو وه بلى نیچیریان دهسکه وتبى ووتى
شهوش چاره نووسی ژن و کچ و کس و کاری شهوه ده بى ؟

دیمه نى له جزوه ، زور به دلنیا ییه وه ده لیم مردن زور زور خوشتره ، زور له
هه موو شهشکه نجه نه ی که کرابووم ناژارم زیاتر پى دهگه یشت ؟

به لآم له هه مان کات دا شهو دیمه نى خوراگري و به میزه یی شه کچه قاره مان
وسه به رزه ی نه ته وه کم ، ووره یه کی به رزو ووزه یه کی به جوشتری پى به خشم

نافه رین بوله که شیرى دایکی به پاکی خواردوه کورد کچی شوپشگنپری وه
شه کچه شوپشگنپره شی به روره کردوه .. که بى چرکه یه کچو دانهدات ...
چون ، چون بهو په پری پهوشتیکی به رزو ووره یه کی شوپشگنپره وه بهو
هه موو ناژارو شهشکه نجه دانعه وه . توانى بهر په رچی جهلاده کان بداته وه
جاریکی تر له به رده شه خوین پرژانه ، چون ناوی کوردی وه شه لماس
ده کرده وه به ناخی دهروونی یانداو شهوانیش هه رچه نده زیاتر

ئەشكەنجەكەيان توند تر دەکرد لەسەری بەلام بێ سوود بوو ئەو هەموو
 ئەشكەنجەدانەى ئەو كچه كوردە شۆڤشگێڤە زیاتر ئیرادەى نەتەوەیی بەرزتر
 دەبوو .. كچه كوردێك لە زیندانی فاشى یەكەنى بەعس دا بەم شێوەیە بتوانی
 بەرگری لە كورد بوونی خۆی بكات و كەركوك بە مۆلكى كوردان بزانى ،
 شایستەى ئەوێە كە هەموو كوردێك بەو شێوە بێكردنەو كوردانەى
 پارێزگارى لە كوردستانە داگیركراوەكەیان بكەن وەدەبێ دۆژمنە
 داگیركەرەكان خەونى پێوە ببینن كە بە هێزى ئەشكەنجە ئیرادەى نەتەوەیی
 كورد پەرەواڤە پێشە كێش بكەن .. كە خەونى پێوە دەبینن؟! پوودەكەنەو
 حەمە موراو و پێى دەلێت... ئادەى بێبەستەنەو ئەوێ بریارمان داو
 ئەنجامى بدەن؟! چى دەلێى بێلێ؟ هەر ئەوێە كە پێم ووتى!
 -چارت دەكەین ئێستا...؟!

((مەن هیچ چارەبەكم نەىو خۆتان خاوەنى دەسلەتەن؟! هەرچى بكەن
 ئەتوانن؟! ئێمەى بێ دەسلەت و ژێر دەستەى ئێوێەن ، ئەى خۆتان خاوەنى
 دەسلەتەن!

یاسای دەولەت بە دەستى ئێو نەىه ؟ كورت و درێژ؟! چى ئارەزوو بكەن
 دەیکەن و کردووتانە))...؟!

-ئەو هەى ئەو چیت ووت؟! چى ... چى دەى بێلێ ..! هیچ نەووتووە
 وەگۆنم بۆ ووشەكانى ئێو پاكەرتوو؟! ئادەى دووبارەى بكەرەو ... چیت
 ووت؟! ها ... بە پابواردنیکەو جەللادەكەى كە لێكۆلینەو ئەشكەنجەشم
 دەدا ، پێى ووتم :- دیارە تۆ تۆى نا ئێنسان بەو قسە پڕپوچانەت دەتەوێ
 بە ئێمە بێلێ چى ..!

دەتەوێ بە ئێمەى بسلەمێنى بێ تاوانى (بە پێكەنینىكى شیتانەو) كەوێك
 ناخۆشترین دەنگ لەسەر زەوى گۆنم كپ بوو .. لە تاو ئەو دەنگە ناخۆلایە ...
 و ئێمە كارى ئاڤەوامان كردوووە لەگەڵ تۆ؟! ئادەى ووت چى؟! ئەو قسەى

چى بوو .. دووبارەى بکەرەوه بۆمان؟! هېچم نەوتوو ووتە بە نارەزىوۈ
خۇتانه -باشە ھەمە مەگەر ئەم قىستە شتەنەت ھەروھا بە
ئاسانى بەسەر تەو بېوات؟! مەن ئىستە لەبەردەمى ئىوودا هېچ توانايە کىشەم
نىيە نۆز بىن تاوتىرى کەش ھەن وەك مەن جگە لەم هېچى ترم نەوتوو کە بىن
تاوانم؟!

-ھەم وادىارە خۇت بە بىن تاوان دەزانی؟!

*مەن هېچم نەوتوو .. ئەگەر خۇتان چى ئەمەر بکەن ھەر ئەو دەبىن!

- ئادەى وادىارە لەگەل ئەم هېچ و پووچەدا قىسەکردن سوودى نىيە بىيەن
بۇ جىنگا تازەکەى؟! ئەوئى بېرىارە وا بکەن؟!

((بەلئى ھىنمايانە دەروە بە چاوبەستراوئى بەرەو جىنگاى دىيارى کراوئى
خۇيان؟!))(دىار بوو نىيازى ئەشکەنجەيەکى نۆز بىن بەزىيانەيان ھەبوو لەگەلم
دا)) ووتيان (ھەمە) تاكو دەستمان نەکردووه بە ئەشکەنجەو ئازاردانت؟!
چەند ناوئىکمان پىن بلىئى ئەتوانى بەلئىنمان پىن بەدەيت و قسە بکەيت ئىمەش
خاوەنى بەلئىنى خۇمانىن کە هېچ ئازارت ئادەين؟!

*مەنىش ووتە .. باوەر بکەن (مەن بىن تاوانم)

-وەرە (ھەمە) وادىارە ئىسفا دەى نىيە ئىستە دەت بەستىنەروو ھەموو
ئىنۆکەکانت دەردەھىنن؟!

ئەگەر دان نەنئى بە ھەموو شتەك دا جادان بە تاوانەکانى خۇتا بنئى
چاکترە؟! *ئەوا نارەزىوۈ خۇتانهو بەردەوام بىن لە کارى خۇتان ، بەلام
ھىندە دەلئىم :- کە مەن بىن تاوانم؟! بىن تاوانم ...

لەبەر خۇمەو لە دلى خۇمدا دەم ووت (دىارە خۇمەت کردن بە مەزۇف ئەمەيە
لاى ئىوہ ئەى کوا مافى مەزۇفەکەى ئىوہ ، کە ھەر بۇ چاوبەستەکى باسى لىوہ
دەکەن و کە چاپنامەى گەردوونى مافى مەزۇفى جىهانىش دا نىمەزاتان
کردووه؟! ئا . ئا ئەبى ئىمەزای ئەوہەتان کردبىن کە دژى مافەکانى مەزۇف دەنا

بەو جۆرە مۇۋەتتەن بەو جۆرە ئى ئەدەمكرد ، مۇۋە لاي ئىۋە لە ھەموو شىتەك
 بىن نىخ تەرە ئەرە قەسە دەنگ و باسانەتەن ھەر بۇ چاۋبەستكى و بەخەك و
 پاي جىيەنى ؟! ئەگىنا چۆن ئاھ و ئالەى مۇۋەى بىن تاوان بە تايىبەتى مىدالان
 ۱۰۰ چۆن كەرەۋ لال و ئىفلىج نابىن ! ئەگەر وىزدانتەن ھەبوۋىيە چۆن ئازارى
 ئەنەدان ؟!

چۆن بىر دەكەنەرە ؟ خۇتەن ناو دەنن چى ؟!
 لە بىر خۇمەرە دەم ووت چاكتر واىە ھەندىك قەسەيان پىن بلىم بەلكوۋ بە
 ھىندەى ھەر ھىچ نەبىن ئازارى خۇم يا ئەۋەى لە دەستەم دى تۆلەيان ئى
 بىكەمەرەۋ ئازارى دەرونىان بىدەم و ئەۋان ھەر ئازارم ئەدەن ھەر بۇ ئەۋەش
 كە دۇنيا بىن ئەۋەى كە مەن بە ھىچ يان ئازنەم و ئازارو ئەشكەنجەيان كار لە مەن
 ئاكات !! يەك تۇزقال ؟!

(وینەى دەرمىنانى نىنۇك)

بەلكو وورەم ، باوەرم ھىندەى تىرىمىز تىر دەبى لەدلى خۇمدا بە خۇم ووت
 (دەك بىتۆقى (حەمە) ئەو چىتە ، چەند پۇژە تۆ لە ژۇر ئەشكەنجە لىدان ،
 دەك خواى دەكرد لە جىنگاى نىنۆك چاوەكانيان دەر دەھىناين ؟! پىياو يەك
 جار دەمرى) ئىتر ھەر خەرىكى خۆ بەھىزكردن بووم و وورەم دەدايە بەر خۇم
 ، ئەوانىش بى گۆڭدانە ھىچ ياساو رېسايەك دەستيان كرد بەم دەرهىنانى
 نىنۆكەكانم .. تاوكو سى نىنۆكيان دەر ھىنام ئاگام لە خۇم بوو .. ئىتر
 چيان كردووە كردوويانە !.. كاتىكىش ھۆشم ھاتە بەر خۇم : ديار بوو
 ھىنابوو ميانە تەوە بۆ ناو زىندانى يەكانى دىكە ...

ھەر بۆ چاوشكاندن و تۆقاندنى زىندانى يەكانى تىر ئەم جارەش وەك پۇژانى
 تىرى ئەشكەنجەدانم بە ھاكىشان ھىنابوو ميانەوە بۆ ناو زىندانى يەكان كە ھەر
 ھەموو چاويان لىي بوو لە ئەشكەنجەدانم ؟

تا دوو پۇژە ھىچ نانم پى نەدەخورا !! پاشان كەوتە ناخافتن و ئىشتەھايى
 خواردن كرايەوە ... ھىدى ... ھىدى كەوتەوە چاك بوون دەپۇشتەم ... لە
 ناخى خۇمدا دەم ووت :- ((ديارە مەرگ لە من دەترسى دەنا دەبوو پاش
 چەندىن ئەشكەنجەى نامرۇفانەى جەللادەكان ھىندە دېندانە بوو مەگر
 كەسنىك خاوەنى ئىرادەى نەتەوەى خۆى نەبووئى و لە ژۇر ئازاردان دا قەسەى
 بۆ جەللادەكان كردبى بە ھەموو ئازارو ئەشكەنجەو ھەلواسىن و سەختىر
 كردەوەى نامرۇفانەيان دەبوو بەردبمايە پىشىنانمان نۆر جار بۆ كەسنىكى
 خۆ پاگر و نەبەردو پۆلا ئاسا پىيان ووتووە ھەر دەلئى پىشەى حەوت
 پۇجە بەلام بە پىي ئەو ئازارو ئەشكەنجەو ھەلواسىن و كردەوەى وەحشى
 گەرى بەرامبەر بو ھەموو ئازارى شىوازی بەدەر لە بەھا مۇقايەتى خۇم
 پاگر و ھىچ وشەيەكم بۆ جەللادەكانى بەعس ئەمىنايەوە بۆيە پىم وايە
 من دوو ئەوئەندەى ئەو گيان لەبەرەى كە حەوت پۇجى ھەيە و پىشەيە دوو
 ئەوئەندەى ئەو بووم ((مروقى شۆپشگىر و نىشتەمان پەرور ئىرادەو ھەستى

نەتەوايەتى كوردانەي لە چلە پۆپەدا بىت ، نە بە دەرھىنانى نىنۆك نى يە وە
 ئازارو ئەشكەنجەيەكى دورو لە ھەموو بئەما ئىنسانىيەكانى كە لە كاتى
 ئەشكەنجەي ھەلواسىن و ئازار داندان دا ھىچ كاتىك بە دېندەترىن
 ئەشكەنجەي بەعسى عەرەبى فاشى (بەغداد) : نەك ھەر بىيرو باوھەم پى
 ئادركىنن بەلكو لەلای مرقۇفە شۆپشگىرپەكانمان كە بۆ سەرفرازى گەلەكەمان
 ژيانيان لە ناو لەپى دەستىيان دايەو بى باكن بەرامبەر ھەموو شىوازىكى
 دېندانەي پۆشمى بەعسى فاشى ووشەيەك لە قازانجى جەللادەكانى تىدا
 ببىت ئەوا چەندى ئازارت زۆر دەبى بەلام دوو ئەوئەندە پى ئىستوووتر دەبىت
 وەك تۆيارى بە ئايدۆلۆژىي خوتان و كەسانى بى دىفاع خۆيان ئەنجامى
 ئەدەن ... دەنا ھەر مرقۇفەكى شۆپشگىرپەك چونكە پەرورەدە كراوھە ھەست
 بە ئىپرسىنەو ئەگەر سەخترىن ئەشكەنجەي بەدەن ئەك ئازار دانى داپلۆسىن
 و ئەشكەنجەي پۆژانە ئەو بىيرو باوھەم كورد پەرورەئەي پى ئىستوووتر
 ئەكات بەرزو پىرۆزى مېرخاسە ... نەبەزەكانى نەتەوكانمان نابىنى ...
 بەلكو زەبىر زەنگى ئەشكەنجەدان بىرى شۆپشگىرپەت فراوان تەدەكا و
 ناپسىنى بەلكو زەبىر زەنگ و ئەشكەنجەدانى فاشىيەكانى بەغدادت
 ھىندەي تەركىيانى بەرنگارى و ھۆشمەندى و ئىرادەي نەتەوايەتى ھەر
 زىندانىكى سىياسى كە بەراستى بۆ خزمەت كردن بە گەل و نەتەوئەكەي
 تىكۆشاوھە ئەك ھەر چۆك دانادەيت ،

بەلكو وەك شاعىرى پايبەرزى كورد ووتەنى :: ھىمىن - ى شاعىر پىنمان دەلى

بىرى ئازادىت لە زىنداندا فراوانتر دەبى

قوپ بەسەر ئەو كەسەي وانۆكەرى بىگانەيە !

ئەم كۆپلە شىعەرىي ھىمىنى مەزىن سەد دەرسە بۆ ئەو مرقۇفە خۇنەويستە
 شۆپشگىرپەنە دەنگونجى كە جەستەيان يەك پارچە پۆلاو وويژدانى

شۆڭرگىڭپەنەيان ئەستۈرتەر دەپىن و ئۈچ دان لەلاي (حەممە موراڭىش) ئەو
 پەيى نەنگىيە ھەر بۇيە بەرگەي ئەو ھىنان و بىردن و ئازار و ئەشكەنجە و
 داپلۇسىنەي فاشىيەكانى گىرت و بۇ چىرگەيەكەش بىرو باۋدەكەي و ئاستى
 بەرزى ھۇشيارى و ئىرادەي نەتەۋايەتى كورد نەك ھەر پىنگاي پىن نەنەدا
 پاكانە بىكات بەلكو گەۋرەتەين تاۋان بوۋ لاي حەممە موراڭى و ھەفالىەكانى كە
 پاكانەبىكات بۇ قوتار بوۋنى خۇي وپرايى ئەو ئازارە بىن وئىنەيەشى
 گەۋرەتەين سەرگەۋتە لەلاي زۇرى لە زىندانىيەكان ئەو ئازارو ئەشكەنجە لە
 پادە بەدەريان بە تىڭكۇشان و مەزىدە كىرەبوۋ بۇيە خۇپاگرى و نەدرىكاندى
 گەۋرەتەين سەرگەۋتەن دەرماند .. بەلنى ئەم گەلە سەر بلىندەمان چەندىن
 مىرخاسى شۆڭرگىڭپەي تىندايە كە گەلەكەمان شانازى بىن وئىنەيان بۇ بىكەن
 بەرزوۋ پىرۈزى مىر خاسە نەبەزەكانى نەتەۋەكەمان ناپسىنەي بەلكو زەبرو
 زەنگ و ئەشكەنجەدان بىرت فراۋان تر دەكات زىاتر ھانت دەدات بۇ بەردەوام
 بوۋن لە خەبات و تىڭكۇشان و بەرنگار بوۋنەۋەيان گەۋرەتەين سەرگەۋتەش
 خۇپاگرتەن لەبەر ھۇش و پەلامار و ئەشكەنجەي ئەم دوزمىنە داگىر كەرە خويىن
 پىژانەدا ھەرەك شاعىرى گەۋرەي كورد ھىمىن دەفەرمۇي ...

گەرچى دوزمىن وا دىزانى مەن بە دىلى لال دەپم

باش بزانى كۈنجى زىندانم قوتابى قوتابخانەيە

گەر بەئازادى نەزىم مەردن خەلاتە بۇ لەشم

ئۆكەرىۋ سەر دانۋاندىن كارى نامەردانەيە

تەننەت ئازارو ئەشكەنجە داگىر كەرانى كورد لەكەسايەتى شاعىرانى

كوردىش دا پەنگى داۋەتەۋە زىاتر ووشەكانى بە شىعەردا كىرەتە فېشەك بۇ

سەر دلى دوزمىن و گالىتەي بە سىياسەتى دوزمىن كارانەي دوزمىن دا ھاتەتەۋە

.. لە ھەمان كاتدا وورەو خۇپاگرى كەسانى ئىۋو زىندانى فاشىيەكانى

بەرزوۋ پىرۈز نىرخاندوۋە كە لە زىر ئازارو ئەشكەنجەي نامرۇفانەيان دا ھىچ

ووتەيك نادركىنىڭ ۋە دەپنە سىمبولى خۇپاگرى ۋە گىيانى بەرخودانى
نەتەۋەيى ۋە ئەۋانەشى كەلە بەردەم دوزىمىن بە چۇكا دىن ۋە تەسلىم دەپن
ئەۋانە پۇلى كوردىن ۋە نامەردن ۋە بەدوۋىن كەسەتتى كوردى دا ..
ھەر بۇيە چەشنى ئازارو ئەشكەنجەۋ ناخۇشى دەپنە ھۇي تەقىنەۋەۋ
بەرنىگارى دروست بون ۋە پاراستنى بون !..

ئەگەر ئەشكەنجەۋ ئازارو شەۋ نىخونى نەبىننى !! چۇن دەتۋانى خۇت بە
سۈۋتەمەنى نەتەۋەكت دا بىنەي لە پىنناۋ پزگار كىرنىيا چۈنكە ھەتەۋەكو
چەۋسانەۋەي مۇۋ لەلايەن مۇۋقەۋە بىننىت ھەر گىزاۋ ھەرگىز خەبات ۋە
تىكۇشان ۋە دەنگى دىلېرى ئازادى ھەر بەردەۋام دەپن ۋە پەرە دەسەننى خۇ
ئەگەر ئىمەش نەمىنن ئەۋا شۇپش ۋە پۇلى شۇپشگىرى ئەم نەتەۋەيە لە بن
نايەت ۋە ھەر بەردەۋام دەپن پىنناۋ پزگارى كوردىيەتى ۋە ئاكن ۋە رۇز لە
دۋاي پۇش زىاتر لە خەبات ۋە تىكۇشان سۈۋرتەر دەپن ۋە نايەلن جۇشدانى
خەباتى كوردان دامركىتەۋە ، تابە دەست ھىتەننى تەۋاي ئامانجە پەۋاكەنى
گەلەكە مان .

((پىنچەم پۇزى زىندانىم))

لەۋا زىندانىيەكان دا بۇ ۋاۋەي پىنچ پۇز مامەۋە ھىچ پىسىارىنكىيان ئى
نەركىرم ئىتەر بۇخۇم پىشۋەكم دا ئەۋ چەند پۇز ھەرچەندە لە دلى خۇمدا
دەم ووت (خۇت ئامادە بىكەمۇراد ئەم پىشۋە دانە ھەر ۋاتابى ، ھەر
دەپن باجەكەي بدەيت ؟ بۇ كۆي پزگار ئەپن) ھەر كەسنى لە دەستى ئەم
فەشتەنەي بەس پزگارى بىن ئەۋا لە ھەموو شىتەك پزگارى دەپن ۋە
تۈۋشى ھىچ گىرو گىرەتەك ناپىت !؟

لە كۇتايى ئەۋ پىنچ پۇز دا كات ژمىر (۹)ى شەۋ پىۋا كۆزەكان دىسان ھاتن
بۇ بەردەم دەرگەي زىندانەكە ھەموو خۇمان ئامادە كىرد !! دەرگەي
زىندانەكەيان كىردەۋە ھەرۋەك گەلە گورگ خۇيان پىشان دا ! كەۋتەنە قسە

کردن .. ها ئىستا هەمووتان چاوەپوانن تاكو بزائن بانگى كامتان دەكەين
وانىيە .. بە پىنگەننىنگى ناڤۆلۆه ...

هەمووتان لە ترساندا دلتان خەرىكە دىتە دەرەوه وانىيە ؟!

كى دەزائى نۆرەى كۆيە ... بزائن ... دەى كى ناترسى و نالەرزى ؟

لەناو هەموياندا ديسانەوه پىيان ووتە وەرە دەرەوه (محمد موراڤ) ئادەى ...

يەكسەر چاويان بەستەمەوه و برەميان وەك خۆيان دەلێن بۆ ليكۆلێنەوه ..

ئەى بۆ نالێن بۆ ئەشكەنجەدان و هەلواسين ؟

*محمد موراڤ تۆ خۆت باش دەزائى ئەم چەند پۆژە پشومەن پى داويت و

لەسەرت وەستاوين و يارمەتى تەواويشت درلەو بۆ ئەوهى بيرىك لە حالى

خۆت بکەيتەوه .. بزائە ئەو برادەرانیەى كە ليترە كار دەكەن هەمويان هاو

زمانى خۆتن و كوردن ؟!

دەبينى ئازادن هەرچى بکەن ؟! لە دلى خۆمدا ووتە ((ئەى داپزێن بۆ چۆن

ئازادىيەكە هەيانە ئازادى لای ئەوان ، تەنها ئەوهىە ببيتە پياوى جەللادى

بەعس بۆ ئازاردانى پۆلە نيشتمان پەرەرهكانى كورد ... گەر ئازادى وابى

ئەوا لەشم كرمە پزىز بى گەر ووشەيەك لەمن ببيستن))..

گەر حەز دەكەيت تۆش وەكو ئەوان پياو و دلسۆز بى بۆ حكومەتى

نیشتمانى و پارتى سۆسيالستى عەرەبى ئەوا دلتيا بە بە ئارەزووى دلى

خۆت دەبيت ئيمە تۆ بە مرفىنگى خاوەن و ويزدان دەزانين باوەر ناکەين كە

تۆ هيچ شتيكمان ئى بشاريتهوه؟

حەزىش دەكەين ئەو پرسيارانە كردوومانە لىت و دلت رەق نەبى و وەلامەن

بدەيتەوه؟! بەرامبەر ئيمە نەرم نيان بە ؟! ئەوه كاكە (محمد) تۆ بۆچى وايت

!؟

-پێم ووتن وەلامن پياوئى هەژارم و هيچ شتيك ئازانم جگە لەوهى كرىكارى

خۆم دەكەم من و كارى سياسى ؟ من و كارکردن لەگەل ئێوهدا ... بە خوا

نەكاری سیاسى ئەزانم و ۋە ئاشتۇنم كار لەگەل ئىۋە بكم چونكە بە من
نەكارت

*باشە بۇچى كار كۆردن لەگەل ئىمە ئاتوانى بەكەت ؟!

-قوربان من كوردى بە تەۋاۋى ئازانم كە زمانى شىرى خۇمە جا كار كۆردن
لەگەل ئىۋە دا ؟ چى بكم بۇم ئاكىرى

*كاكە خەمە مۇراد بە ھەمۇۋى پازىم دەست بەجى ئازادەت دەكەين و دەت
بەينەۋە بۇمالى خۇتان ؟! بەلام ئەم جارە گۇناھى خۇت لە مىلى خۇت پزگارت
ئابىن و دەت كۆزىن ئەم شەۋ بىن ئەشكەنجە دەچىتەۋەۋە بىر بكمەرەۋە تاكو
سەبى ئەم كاتە بەلام ھا زۆر بە وردى و بە جوانى بىر بكمەرەۋە لە ھالى
خۇت بەلى بە چاۋ بەستراۋى و بىن ئەشكەنجەۋ لىندان بىردىمانەۋە بۇ
زىندانىيەكە كە خۇم كۆرد بە ئار زىندانەكان دا ھەمۇ زىندانىيەكان ھەر
يەكە يەك بەست دەمىان داچەقاندۇۋ بەسەر سوۋپمانەۋە سەيرىان كۆردم ھەقە
خىشيان بوۋ وا بەسەر سوۋپمانەۋە سەيرىم بكمەن چونكە چۇن پۇشتىتۋوم
ئاۋا گەپابوۋمەرەۋە بىن ئەشكەنجەۋ لىندان ، ئەمە بوۋ جىنگاۋ سەرسوۋپمانى
تەۋاۋ لاي زىندانىيەكان ؟

چەند زىندانىيەكە وردەۋە وردە خۇيان ئى نىزىك كۆردمەرەۋە بۇ ئەۋەۋى پىرسىيارم
ئى بكمەن : بەلام بە دەم چاۋيان دا دىار بوۋ كە زۆر بە گۇمانن ئىمە و تەننەت
ترىشىش لەسەر دەم و چاۋيان دەخۇنرايەرە ؟! جا ھەر نەيان شارەۋە بىن
پىنچ ۋەپەنا بە تەبىئەتى (كاكە عبدول پەھمان) پىنى ۋوتە
*كاكە محمد زۆر لىت دەترسىن ؟!

-مىنىش ۋوتە بۇ براۋى بەپىزىم ئىمە دەترسن ئەۋى مىنىش ۋەك ئىۋە نىم ؟

*يەئنى تۆ ھىچتە نەدركاندۇۋە

... چىيان پىن بىلىم تاكو (نەپىنى بىتە لاي من)؟! ... نا ، نا براكانم ھەر گىزىلە
من مەترسن ، پاستى ئەۋەشتان پىن دەلئىم كە بۇچى ئەمجارەيان براۋى بۇ

(لېځکولینه وه) واته نه شک نه جده ان نه وهی سر سوړپان کردووه که بڅچی
نه خرامه ژنر لیدان و نه شک نه جدهی نامرؤفانهی پښمی به عسی عیراق !!
نه مهیه که نیوهی برامی خستوتی ژنر ترس و دلۀ ډاوکه به لأم با
پاستی یه که تان پښ بلنیم جه لاده کان تنها شویان مؤلت پښ دام تاوه کو بیر
بکه مه وه بیر کردنه وه یه که مرؤفی شوږشگنږو کورد په رور بچینه ژنر
فشاری هم خوښ پښانه وه له هه موو بهایه کی مرؤفایه تی ده شوړن ته وه ؟!
چونکه نه وان تنها له بهر نه وه هم شو نه شک نه جدهیان نه دام تاوه کو کاربان
له گهل دا بکه کار کردنیک بڅ سیخوږی و خزمهت به مانه وهی نه و پښمه
فاشیه ی به عس بکات .. نای .. که سیان نه دوزیه ته وه محمد مورادی کرنگاری
هر ژار نه بی .. بروتان بی برایان نه وهی پاکانه بڅ هم تاقمه خوښ پښه بکات
.. گهوره ترین تاوان له درې خوی و شوږشی کوردستان و خوښی شهیدانی
پاسته قینه ده کات لیدی پښو یست بهرۀ ناکا تبه هیچ شپوه یه که بترسن بپروایه
چیا سرکه شه کانی کوردستان به له سینداره دان و شوږشگنږنکی کورد هر
له سهره تاوه چوښ بهرگه ی هه موو نه شک نه جده یه کی هم پښم و دهسته و تاقمه
فاشیه ی به عس گرتووه ناواو به بپروایه کی به هیزوو به ئیراده یه کی
نه ته وهی نه گډه وه نه و ناوتوانن سوود له که سیکی وه ک من وهریگرن .. نه و
کات برادرانی زیندانییم باوه شیان پیا کردم و دهستیان بی تووندی گو شیم
که ده بی هه موومان بهر بپروایه وه ئیراده مان بهر زتر بینت که وتینه پوژدی دوی
(۹) ی شو دووباره بانگیان کردم به هر حال زوریان له گهل و وتم و من که م
بیست !!

• به جه لاده کانی ژوری لېځکولینه وه پښان و تم :- باومړت بی
(محمد موراد) نه مه دوا مؤلته که مؤلته مان پښ دایت ئیتر بزانه چیت لی
ده پرسین خونه گهر وه لآمه که به جوانی نه ده یته وه نه و ثوبالی خوت له
ملی خوت .. (بڅ نه وهی باش بزانی یارمه تی چاک کراویت ! وه کو هه موو

كەسك تەماشە ئەكرەي ..!! دەنا (محمد موراڧ ئىمە دەتوانىن بىكەين بە
 پىاو و ھەموو نەينى يەكەش چى يە پىت بىركىنن) بەلام تاكو ھەنوگەش
 ھەزەمان نەكردوۋە كە زۇرت ئى بىكەين لە دلى خۇمدا ووت ((پاست ئەكەن
 ئەى لە ھەموو يارەمەتى و پىزگرتنى مافى مۇقە نەبىت لای ئەم پىزىمە
 ئەشكەنجەدان و نىتوك دەرھىنان و پشلىھى پاهىنراو كە تىمان بەرنەدەن
 بە يارەمەتى مۇقەنەى لە قەلم بەدەن))

*ئىمە ووتسان ئەمۇق تاسبەى پىر دەكاتەوۋە پىنگاى پىزى شۇپش و
 پاراستنى بەرژەوۋەندى يەكانى ئاسايشى نەتەوۋىسى ەمرەبى بەعسى دەپارىزى
 ئىتر ھەرىچىت ئى بىكەين مافى خۇمانە بەبى چەند و چوون .. گووناھى خۇت
 ئەكەوۋىتە ئەستۇى خۇت؟

-قوربان ەك پىم ووتن مەن كابرەيەكى ھەژارم و ھىچ نازام و ئىتر لە خۇمەوۋە
 چى بلىم ؟..

*ھەمە ...! ھەى كوپى سەگ ؟ ديارە نەبوت بە پىاو ئەو گوۋنىيەت دىوۋە ؟
 ئەگەر نەينى يەكانت نەلىيت و دان بە ھەموو شتىك دا نەلىيت ؟! واتە بچوكت
 دەكەينەوۋە كە لەو گوۋنىيەدا جىگات بىيىتەوۋە بە دارەكەدا ھەلت دەواسىن
 ؟! ئىترەسە لەوۋە زىاتر ئاكارى مۇقەنە لەگەل تۇدا بەكار نايەت ؟! جگە لە
 لىدان و ئەشكەنجەدان

-لە دلى خۇمدا ووتە (بە خوا جوانە بۇ ئاكارى مۇقەنە لەلای ئىوۋە بوۋنى
 ھەيە تاباسى ئاكارى مۇقەنە بۇ مەن دەكەن).

ئادەى لىيىدەن تا باش بچوكت دەبىتەوۋە ! گەرەم وامان لىداوۋە بچوكت
 بوۋەتەرە ..؟ باشە ئىستا بىخەنە ئار گوۋنىيەكەوۋە .. ھەلى واسن چوۋە ئار
 گوۋنىيەكەوۋە ؟! ھەلى واسن ..

*بەلى زۇريان لىدام و بارىك و بچوكت گىانيان كىرمەوۋە لىنيان دامە ئار
 گوۋنىيەكەوۋە ..

بەلن .. بەلن لە يەك گونى بچووكدا جىگايان كردمەو ! تاووكو
سبەينى لەناو ئەو گونىيەداو بە ھەلواسراوى وەك جۆلانى ھەر ھاتو چۆم
دەكر بە ئاسمانەو ؟! جا ئازارو سېروون و ھەناسە سواری ھەر باس ناكړئو
ناگېریتەو ؟!

-بۆ سبەينى ھاتنە سەرم .. ئەو ھەر ماوى .. نەمردووى ؟!

*بەلن ھەر ماوم و ھەر دەمينم ؟!

-ئەلن پشیلە ھەوت پۇخى ھەيە تۆش لەو ئەچن ھەوت پۇخت ھەبن بۆيە
نەمردووى لە گونىيەكە دەركرام و لە ژورنىكى تەنبايى دا دانرام ! نەپىم ھەبوو
بتوانم ھەلسم نەتوانا ووزەشم ھەبوو بى دەست و پى لە تاو ئازار ؟!

*بۆ جارنىكى لەو ژورە تاريكەدا جەللانە قىن لە دلەكە ئەت گەوت باوكيم
كوشتوو پنى ووت نەمپۇش تا ئىوارى بىرنىكى تىرى ئى بگەرەو ؟! بە
تووڤەي يەو دەركايان ئى داخست و لىيان نا پۇيشتن ؟

نەموڤرا زۆر ئاو بخۆمەو چونكە بىستېووم كەيەك ئە زىندانى يەكان
نەوئەندەى ئاو خواردبۆو لە تىنوياندا پاش لىدان و ھەلواسىن .. ھەردو
گورچيلەى وەستا بوو لەشيشى ئاوسا بوو گيانى سپاردبوو .. بۆيە ئاووم
كەمى خواردەو .. نيوەپۆ دووبارە ھاتنەو بۆلام .. كەوتنەو قسەكرن
لەگەلما ؟..

*حەمەموراد .. ئەو نىتر ئەمپۆ تا ئىوارە ئەگەر دان بە ھەموو شتىك دا
نەنىت پزگارت نابىت و لە سىدارە دەدرىيت ؟!

- ئارەزووى خۆتانە .. چىم ئى دەكەن ئەو نىيە لەبەردەستان دام ،
ھەرچى يەك دەكەن بىن بەزەبىانە ئەنجامى بەدن جا جگە لە كوشتن و
سىدارە چى تر ماوە بىكەن لەگەل مەدا ؟! لەبەر ئەو بىن باكم و ھىچ لىتان
ناترسم دەتەنەوئىت لىتان بپارىمەو و دواى بەزەبىتان ئى بگەم ؟ چىتان
لەدەست دى درىغى مەكەن وەك پىم گەوتن بىن باكم بە ھىچتان نازانم .. ؟

*ئەو چىيە (خەمە) ئەلنى شىت بوويت ..

-ئەخىر شىت نەبووم و زۆر ھۇسيارم ؟!

*ئەي ئەو چىيە دەيلىيت ؟!

-دەلىم ھەرچى ئاكارو پەشت ھەيە لە دېندانەيىو چونكە دېندە دىرى

ھەموو بەھايەكى مۇقايەتى ..؟! ھەي دېندەكان !!

*گەرە جەللادىك بە پىكەندىنكى گالتە شامىزەو ووتى وازى ئى بەھىن

مىشكى تىك چوۋە .. ئىۋارە بانگى دەكەين ..!

ئىۋارە ھات و بانگيان كردم ...

(خەمە موراد) ئەگەر بېيىستىنەو لەلەي زىندانىيەكانى تر بلىيت مەنيان

كردۈتە ناو گوينىيەو .. ئەو بىن چەند و چوون لە سىندارت ئەدەين ؟!

ئىستا دەتەينەو بۇ ناو زىندانىيەكانى ترو بۇخۇت بىر بگەرەو ؟! تا

چەند پۇژىكى تر بانگت ناكەين و ھىچ پرسىارو ۋەلامىنكان نىيە لىت .. بۇ

خۇت بە باشى بىر بگەرەو ۋە بزانە بۇچى ئەو ھالە بەسر خۇت دەھىنى ؟!

بۇچى تۇش ۋەك ئەو خەلكە بىر لە ژيان ناكەيتەو كە بە خۇشى بژىت ؟!

گوايە تۇچىت كەمتەرە لە خەلكە ؟بەسە ئىتر ئەم كەلە پەقىيە واز ئى بىنە ؟!

ھىنناميانەو بۇ ناو زىندانەكەو زىندانىيەكانى تر ئەم دەزانى كات چەندە ؟!

كاتىنك زانى .. ھەموو زىندانىيەكان دەورەيان ئى دام .. پىيان ووتم : ئەو

دو پۇژە لە كوئىت ؟!

خۇلەناو خۇماندا ھەزار و يەك سەرەداومان ھىناو برد نەگەيشتىن بە ھىچ

دەرنەنجامىن سەبارەت بە تۇ ؟!!

ھەندىنكىمان دەمان ووت كە گوايە ئازاد كراۋە چوۋەتەرە مالى خۇي

ھەندىكى ترمان دەمان ووت لە سىندارە دراۋە تەواو بە زىندوۋى

نايىبىنەو بۇ جارىكى تر ؟

بەھەر حال ، ئەو نىيە ماوم تىكايە زىاتر پرسىارم ئى مەكەن ...

چونكى لەوانەيە بۇ خۇتاتان بزانى بۇچى ناتوانم وەلامتان بدەمەو ۱؟ ئىتر
 بۇخۇتاتان چۇن لىكى دەدەنەو ئەوا سەربەستىن و كەيفى خۇتاتە ۱؟
 بۇژىك و دووان و سىيان پۇشست .. كەس نەهات ، بەلام بۇ پۇژى چوارەم
 دەوروبەرى (۹،۳۰) تا (۱۰) ى بەيانى دەبوو يەككى لە جەللادەكان هات و
 بانگى كردم و چاويان بەستەمو وەو بردىيان ، بەلام وەك جاران توبەنەبوو
 لەگەلم .. پالى پىئو نەئەنام :

ئەوئەندەم زانى چوومە ژورنىكەو پوانىم .. دووكەس دانىشتوون .. كەوتنە
 قسە كردنى خۇش لەگەلم دا ۱؟

*كاك محمد بۇچى دوو قسەى خۇشمان بۇ ناكەيت ؟ خۇئەگەر بەلنىنكى
 بچووكمان پى بدەيت ئەوا هېچمان لە تۇ ناوئىت ؟ چونكە ئىمە دەمانەوئىت
 ئازادە بكەين ؟! لەمەموو تاوان و كەم و كوپرەكانت بىتورىن ؟! تەنھا
 دەمانەوئى لە مانگىك دا چەند جارنىك سەردانمان بكەيت .. بەبىنەوئى ئىمە
 بىئىرىن بە دواتا ، ھەر خۇت بىئىت بۇسەردانمان ؟! خۇ ئەگەر ھەركەسىنكىش
 خۇت لىنى دۇنبايت و گەواھى بۇ بدەيت كە قسەمان ناباتە دەرەو ھەر كارو
 فرمانىكى ھەبوو بۇلامان ئىمە ھاوكارى دەكەين و يارمەتى تەواى دەدەين
 ؟! ئەوئەش دەمانچەيەكمان بە دىارى بۇ داناوئىت و لىمان و ھىگرە ؟ ھەز
 دەكەين ئەم داواكارى بچووكمان پەت نەكەيتەو ؟ ئەگەر پارى بىت ھەر
 ئىستا دەتوانى بېزىتەو بۇ ناو مال مندالى خۇت ؟! ھەزىش دەكەيت
 كەلمەو لا كرىنكارى نەكەيت ؟! ھەر كارو پىشەيەككىش خۇت پىشنىارى
 دەكەيت ؟! ئەوا بۇت دەستە بەر دەكەين و بە ئارەزووى خۇت كارت بۇ دىارى
 دەكەين

-مىنىش پىم وتىن قوربان مىن كابرايەكى ھەژارو بى دەستەلاتم و ناتوانم
 سەردان و ھاتوچۇتاتان بكەم و ھىچ كارو پىشەيەككىش پىشنىار ناكەم جگە لە
 كرىنكارى يەكەى خۇم و كەسىش ناناسم تاكو بىئىزىمە لاتان !!! مەسەلەى

دەمانچەش بە دیاری !! من بۆچیمە کابرایەکی یێ کەس و ھەژارم و خەریکی
کاری خۆم دەبم و بژئوی بۆ منداڵەکانم پەیدا دەکەم بۆیە ناتوانم چەکتان ئی
و مریگرم ئەگەر بەو مەرجانەی کە جەنابتان دەئێن ئازادم دەکەن ئەوا ناتوانم
ھێچیان پەسەند بکەم ، داوای لێبوردن دەکەم ، چونکە ئەوھێ ئێوھ داوای
دەکەن بە من ناکرێت و لە توانامدا نییە ئەوئەرکە جێبەجێ بکەم ؟

*ئۆ... ھۆ... تۆ ھەر دەبی کارەکەمان ئی تێک بەدەوی و پێسەکەمان ئی بکەیتەوھ
بە خوری !! (حەمە موراڤ) !! ئێمە ئەوھ چەند سەعاتە قسە بۆ تۆ دەکەین و
نامۆژگارێت دەکەین ؟!

کەچی تۆ بەیەک ووشە ھەموویت پووچ کردەوھ ... ئێمە دەمانەوئێ کارت بۆ
دایین بکەین ؟! گۆزەرانت باشتەر بکەین .. کەچی پازی نابیت ؟ بۆچی ئەوھەندە
کابرایەکی ووشکیت ؟!

-قوربان من ووشک نیم بەلام ئەو زیاتر لە تواناو ووزەمی من دا نییە و مۆف
کاتئە نیتوانی ئەنجامی کارئێ بدات ناچیتە ژێر ئەو کارەوھ بۆیە ئەو کارو
فەرمانانەیی کە جەنابتان دەفەرموون بە من ناکرێت و حەز لەو جۆرە کارانە
ناکەم ئەوکارانە جگە لە ئێوھ کەسی دیکە ناتوانئێ ئەنجامی بدات !! کەس
شایستەئێ ئەو کارانە نییە .. بێجگە لە جەنابتان ؟!

*ئەوھ (حەمە موراڤ) دەتەوئێت پلارمان تێ بگریت ؟! ئێمە دەمانەوئێ پێژت ئی
بگرین !! کەچی تۆش ئەوھ وەلامەکەتە ؟!

-باوەڕ بھەرموون من پلارتان تێ ناگرم و پێژم ھەبە بۆ قسەکانی بە پێژتان
بۆیە زۆر سوپاستان دەکەم .. ئێوھ پێژتان لە من گرتوھ ازۆر سوپاس .

*لە پێژکدا وەك بێئێ زەمێن لەرزە بووئێ .. نەپاژدی ئادەیی (وونسی کەن)
لەبەرچاووم بیبەنەوھ بۆ ناو زیندانئێیەکانی تێر دیارە نەبووھ بە پیاو !
قسەکردن بۆ حەمە موراڤ ھێچ سوودئێکی نییە ئەدەزانئێ قسە بکات نە دەزانئێ
کارئێک ئەنجام بدات ؟!

-قوربان من دوزانم قسه بكم و كار بهرئوه بمرم به لام نهو كاروي كه نئوه
دهلئین كاري من نئيه و شايستهی بهرئوتانو هر له نئوه جوان

*كاك محمد موراد نئمه هرچی ههول نهدهین كارنكت بۆ دیاری بکهین ، تۆ
پازی نابی پهرتی دهکیتوه ؟! چهند پۆژنکی تر لاما ن دهمینیتوهو پاشان
ههولت بۆ نهدهین كه نازادد بکهین ؟! وه تهنها یهك داوامان ههیه له تۆ ؟ نه
داوایهمان پهرت مهکروهو خراب نئیه ؟

-فرموون داواکهتان چییه ؟!

*لای کهس قسه مهکهو باسی هیچ مهکه ؟! مهلئ وایان ئی کردم یان واو وایان
لهگهلم کردوه نه له ناو زیندانی یهکاندا نه له دهره وهش ؟!

-باوهی بکه باسی هیچ ناکم ، به لام نهوئندهم پئی بلئین بزانه لهسر چی
گیرام ؟! خو دهبن گونا و تاوانی خویم بزانه !! چونکه ماوهیهکه زیندانیم
لیره لهسر چی بووه ؟..

*بیهه نهره بۆ زیندانهکه باجاری لهوئ بمینیتوه .. بهلئ گهرهه بردمانهوه
بۆ ناو زیندان .

بهلئ پاش نهوئ بردمیان بۆ زیندان به لام نهو زیندانه زیندانهکی نهو
پۆژانهی پئشووه نهبوو که تیا بووم ؟! چونکه نهو کهسانهی لیرهه هیچیان
ناناسم ؟! له بیرم چوو بۆتان باس بکم نهو زیندانه ناوی (ههینهی کهرکوک)ه

چوار زیندانی ههیه دوو زیندانی بۆ پیاوانه که یهکیکیان بۆ نهو کهسانه بوو
که له دهره نجامی نهشکه نجهو لئدان به خهستی بریندار دهبن بۆ ماوهیهک
تاکو ههندیک دئنهوه سر خوئ زیندانی لهوئ زیندان دهکری که خویم یهکیک
بووم لهوانه بۆ ماوهی چهند پۆژنک لهوئ مامهوه ؟! زیندانیک بۆ ژنان و
زیندانیکیش بۆ تهمنی خوار ههژده سال ؟! نهوئ سر سوپهینهره لهم
زیندانهدا هیچ پاساوئک ناخوات بۆ نهو دوژمنه داگیرکهره دهندهیهی

نەتەۋەكە مان كە ئەۋەيە كە منداڭ بىلى ئەمەنى ھەت ۋەھشت سالىۋە
تايىدا زىندانە يەۋنازارو ئەشكەنچە دەكرىن و داۋاي نەينى دركاندنيان ئى
دەكەن !

نازانمەن ھەرچەند بىرەم كەرە چەپەلەي ئەم ناھەزانە دەكرەۋە بۆ
ئەۋىشتىك بدۆزمەۋە ؟!

بىزانمەكەي ئىمە ئەۋەندە بىن باك بوۋىن لە ژيانى مۇۋ ؟! بە تايىبەت لە
ژيانى جگەر گۆشەكانمان چونكە بەھىندەي گەپان و بىركرەنەۋە لە
خوڭىندەۋەي پىشۋوم ئاگادار بىم لە ئاكارو پەۋشتى نەتەۋەكەم مېژۋە پەر لە
سەرۋەريەكەي نەمبىستۋەۋە نەمبىنيۋە كە ھىچ نەتەۋەيەكەي تر لە مېژۋەي
دوور و نزيك دا بە ھىندەي نەتەۋەي مەن سەرچاۋە بىت بۆگەياندى پەيامى
مۇۋئايەتى ، بەلكو دەبن گەلانى تر لەۋەتن بگەن كە بگوترىت كورد دايكى
مۇۋئايەتىيە ؟! ئەۋە زۆر دىگرانم ئارامى ئى ھەلگرتووم و ئازارى لاشەم لەبىر
چوۋبۋەۋە ؟!

ۋە ئازارىكى تىرى ناخۇش تەنگى پىن ھەلچنىوم لە دلى خۇمدا ھەلنىكم
دەدايەۋەۋە دەم ھىنا و دەم بىرد ...

خوایە تۆ بلىت ئەۋ شۇرپىگىرانەي ئىمە كە پابەرايەتى نەتەۋەكەيان بگەن
بىن وىژدانىۋوبىن و خۇيان لە بىر كرىبىن ئايا دەبن ئەۋان بىو كەرە پازى بىن ؟
يان دەبن كىن نەخشەي بۆ دانابىن ! ئەمەكارىكى لە كرىن نەھاتەۋە ھىچ

شتىك ناتوانىت ھۆشمەند بىت و بىسەلمىنى ۱۱ تەنات ئەگەر سەرگەرتن
 بىوانىش بە دەست بىت ۱۹ چۆن چاۋ بىرايى دىت ئەم جگەر گۆشانە بىكەن بە
 سۈتەمەنى ۱۹ مەگەر مېۋىيان باش نەخۇندىتە ۋە ۋىژدانىك پازى يە ؟
 ئاكارو پەۋشتى خۇيان لەبىر كىردۈۋە ؟ بە بىرى پىرۋى نەتەۋى كورد
 دەفەرمۈى (دايكان و باۋكان بەرپىرسى يەكەن لەبەخىۋكردنى مئالەكانيان ،
 چۈنكە مئال پىرۋى تەۋاۋى ھەيە .

چۆن ئاگەم دەتوانىن ھەلگىرى بىرى پىرۋى مۇفائىتى بىن بوونمان
 بىارنۇن ۱۱ چۈنكە كەس ناتوانى مئدال بختە ژۇر ھىچ جۇرە فشارىكەۋە
 پەيۋەستى ھىچ بىرىك نەبىت تاۋەكو نەگاتە سەرۋ تەمەنى (۱۶) سالى و ئەو
 كاتەش ھەر خۇى سەرىشك دەبىن لە دىيارى كىردنى پەۋتى بەرۋە چۈۋنى
 ژيانى بۇيە مېشك خىرىك بوۋ ئالەى لىۋە بىت و بىتەقەت ، چۆن دەبىن مئدال
 بەو تەمەنە ناسكەدا كارىكى پىن بىكرىت و بىكەۋىتە دەست ئەم دۈژمەنە
 داگىركىرۋە دۈندەيە ۱۹ (ئىتر بىن سەلمىنەۋە بىرۋ بەرۋە پەتى سىندارە ، مردن
 لەترست پادەكات و پۇخى تۋ ھەرگىز نەمرە) ..

ئىدى بەھۋى ئەو سەرقالكردنەۋەم بەو كىشەيەۋە دەھاتم و دەچۈۋم لە
 پارەۋى زىندانەكەداۋ بىنىمى ئەۋانەى كە ئەشكەنجە دەدران و لەگەل
 شارمزايم بە كۈن وقوشىنى زىندانەكە ، چ بە ھۋى ئەشكەنجەدانم لە پۇژانى
 پىشۋودا بوۋى چ بەھۋى ئەم پىشۋو دانەى بۇ چاكبۈۋنەۋەى بىرىنەكانم ۱۱
 وردە ووردە لەسەر خۇبەگەۋامى چاۋو ھەست و بىرو ۋەك دەلەن ھەموو
 ھەستەكانى كە لە مۇۋدايە بۇم سەلمىنرا كە گرتن وزىندانى كىردنى و
 ئەشكەنجەدانى ئەو مئالەنەى كورد ، لەبەر ئەۋە نىيە كە كارىكى دۇبەم
 پۇژىمە خۈنن پىژو داگىرگەريان كىردىن ۱۹ ۋەيان ھىچ پىلان و
 نەخشەيەكى تىرى كىچ وگال بە شۇرپىگىرپانى كوردەۋەنىيە .. بۇئەم
 كىشەيەى كە پۈۋى داۋە ۋەۋەدات چۈنكە ھۋشى شۇرپىگىرپان و كورد زۇر

فراوانتر و پوناکیتر و لهسەر چه مکنکی مرقایه تی ده پۆن و ئامانجیان به
دیوینانی ئازادی به ، بۆیه ئهو کاره ناشایسته یه و ناپه وایه له شان و شه و که تی
ئهو ئاوه شینته وه ئیدی ته واول دنیا بوم بئ پینچ و پهنا و بئ گوومان بوم
له وهی که ئهم پڕنمه په گهز په رسته ی به عسی عیراقه هه له چوارچینه ی ئهو
نه خشه یه ی که دایان پشتوووه بۆ بنه برکردنی کورد و به عه ره ب کردنی خه لک
و خا که پیروژه که ی کوردستان .

ئهم پزگایه یان هه لپار دوه وه هه موو کارنکیان بۆ قه ر کردنی کورد بگووچئ
بۆیان به نه نجام ده گه یه نن ، جا بۆیان بلوئ له پینش هه موو ته منیکه وه گووژ
له مندالی سه ربیشه که ی کورد ده وه شینن و ده یانکوژن !!

هه ره به تاوانی ئه وه ی که کورد ن و به کوردی له دایک ده بن ؟! ئه وه ش وانه و
په ندنکی تری ئاو زیندان بوو به به ئ ه یچ سه ره چاوه یه کی نوو سه راو یان
بیستراو به بئ ه یچ هه والیک بۆ لیکۆلینه وه ، له بابه تنکی واکه له پینشه تر وه رم
گرت و چوه سه ره خانه ی بیلوگرانیای ژبانم ! ئهو شینوه ژبانیه ی ئنو زیندانم
بوه فاکته رنکی به مینبوونم که تاماوم له ژباندا هه ول و کۆشه شم به رده وام
بکه م و بئ په رواش درغی نه که م بۆ خا که که م و په زگار کردنی نیشه تمانی
کوردستانی زامدار که له ژیر پۆستالی په شی داگیرکه رانی به عس بکه مه
وانه یه کی زیندووی تراژیدیای ژبان ی کورد و زیاته ر شیلگیریم له سه ره باوه ری
به رزوو پیروزی نه ته وه که م بۆ په زگار بوون و ئازادی یه کجاره کی ، به لئ .. (بئ
ئهو ی قسه بکه م لای که س ، چه ند پۆژ له و زیندانه دا ژبانم برده سه) هه ستم
به ره ده کرد که له وانه یه به مه رگ له ده سته ئهم ده نده داگیرکه رانه په زگارم
بئ _____ ت؟!

(به لām که ی ئازاد ده کړم ؟! ئازانم) ... !!؟ خواردنی ژووری زیندان هه ره هه مان
خواردنه که ی جارانبوو سه موننکی په ق و هه ندئ جاریش ته ماته یه ک یان

خەياريك كەنەمە ژەمەكەنى خواردن بوو كە نۆزبەي جاريش ھەربەتەنيا
سەموونە پەقەكە بوو ، ھەندئ جاريش تەماتەيك يان خەياريك ؟
ئەو سەموونە پەقە لە پەقىدا لەمانەوەشىدا ھەنديك جار كەپووى ھەلھينا بوو
بەلام بە ناچارى دەخورا دەنا ئەمە بۆ خواردن نەدەبوو ... اوھ ئەو خواردنەشت
بۆيە ئەدەنئ تەنھا لەبەر ئەوئى توژئ (وزەيەكت) تيا بيمئنى و بەرگەي
ئەشكەنجەو لىدان و ھەلواسين بگريت تاوھكو سوودت لىوھەر بگرن نەك بە
خاترى ئەوئى كە بژيت پئى .. ھەر لىزەوھ زىندانى يەكان لەو پاستىيە
تىگە يشتببون ئەم خوڤن پژانەئى بەعس نەك ھەر بيرىان لە بئەماكانى مافى
مروڤايەتى نەكردبۆوھ بەلكوو گالتەشيان پئى دەھات ... مروڤايەتى و
سياسەتى داپلۆسىنى پژنم ناسمان و پئسمانى بەين بوو ھەموو لىكۆلئەوھو
ئەشكەنجەدان و دواتر لەتە سەموونكى پەق بۆ زىندانى يەكان ھەر بە خاترى
ئەوھ بوو تاوھكو بتوانن بەو ئومئدەئى ھەنديك زانىاريت ئى دەر بھئنن !! بە
خۆيان زەوا ببينن و پاساويك بئت بۆ كوشتنى كورد ئيدى چ بە كۆمەل بئت
يا بەتاك ؟ چۆن ئەم پژنمە ھەر لە بىرى ژەھراوى خۆيدا بوو ، بە چ
سياسەتيك زىندانى يەكان بتوانن دەستە مۆ بكات و دواتر بېريارى نادادى
خۆيان بەدەن بۆ لە سىنداردانى و كوشتنى مروڤى كورد ..
ئەو ماوھەي كە لەوزىندانەدا بىووم قسەم لەگەل كەس نەدەكردوو نزيك
نەدەبوومەوھ چونكە پاستىيەكەئى لەوھ دەترسام كە لە ناو زىندانەكاندا
خەلكيك ھەبئت سەر بە پژنم بئت و قسەكانم بگوزنەوھ ھەر بۆيە پزگەي
بئدەنگيم ھەلېژاردوو وام بە باش زانى كە گۆشەگيرىم پۆژنكيان ، كاتژمير
(۹)ئى سەرلەبەياني بوو بانگيان كردم چووم بۆ بىرەم دەرگەي زىندانەكە ؟!
ھيئندەم زانى دەرگەيان كردهوومو يەكسەر چاوميان بەستەوومو دەستميان بە
كەلەبچە شەتەك داو بردميان ..

بەلەم ئەوئەندەم زانى ئەم جارەيان نەبرام بۇ ژورى ئەشكەنجەدان بەلکو بىرامە
ژورنىكى پازاۋە دۋاى ئەۋەى چاۋيان كىرمەۋە .. زانىم لەو ژوردام بىنىم دوو
لە زىندانىيەكان ئەو زىندانەى كە پىشتەر تىيا بووم دانىشتىبوون ...! دلم
خوپىيەكى كىردوۋە لەۋىستىكى وا كەۋتە بىرو ھۇشم .. كە تۇ بلىنى ئەم دوو
زىندانىيە پىاۋى پۇژم نەبوۋىن .. بۇيە گومان ھەموو ھۇشى داگىركىرم پاش
ئەۋەى ھەرموۋى دانىشتىنى ئى كىردم دانىشتىم يەكىك لە پىاۋە جەللادەكانى
پۇژم كەۋتە قىسە كىردن لەگەلم دا :- بەلەم قىسەكانى بۇ ھەر كەسىكىمان بوو
كە قىسەى دەكىرد ..

ئىدى ئاۋى كرا بەلەم دا گوۋىم گىرت لە قىسەكانى ، بىزانم ئەم دېندەيە چىمان
پىن دەلنى و ؟! بەم شىۋەيە كەۋتە قىسەكىردن :- (ھىكۈمەت باۋكى گەلەو
لنىبوردنى ھەيە ؟! ئەگەر بەربوون و نازاد كران باسى ئەشكەنجەو لىندان و
نازاردانى ئىزە ناكەن لەلەى خەلكى ئەو شتەنى كە لەگەلتانا كراۋە لە
ئەشكەنجەداندان بەرامبەرتان و ۋە ئەو قىسەو باسانەى كە لەگەلتانا كراۋە بە
ھىچ جۇرىك نابىن لای كەس باس بىكىرت و كەس بىنى بەپىنى تۈانەو
شارەزايى خۇتان دەپن باسى چاگەو لنىبوردن و بەخشەى ھىكۈمەتى عىراق
بىكەن و خەلك واتى بگەيەنن كە تەنھا ھىكۈمەت پىشت پەناۋ دالەى تاكەكانى
گەلەكەمانە ؟ خۇ ئەگەرمانەبىن و ئەم قىسانە نەپارىزن ئەو زۇر ئاسايىيە
جارنىكى تر دەگىرىنەۋە ئەمجارەيان كەس دادتان نادات .. ۋە ئەزانن كە بەر
بوون ھىچمان پىن ئاگاتەۋە ؟ ئىتر ئەو كاتە ئوبالى خۇتان بە ئەستۋى خۇتان
... چونكە بۇ جارنىكى تر دەگىرىنەۋە تەننات لەسەر سادەترىن شت كە
دركاندبىتان ئەو لىدانقان زىاتر و زۇرتەر دەپن و تاكولە سىدارەدان دەتان
گىرىتەۋە .. ئەمەش دەمىنىتەۋە سەر خۇتان ...!!

ۋە ئىستە دەگىرىنەۋە بۇ ئاۋ زىندانەكەتان ؟! ۋە ھەر كەسىكى زىندانى
پىرسىارى ئى كىردن بلىن :- بانگ كراين بۇ لىكۈلىنەۋە و لەۋانەيە ھىكۈمەتى

نيشتمانی ليئوردنى ھەيئەت بەرامبەر بە ئىمەو خەلکانى دىكەي وەكو ئىمە..
!

ھەريئىستا بېزەنەو ھېو ئاۋ زىندانى يەكانتاقان تاكو جارىكى تر خۇمان بانگتان
دەكەين ... ئومىد دەكەين كەچىدى بەقسەو قسەلۇكى كەسانى تىكدەرو
ئاۋاۋەچى فريو نەخۇن و نەكەونە ژىر لشاريانەو ھېو بە دوياندا نەكەون ؟!
-چاۋەپوانى بەخشندەيى و ليئوردنى ھكومتى نيشتمانى بىكەن گوئى لە
قسەكانمان بگىرن .. يان .. نائەوانە بەرنەو ھېو زىندانەكە .. بەلام با محمد
مورادمان لايىمىنىتەرە ھەندىك كارمان لەگەلى ماۋە پاش ئەۋەى دوو
زىندانى يەكەى تىران بىرە دەرەۋە؟! پويى تىكردم ! (محمد موراد) ھەرەك
پىشۋەزىنى تۇ كەسىكى ووشكى و قسەو ھەرنىگىرىت ياكەمىك ھۇشت پەيدا
كردۋە كاپراى جەللاد :- ((بەشىۋەيەك قسەى بۇ دەكردم ، ئەگەر
كەسى يەكەمجارى بىيىت و گوئى لەرقسانە بىيىت ئەلى بەخۋا قازانچ و
بەرژەۋەندى ئىمەيان دەۋى)) ؟!

لەقسەكانى دا پىيۋىوتم : پۇلە (محمد موراد) ھەموو كەسىك ھەولى ژيانى
خۇش و پاراستنى خودى خۇشى دەدات ، بۇيە منىش ھەزەكەم ئامۇزگارىت
بىكەم و ھەزىش دەكەم پىيىت بىسەلمىنم ، ھەمە موراد باۋەپىكە دەمەۋىت باش
گوئى بۇ قسەكانم بگىرىت و سەرنج بدەيىت و بىزانىت لەبەرژەۋەندى تايىبەتى
خۇتە يان نا ... ؟!

بىزانە لە ئىستا و لە پاشە پۇشش دا سوود مەند دەبىيىت بۇت يان نا ... ؟!
كاك (محمد موراد) مۇۋ دەبىيىت ھەندىك جار تەماشاي بارو دۇخى تايىبەتى
خۇي بىكات ادەبىي دوور بىن بىيىت و تۇش ئاۋر لە ژيانى خۇت بدەيتەۋە ؟!
ھەمىشە سوارى ئەسپى شىت نەبى !! پىيۋىستە مۇۋ بىرىكاتەۋەو پىرس و
پاي خۇي بىكات بە تايىبەت ھەو كەسانى كەلە تەمەندا لە خۇي گەرەترن ؟!

بەلام شارەزايان لەسەر بارودۆخی ژيان و کۆمەل ھەيو بەتايبەت بۆ
ئەمبۆکە کە ژيانى نۆز گرانە و گۆپانکارى نۆز پووى داوھ لە کۆمەلدا؟!
ھەرچەندە لە دلى خۆت دا ئىستا دەلنى ((ئەمە کابرايەكى خو فرۆش و
بەعسىيە و لە دەزگای ئەمن و ئىستخباراتى پڕۆم کار دەکات!! و چۆن دەبێ
من بە قەسە ئەم پياو خراپە بگەم))؟!

گەر ھەروا بێر دەکەیتەو ھەرھەروەى خۆتە بەقەسەى من ئەکەى ، بەلام ئەو کات
تێ دەگەى ژيان بەخش دەبێت يان سوود بەخش؟! _____
ئەو ھەر قەسەى خۆى دەکرد ، منیش کەوتە دەريای خەيال و قەسەکردن لە
دلى خۆمدا ئەو شتەى پێى دەلێن سەيرو سەمەرە ئەمەيە!..

((بە خوا جوانە ، کابرايەكى پياو کۆژى دژ بە مەزۆف و خۆفرۆش و ئەلقە
لەگۆي پڕۆم ، ئامۆزگاریم بکات و لە بەرژەوئەندیم بکۆلێتەو و پێگای چاک
و خاپم بۆ دەست نیشان بکات؟! داب و نەریقی کۆمەلایەتیم فێر بکات؟!
فێرم بکات چۆن بێر بگەمەر ، خو ئەگەر بە ئامۆزگارەکانى (عەرە)ى
سیخوڕەو سوومەند بێم یا بەرژەوئەندیم بپارێزێت؟ ئەوا با ئەوئەندە زيانم پێ
بکەوێت تاکو سەرىشم تیا دەچوو؟! توو خوا چش لەو ژيانە .. ئەمانە تاکو
ئىستا دژى مەزۆف و دژى ھەموو کەسێکى ئازادىخوێن ئەو تاوھکو ئىستا کە
چاوم بە چەند منداڵ کەوتوو کە لە ژێر ئازارو ئەشکەنجەى ئەم جەللادە
فاشیستانەى پڕۆمەرە گيانيان لەدەست داو ، ھەرچەندە دوو پوژ لەمەوبەر
بوو ، لەگەڵ خۆم دا و بەبەرچاوى خۆمەرە دوو مناليان لە ژێر ئەشکەنجەى
ئامۆزخانەى بەعسىيەکاندا کوشت و فریيان دانە دەرەو ، تەنانت لەخوار
پێزى ھەر شتێکى پێسەرەش پێزيان ئى نەگرتن!?

ئەمانە بەقەد تالە موویەك چى بەزەيى ئازان و لە دەرندەیدا بێ وینەن و
منالانى کورد لە جياتى خوێندن و پەرورەکردنيان لە خوێندنگا و
زانکۆکاندا ، بە لێدان و ئەشکەنجە لە زیندان دا پەرورە دەکەرن ،

پەروەردەى ئەشكەنچەدان ، دەبنى تاكەى چاۋەروانى گىيانى بەرخودان و شۆپش بكەى تا ئەندازەى كوردىكى پېر جۆش و ئەتەۋە جۆش بدەنەۋەو بلىنەى مەشخەلى شۆپش بەرزىنتەۋە ۱؟

تۆبلىى ئازدايخوازانى جىهان پاست بىت و ھەر ناۋ نەبنى مافى مرقۇف ۱؟
تۆبلىى دەنگى ئىمەيان پىن ئەگەشتىن ، ئەى نالەن مرقۇفى ئازادى خوان
جىاۋازى ئاكات لە ئۇوان خاك و ئەتەۋەكان دا ؟ و ھاۋكارى و يارمەتى ھەموو
ئازادى خوانىكى تىرى ژىر دەستە و كۆپلە كراۋ دەكەن ۱؟

خۇ ئەگەر واپە و پاستە و تەنھا قەسەى پووت نىپە ؟ ئەى بۆچى
ئازادىخوازانى جىهان و پىنخراۋى مافى مرقۇفى جىھانى ھاۋكارى و
پشتىۋانى لە ئىمە ئاكەن ؟ تۆبلىى جىاۋازى لەۋەش دا ھەبىت ؟ كە ئازادى
بۆ ئەتەۋەك پەوا بىت و بەلام بۆ ئەتەۋەكەى بن دەست ئاپەوا بىت ؟ ئەگەر
ۋانەبن بۆچى (ئازاد محمد ئەمىن) خويندكارى پۆلى يەكەمى ئاۋەندىپە ھەر
لە پۆلەكەيەۋە لە خويندنگا بىن ئەرەى كەس و كارى بزانن چى بەسەر
ھاتۋە ، يان لە كۆپە ۱؟

كەس و كارى ئازانن كە زىندانى كراۋە پۆژانە بە دوايدا دەگەرپن و جىنگاى
دەزگا سىخوۋەكانى بەعس لە ناۋ شارو زىندانەكان نەماۋە بە دوايدا نەگەرپن
ۋە دەبوو پۆژنامە و بلاۋكراۋەكان ئاۋەكەى بلاۋ بكەنەۋە لەگەل ۋىنەكەى
بۆئەۋەى بزانن لە كۆپىسى و بە ديار بكەۋىت ؟ ئاۋەمەپە پەروەردەى
بەعسەكان ؟ .. كەچى پۆژىم گرتۋىيەتى و خۆى ئى كەپ كىردۈۋە باسى ئاكات
۱؟

((ۋىنەى ئازاد محمد ئەمىن))

يان نەسرین عبدوللا ، جگە لەمەوی کە کچە کوردیکە ، دەبن تاوانی چی بێت
لە مانی خۆیانەوه دەریان هێناوە ئەو ماوەی دە بو پانزە پۆڤ لە زینداندا

((وینەیی نەسرین عبدوللا))

له ژیر نه شکمنجه و لیدانی هم درنده نامردانه ی به عسی عه ره بی دا ده نالینن

نه ی هاوار له م سده ی بیسته دا ، که جیهان گوزبانکار به کی زوری له
پووی هوش و تهنه اوژیاوه به خوییه وه دیووه و زور نه توه بزگاریان بوو و
گهشتیشن به مافی خویان ! بۆ ده بی بۆ ئیمه ی کورد سده ی جهورو ستم
بیئت و تازه ترین تهنه لوژیا بۆ شکمنجه دان و بنه برکردنمان به ده ست نه م
دژه مرۆقه درنده دا به کاری ده هینن و بۆ به پوژیش زیاتر
فشاری فاشستانه ی خویان بجه نه سرمان تا وه کو به درنده ترین شینوه
به لامارمان بدن !

بۆ ده بی گه له کومه کی به تهنه له جیهانه وه له هه موو حکومه ته کانه وه
به بهرچاوی پیکخواوی (وهک حکومه ته کاندایان نه توه یه کگرتوه کان) وه دا
له کورد بکری ؟ نایا ده بی چیه بیئت ، کورد چیه کردی ؟ تۆلنی ی
شه بهرکانی جیهانی ، کورد نه یکردی ؟ بۆ ئیستا هه موو وولاتانی جیهانی
یه کیان گرتی بۆ نه وه ی کورد نازاد نه بی جارنکی تر له م سده ی بیسته دا ،
که مرۆقایه تی وهک ده لێن شه قلیکی گه وه ی بریوه به رهو پینشه وه ، تازه به
تازه فاشسته کانی به عس بریاری نه مان و بنه برکردنی به تاک و کومه لی
کوردیان داوه و جی به جی ده کهن ؟

نایا تاکه ی هاوارو ناله ی کوردی نازادی خواز نایستن ؟

ئه ی نه وولاتانه ی که به تینووی مافی مرۆف و دیموکراسی و نازادی
خوازی دروشمتان بهرز کردو ته وه تاکه ی میله ته یکی وهک کوردی بن دهستی
به عسی به درنده کان ناخویننه وه گوئ له خواست و نامانجیان ناگرن هه
له بهر نه وه ی کوردن ؟

نای بۆ میله ته ی کوردی زولم لیکراو ئیستا که ده زانم هه ره ته وه یه ک کیانی
خوی نه بیئت وهک مرۆف سهیری نا کهن ؟

سای نو هموو دووسه سی - دسری پر راپر - - - - -
 دهیه‌ها و سده‌ها مان ئی ده‌کوژن ، سهره‌و نگومان ده‌که‌ن ، کردمه‌وی په‌شه
 کوژی‌مان له‌گه‌ل دا به‌ کار دینن ته‌نیا به‌ خاتری نه‌وه‌ی له‌ نه‌ژادی خومان واز
 بێنن و نه‌لین کوردین ؟

ژیانی مرو‌فی کورد هم‌وه‌وی تراژیدیایه‌ و به‌ چه‌ندین به‌لگه‌ نام‌و دیکۆمیننت
 جینگای نابیت‌وه .. که به‌عسیه‌کان له‌ درژی ئیمه‌ی کورد نه‌بجای نه‌ده‌ن
 نه‌مه‌ش به‌لگه‌یه‌کی تری ئه‌و درپ‌دانه‌یه‌تی‌یه‌ی پزیمی به‌عسی صدامی‌یه‌ نه‌ک
 هه‌رت‌ه‌نها بۆ گه‌ل کوردمان به‌لکو بۆ خوارووی عێراق و شو‌پش‌گیره
 نازادیخوازه‌کانی به‌نه‌ژاد هه‌ره‌بیشن ؟!

وینته‌کانی بارزان محمود ١٢ سالان
 ناویسته‌ محمود ١٤ سالان

ئەم دوو مندالە كە ئاويان بارزان محمودە دوونزە سالانە ئاوينستە محمود
چواردە سالانە .. ئەمانەش ھەر لە خویندنگاوە دەسگير كراوون و ھيناويانن
بۇ زیندان و بەندیان كروون كەوتوونەتە بەرشالوو و پەلاماری دېندانەى ئەم
بى بەزەبیانەو خراونەتە ژئەر ئەشكەنجەوہ ...!

بەبیانى لە مائەوہ ھاتوون بۇ خویندنگا ئیتەر نەگەرپاونەتەوہ دەبىن ئەم دوو
مندالانە تاوانیان چى بیئت ؟!

تۆ بلىنى ھەولى كودەتایان نەدایى و سەرنەكوتن و دەسگير كرابىن ؟! یان
بلىنى ئەمانە لەپارتىكى پامیاریدا کاریان نەكردىن بۇ دروست بوونى
پارتىكى سیاسى ؟ وەیان تۆ بلىنى بە نەخشەى ئەم دوو خویندكارە نەبىن
بەرزایەكانى جۆلان كەوتبیتە دەستى ئیسراىلى ؟!

ئەگەر ئەوہش نەبىن گرتتى بیابانى سینا ئەمانە پرۆژەكەیان پیشكەش بە
ئیسراىل كرووہ ؟!

ئەگەر ئەوانە ھیچیان نەبىن ئەوہ ئەم دوو خویندكارەن كە بوونەتە كۆسپ و
رېنگەر لەبەردەم یەكگرتتى نەتەوہى عەرەب !! ئەى خودایە بلىم چى ئەم
مندالانە دەبىن چیان لە دەست بىن !! بەرامبەر بە دوژمنىكى ئاوا دېندەو بىن
بەزەبى .. ؟! بەلام جگە لەوہى كە كوردن ھىچ تاوانىكى تریان نىیە واتە
چەوسانەوہو جەورو سەتم بەمىننى شۆرش و پاپەرىن ھەر دەمىننى .. تا
چەوسانەوہى مرۆف لەلایەن مرۆفەوہ بەردەوام بیئت دەنگى خەباتكاران و
شۆپشگىزپان ھەرلە برەودابىن .. خەباتى درىژخاىەن درىژەى دەبىن ئازادى
تەواو دیتە دى ئەوكات .. ؟ كوردیش ھەتا لاوانى شۆپشگىزپو ئازادى خوازى
وہك ئەمانەى ھەبى ھەر زیندوو دەمىننى و ھەرگىزاو ھەرگىز نامرى و ھەر
پۆژىكىش دەبیئت بگا بە ئاوات و ئامانجەكانى وہك نەتەوہ ئاسوودەكانى
جیھان دەبىن ئەم گەلەمان بگا بەر پۆژەى كەخاوەنى(كیانی) خۆى لەم بىر

کردنەوہ بئیت . (قەوارەى) كۆل دانى گىيانى بەرخودانى ھەرگىزاو ھەرگىز
دانا مەركىتەوہ ۱۹..

لە پەرپاچەلەكەم !! ديار بوو دەنگى بەرزكردبۆوہ كە ديم ئەو ھەر دەى پىنساو
بەردەوام بوو لەو ووتنى ئەم كەين و بەينە .

نزىكەى (۴) كاترۇمىرى خاياندو دواتر بەردىيانەوہ بۆ زىندانەكە ۱۹.. پۆڭى
دواى پاش نان خواردن نزىكەى (۹)ى سەرلەبەيانى بوو كەوتەوہ دەرياي
خەيال و بىر كەردنەوہ لە حالى خۆم و پىرسىيارم دەكرد وا ھەر بۆ خۆشم وەك
دەلخۆشى دانەوہىەك بەرگە پىرسىيارىكم بۆ خۆم دەدايەوہ ! بۆنوموہ !! دەم ووت
:- باشە خۆمىيان بۆ دوو كاترۇمىر كە مەترىش ھىنا بوو ووتيان (مەھمەد مورا)
پىنويست ناكات پىنلۆ لە پىن بگەيت و جل و بەرگە كەشت بگۆرست ؟! چەند
پىرسىيارىكمەن ھەيە و ھەر ئىستا دەتگىرەنەوہ بۆ مال ۱۹..

كە چى ئەوہ (۲۵) پىست و پىنچ پۆڭ دەچى لەم زىندانەدام و ھەر ئەم چەند
پۆڭە كەمەى كە رابورد ئەشكەنجەو لىدانم ئەبوو ؟!

ئەگىنا ھىچ شەو پۆڭىك ئەبووہ مەن بىن ئەشكەنجەو لىدان پىزگارم بويىت ۱۹..
ئەو چەند پۆڭەش كە خۆم ئەشكەنجە نەكراوم ديمەنى ئەمە مندا لانەم بەو
شۆوہىە دى لەگەل ئەو كچانە ؟ بە تەواوى خۆم لە بىر چووبوہوہ و خۆزگەم
دەخواست كە ھەر ئەشكەنجەى خۆم بەردەوام بوايەو ئەو ديمەنە ناخۆش و
دلتەزىنەنەم ئەدىبايە ! چۆن دەلەين ئەشكەنجەى دەروونى گراترەو سەختەرە بۆ
مروڤى و شىيار و بىرەو باومەركى شۆپشگىرەنە ۱۹..

ئەو ديمەنەنە بە تەواوەتى پەرىشانىيان كەردبووم ئازارى بەردەوامم پىنۆہ دەداو
كىنگەم دەيا لەتاو ئەو جۆرە ئەشكەنجەدانەو بىن مافىە لەگەل كوردا دەيكەن
ئەى .. كوردى چارە سىيا تاوہكو خاوەنى ئالائى شەكاوہى خۆت نەبى تۆش
وہكوگەلانى تىرى ئەم سەرزەمىنە نىشتەمانەكەت سەربەخۆ نەبى ئەوا
سەرپاى ژيانى ھەموو كودرىكى نىشتەمان پەرەوہرى دلسۆز بەخاك و

نيشتمانى كوردستان ھەر ئەبى بە نازارەوہ بژين ؟ بۇ خۇ ھەلخستەن و خۇر
لېدانىك و ھەوايەكى پاك ھەلمژين ! نزيكەى كات ژمىر(۱)ى پېنش نيوەپۇ
كردميانەوہ بردميان بۇ حەوشەى زىندانەكەوہ !؟

ھەلىكى باشم بۇ ھەلكەوت ! دەبا پرسىيارىك بكەم لەم (ژنە) بە ديمەنى
پوخساريا دياربوو ئەشكەنجەى نۆزى ديوەو نۆز بەوہ دەچى نازارى بىن
ئەندازەى درابى ؟

كەوتە قسەكردن لەگەليا ..

*خوشكە گيان چۆنى !؟

-نۆز سوپاس ..

*ئەوہ چى دەكەيت لېرە لەناو ئەم زىندانەدا...؟

-زىندانم ! باوكەكەم ؟

*بۆچى ...؟ لەسەر چى گىراويت و زىندانى كراويت ؟

-بەتاوانى ئەوہى كە داىكى پېنشەمرگەم بۆيە گىراوم و زىندانى كراوم و
ھىچى ترا!

*دايە گيان راستە كۆرت پېنشەمرگەيە ؟ئەى ئەگەر پېنشەمرگەش بېت

- بەلى راستە برا باشكەم ؟

*دەتوانم بزانم خەلكى كوئيت و ناوت چىيە ؟ چەندە زىندانى كراويت ؟

-خەلكى دوز خورماتووم لەگەپەكى جەھورى .. ناوم (حەلىمە عزيزە) ماوہى

سنى مانگە زىندانىيان كردووم !كەس و كارم نازانن لە كوئيم و تاكو ئىستا

كەسم نەديووہ جگە لەوانەى كە دىن پرسىيارم ئى دەكەن و لىم دەدەن و جنىو

قسەى سوک و ناڤەوام پى ئەدەن ؟

-ئەى تۆ چيت لېرە باوكەكەم ؟

*منیش وەكو تۆ زىندانىم ! ئەگەر ھەر پىئويستىيەكت ھەبوو پىم بلىن بەنكوو
 بتوانم بۆت جىن بەجىن بىكەم .. بەپىنى تواناي خۆم ئەوئى لە دەستم بىن وەك
 خواردن و جل و بەرگ كە يەككىكمان بەرىن دەتوانىن بۆت داين بىكەين ؟
 -پۆلە گيان .. تۆش وەك من زىندانىت ، دەتوانى چىم بۆ بىكەيت ؟ سوپاست
 دەكەم پۆلە گيان ؟

بەلام ئەگەر نۆزوتر بېزگارت بوو ئازاد كرايت دەنگ وياسم بگەينە بە كەس و
 كارم ئەو گرنگرتىن يارمەتىيە بۆم كوپە شرىنەكەم ؟

بەلىن دووبارە كراينەو ئۆرەو بۆ ناو زىندانەكە لە دەروون دا نۆر بىزار و
 ئازارم ھەبوو كە بىرم دەكرەو كات بە كات ئىش و ئازارەكەم زياتر دەبوو ؟
 نەتەوئى كورد بۆچى وابو بەئاردى ناو دېك ھەر يەكە بۆلايەك و ھەريەكە
 گىرۆدەي گىرۆ گرفتىك بوو ؟! ئاى ئەم كوردە چۆن گىرۆدەي ئەم دۆژمە
 داگىر كەربوو ؟! گوندو كانىار و دارو كىلگەو زەوئى و كشتوكالى و ئازەن
 دارى و ھەتا ھىچ ئەمە لە كوردستان دا ھەمو بە جارى پامالەن ئاخىيوئىتە
 ناو ئۆردوگا نۆرە مىلى كانەو كە ھەر لە شىئوئى زىندانىك دەچىن
 وخەلكەكەي بىن كارو كاسبى ماونەتەو تەوئى تەوئى تەمەل و بىكارىان بىكات ؟

لە ھەولنىكى ئەم دېندانە بەو سنوور چوار چىئو دانان بۆ ئەو خەلكە ھەزارو
 سەتم دىدە ؟! دەريەدەر كردن و دورخستەوئى خەلكى شۆشگىنۆ خەبات
 كار بۆ شارە ھەربەكانى خواروئى عىراق و خستەن ئۆر چاودىريانەو ئەو
 جگەلەوئى كە زىندانەكان پەرە لە پىرو مندال و لاوى ئەم كوردە بى چارەو
 كوئىلەكراو ! ھەر دەبىن ئىمەش پۆژىكمان بۆ بىيىت و بگەين بە مافى خۇمان
 و ئازاد بىين ؟

ھەر دەبىن پۆژىك بىيىت و دەولەتى كوردىش بىتە كايەوئى ئالاي پەنگىنى
 بشەكىتە

پیشمرگه‌های کوردی

گیراوه به‌توانی نمره‌ی کوردی پیشمرگه‌ها (بووه)

ئەو ئاۋاتى بەرزى ھەموو كوردىكى حاۋەن

ھەلۋىستە ئەگەر چى ھەندىك حالات ئاتۋانرنت ۋەكو پىۋىست

دەرى بېرنت ؟ بەلام ئەو ھەلۋىستە كورد پەرۋەرانىيەى مۇۋقى كوردى
شۈرشگېر ھەمىشە ئەو خەسلەتە كورد پەرۋەرىيەى لە ھەست و نەستى
خۇيدا .

ھەمىشە كىنگلى پىۋە دەدات ، چۈن دەزانى ، ئەو ھەستە شۈرشگېرىيەى
كورد پەرۋەرىك لە ئايندەيەكى دور يان نرىك دا بىت ھەردەبى ئامانجى
سەرەكى نەتەرەى كورد ھەرىتەدى ..

پژىمى غىراقىش بۇ زىاتر فراوانكردنى پانتاين دەسلەلتى شۇقنىستانەى
ھەر لە سەرەتاي ھەلۋىسانى شۈرشى ئونى گەلەكەمان ، بەعس ،
بەبەرنامەيەكى سەربازىو پاوان خۋازىمە دەستى كرد بە پاگويزانى چەندىن
زاناي ئاينى لە باشورى غىراق و دەرکردنىان و پەرۋانەكردنىان بەبى ئەۋەى
ھىچيان بۇ دەرىچىن پاي گواستەن بەرەو سنورى نىۋان غىراق و ئىران ..
لەۋانەش ، چەندىن كەسانى شۈرشگېرى كوردستان كە لە نىكۋى شۈرشى
ئەيلول دا ، پاي گواستەن بۇباشورى غىراق تاۋەكو بۇ دوا جار لە داۋى
رىكەوتنامە شوۋمەكەى جەزائىر بىرارى تۋانەۋەى شۈرشىكى چەند سەد
ھەزارى پىشەرگەيان دەركرد ، بەمەش دۈژمنەكانى كورد ، ھەمىشەو
بەردەوام لە بۇسەى نامۇرقانەدا بوۋنە بۈگەلى كوردى بىن دەست .. و چەندىن
بەربەستى سىياسى و ئابۋورى و سەربازى و جەنگى سايكۇلۇژى لە دۋى
تاكى كوردى پكەن ..

من لەناو ئەم خەيالانەى خۇمدا ۋەكو خەوتوو بىن ھۇش كەوتووم .. ئىتەر
نازانم چەندى خاياند ... ؟

ئەۋەندەم گۈى ئى بوۋ بانگيان كردم ، (محمد موراڧ) بانگت دەكەن ؟
پاچەلەكىم سەيرىكى زىندانى يەكانم كردو ووتە بەلئى .. بەلئى ! ئەۋە كىن بوۋ

بانگی لی کردم؟! نهوه چی بوو بانگی منتان کرد!.. له دهرگاوه بانگت دهکن!..!

(محمد موراد) .. بهلئ دیسان هاتنهوه بۆ شهکهنجهو نازار دانم بهلئ قوربان .. بهلئ!.. کابرای پاسهوانی جهللاد پئی ووتم :- خوت کۆبکهرهوه ، چونکه بپیری لیئوردنت بۆ دهرچووه؟! وه نازاد دهکړی .. دهی خیرا دهرچووه دهرهوه ..

باوهرم بهم قسهیه نهئکرد ، چونکه دهمزانیئهو تاقمه خوین پئژئی بهئس همرچی سوکایهتیهک ههبن ، به مرۆفهره دهیکن .. به تایبهتی کورد .. بهلام بابزانی ئهم جاره چۆن دهبن!..
*محمد موراد ..!

- بهلئ

*خیراکهو ومه دهرهوه ..!

-منیش لهناو زیندانییهکاندا ئهم دهمزانی چی بکهه .. له دلی خۆمدا نهووت :- ئهمجارهش ههر بهم سیناریئویه بزانه چی لهگهلم بکهه .. بۆیه هاته دهرهوه .. ووتم بهلئ فهرموو .. بردمیان بۆ ژورنیک و کابرایهکی تهنگه ئهستووری رهش پئست دانیشتیوو ، ههمه موراد نهوه لیئوردنت بۆ دهرچووه له لایهه حکومتی نیشتمانی باوکهوه!.. ها بزانه حکومت چهند بهبهزییه بهرامبهه به نهوهکانی خۆی؟! دهبن ئیوهش وابن ، وهه پئشهوه ئهم پهراوهمان بۆ ئیمزا بکه؟!!

-منیش پئم گووت :- گهوهرم نووسراوی چی ئیمزا بکهه ههر لهخۆمهوه ، ئهی نابن بزانه چی یهو بۆچییه؟! ئهویش له وهلامدا ، ووتی ، ئهه نووسراوی ئاسایی یهو ههر کاتیک کهسێک نازاد دهبن و هک تۆ دهبن ئیمزای بکات بۆ ئهوهی که بهلئنی ئهوه بدات که هیچ کارنکی پامیاری که دژ به حکومته ، ئهنجام نه دات و وههگر به نهیانی کاری سیاسی له دژی

حکومت کرد ، ئەوا بە پێی نيمزاحەى حوى دەچىبە بەرپەسى سىدارەو بە
سىندارە دەدرىن ؟!

ووتە باشە ، خۆمەن کابرايەكى بێ تاوانم و هىچ کارىكى خراپ و ناپەوام
لەسەر نىيەو کارى سياسى نەبە حکومەت مەر نازانم چىيە ئىدى بۆ دەبى
نيمزاي بکەم ؟! وەپنويسەت بە نيمزاي مەن ئەکات ديارە شتىكى مەر بۆ
ئەدۆزنەو وە بى مەلامە نىيە ئەم نيمزايە ؟! بە شىوہەيەكى زۆر ناشرىن کابراى
سەر بە پۆتم ووتى .. ها حەمە موراى ئەمەش مەکە بە پۆزانى تر ، وەرە کە
مەر کەللە پەقيت دەنواند ! دەى وەرە پيشەو دەى وەرە پيشەو نيمزاي
بکەو بپۆرەو وە بۆمالەو وە لەوەزىاتر خەريکمان مەکە ، دەنا دەتتيرىنەو وە
ناو زىندانە کە ؟!

ئيتەر منيش((بپراى خۆم زۆر لە پيشتر دابوو ، کە ئەم حکومەتە عەرەبە
بە عەسىيە دۆژمەنە داگيرکەرەى نەتەو کەمان ، ژيان لەگەل ئەم جەللادانە دا زۆر
سەخت و دۆزارەو ناسان نىيەو مەرگيز ناکرئ)) ؟
مەر بۆيە نيمزام کرد بۆيان ! چونکە ژيان و مانەوہى ژيەر
دەستەيم ئيتەر تەواو .. ؟

-کابراى بەرپرسى زىندانى پۆتم بە مەرەشەيە کەو پنى ووتە ، ها حەمە
موراى مەرەو کە پيشتر شيش پينت پاگەيە تراو . باسى هىچ شتىک ناکەى
لەدەرەو لەگەل خەلک کە چى بوو ؟!

يا چى کراو لەگەل زىندانى يەکان و يان ھۆکارەکانى پووداوەکانى ئيزە ،
چيان پى ووتويت ، ئەو مەمووى دەبى کەس لیت نەبيستى و لەگەل کەس
باسى نەکەى ؟! دەنا خۆت نابىنيتەو ئەمجارە کە بگيرىيت و وە
پزگار بوونيشت مەحالە ، ئەو پنىمان پاگەياندى کە بپراى حکومەتى
نیشتمانىيە پاشە پۆژ مەرچىيە کە بدرکينى ، ئەو گوناھى خۆت لەمى
خۆت ؟!

(میس پیم ووب بهسر چاو ، نه مرده رموون)

-نویش ووتی ده نیت نازادی ، بچورهه بۇ مالی خۇت بهی چهندو چوون .
*(هه نه وندهی له دهرگای سهرکی هاته دروه ، وام دهرانی خه ده بینم و
بهروام به مانه نه ده کرد ، چونکه نهو پرتیمه ههرگیز بهروای به په یامی
مروفایه تی نی به به لام سهیرنکی خۇم کردو هه وایه کی پاکم هه لمژی و
به رهو ماله وه ملی پینگام گرت بهر چومه وه ماله وه ...؟ به گشتی ماوهی (۲۵)
پۇژ بهند بووم له دهرگای به دناوی (ههینهی کهرکوک) ...

بۇ کاتریمیز نزیکی (۴) چواری پاش نیومه پۇ که له دهرگای زیندان
هاته دروه به رهو مالی خۇشه ویستی خۇم

به لام ههرگیز لهو بیرو باوه پی کوردانه یه پاش گه زنا به وه ههچ شتیک له
درؤ خراپتر نی به له گهل خۇت بیکهیت؟! نهو که سهش سه رلینشیناوه که درؤ
له گهل گه له کهی خۇی بکات ههرچهنده نازاد کرام ، به لام نیستاش ههر له سر
به یاری خۇم نامادهم که تا دوا تنؤکی خوین له جه ستم دا بیئت بۇ خزمهت
کردنی خاک و نه ته وه کهم ژبانی خۇم خه لات بکه م بویه نه گهر خزمهتی
نیشتمانه کهم نه کهم و خاکی پیروزی کوردستان پزگار نه کهم له چه کهمی
پۇستالی داگیر کهران ئیدی خزمه تیکی بکه م وه به میزترین خۇشه ویستی ،
خۇشه ویستی نیشتمانه

ههروهک زانایان ووتوویانه

ههچ کهس تف له پریشی خۇی ناکات ، بویه ههر که سینکیش روو له میلله تی
خۇی و خاک ونه ته وهی خۇی وهرچه رخنئی و درؤی نه ته وه کهی سهنگهر بگرئ
و بوه ستیتنه وه نهوا ده چینه زبل خانهی میژروی سهرجه م مروفایه تی به وه

وه داری ووشک قهت بهرناگرئ و بی سوودهو بۇ برینه وه چاکه ..

له زیندان و نه تخته بجهی نامروهاهی به عسی یه حاد، میری نهو بووم ، نه
 گه و ده ترین خزمهت خهبات و تیکۆشانه له پیناوی پزگاری گهل و نیشتمان
 کهمانده له چنگی داگیر کران پزگاری بکهین .. ههروه که سهوولی هه مزا تۆف
 له کتیبی به ناوبانگی پر له معریفه دا پیمان دهلی : (کاتیک نیشتمان که ت
 ده سو تینرئ ئه که سهی له پشتی ئاگردانه و بیته پیاو نی یه ئه که خه نجه ره ی
 له ناو کیلاندایته خه نجه ره نی یه)...

بۆیه له که چه مکه معریفی یه وه تن ده کهین .. که پیاوی تر سنۆک هه مو پۆژی
 به سه ره شوپی ده مرئ و پیاوی ئازاو شوپشگیریش ته نها یه که جار مردن
 هه لده بژئری ، له پیناوی پزگاری یه که جاره کی بۆ گهل و نه وه ژئیر
 ده سه ته که ی ..

که ژیا نی نه ته وه که به ئازادی نه ژئری نه وا مردنی سه ره برزی گهل به نه رخزه له
 مردنیک که هه مو پۆژی ده مریت و زیندوو ده بیته وه بۆیه دووباره وه هه زار
 باره نه وه په یمانه ی داوه ده بی داکۆکی ئی بکه م سویندم به خو ئنی
 شه هیدانی رینگای پزگای کورد و کوردستان به خاکی پیرۆزی نیشتمان
 زامداره که م که سه ره نه وه رینگه یه درێژه به کاروانی خهبات و تیکۆشان بده م
 و دروشمی نه سه ره وتن تا سه ره که وتن بکه مه مانیفیستی ژیا نی ئازاد و
 سه ره بخۆ بۆ گهل و نه ته وه که م ما وه ته وه بلیم به نه وه کانی گهل سه ره بلنده که م
 که نه وه ی له زیندان و له ژئیر ئه شک نه چه دا بر دوومه ته سه ره به که د تاله
 ده زوویه که کار له و رینبازه م ئاکات به لێن بیته نه سه ره وم تا گشت ئامانه چه
 په واکانی گهل که م دینه دی له سه ره رینبازی پیرۆزی کوردایه تی و خو شه ویستی
 خاک و نیشتمانی کوردستان زیاتر و زیاتر شیلگیر تری م وه هه ره چه نده
 چه و سه نه وه و زۆلم و زۆرداری هه بێ به لام خو ئی ئازادی و سه ره فرازی گهل که م
 ده بی له که ل چیا سه ره که شه کانی کوردستان وه پۆژنکی نویمان بۆ بینن .

وہ دہیٰ لو پاستی یەش باش تی بگەین ھەرچەندە زیندانی ئەشکەنجەدان
لەلایەن داگیرکەرانیوە زیاتر بێ بەلام بۆ مرقۆفی خۆپاگرو شوپشگێڕ بیرو
بۆچونەکانی بە ھێزتر دہیٰ بەرامبەر بەنەتەرەکی .. وە ھەر ئەستوور تریش
دہیٰ بەرامبەر داگیرکەری بەعسی فاشی .. وە ھەر مرقۆفیکسی شوپشگێڕ
بہوای نەگۆپی بەم چەمکە ھەبێ کە دەلێ :-

ھەر کاروانی بہرەو خۆری ئازادی بہوانی کەم بن یا زۆر ... دەگەن بە خۆر
دەی کەرەتە ئێمە کوردیش مافی خۆمانە وەکو میللەتانی تری جیھان بە
سەربەستی و ئازادی بژین و ھەوای سەرکەوتنی یەکجارەکی لە نیشتمانی
کوردستانە کەمان دا ھەلمژین و ئەوکات ئاسوودە بین پەرە بە ژانی
ھەمەلایەنە کوردستان بەدین ...! بەلام ئەوەی زۆر بیرو ھەستی داگیر
کردووم پۆلی خۆپاگری و قارەمانی (کاک عبدول پەحمان) کە ھەموو جارێ
وورە دەدا بە من بۆیە دەلێم سەد ئەفسوس ئەو لە سێدارە درا و ئازایانە
خۆی ملی ئەوی نەکرد بەلکو پەتی سێدارە ئەویەو و کرایە گەردنی و
نەمری بۆ خۆی تۆمار کرد ..

ھەرەک نووسەر دەلێ :-

ھەزاران ، وەک محمد مورا ئەشکەنجەدان
لە گۆشە زیندان لاشەیان بزمار پێژکران
خەو و خۆراکیان بە جاری ئۆزان
پەتی سێدارەیان لە بۆ ھەلنەخران.

بن ئەو پێژگار ئابن وەک باوہ لە کوردان
ھەزار سال ژیان .. قەوارەت نەبێ ئەبی مائوێران
کەرەتە نامەوئ بۆچیمە بەوشیوەیە ژیان

نوسر/سید قادر جباری

٢٥ پوڅ له زنداني فاشیستگانې به‌غداو ه‌لېنېلیک ...

نوسمری به‌ږنو تیکوشه‌رنکی دیرنسی خه‌باتی ږگاری نیشتمانی کوردستانه زامداره‌که‌مان له ږنگه‌یه‌کی واقع بینانه سرگوزشتو به‌سهراتی قاره‌ماننکی گه‌له‌که‌مان له نیو زندانی فاشی‌یه‌کانی به‌عس دا ، له‌زاری قاره‌مانی پاسته‌قینه‌ی نه‌و پووداوه‌وه ، کرداره نامرؤ‌فایه‌تی‌یه‌کانی ږنمی عیراق له شیوه‌ی دیکومینت دا ناشکرا ده‌کات و له ږنگای نووسینه‌که‌یه‌وه ، به‌جیهانی پاده‌گه‌یه‌نی که‌میله‌تی کورد له نیشتمانی زندی باب و باپی‌رانی خویاندا .. تنه‌ها ده‌یانه‌وئ به‌سهر‌به‌ستی و دور له ه‌موو شیوا‌زنکی داپلؤ‌سین و جینؤ‌ساید ، به‌نازادی ږژین ، ژیانیک که‌له‌سر بنه‌ماکانی جا‌پی گهر‌دوونی مافی مرؤ‌ف دا داکؤ‌کی له مافی مرؤ‌ف ده‌کا تاوه‌کو ئاسووده‌و به‌خته‌ومر ږژین و خاوه‌نی قه‌واره‌یه‌کی سیاسی کوردی خویان بن...

کتیبی (٢٥) پوڅ له زندانی فاشی به‌غدا دا ، گوزارشت له ه‌موو کوردنکی دلسؤز و نیشتمان پرمور ده‌کا که‌دلسؤز بیټ بؤ خاک و نه‌توره‌که‌ی وه به‌میتؤ‌دنکی شوپ‌شگنپانه‌وه ، به‌رگری له بوونی کورد بکاته‌وه ، وه له نیو زندانی فاشیزم دا نه‌ک هر چؤک دانات ، به‌لکو به‌پره‌نسپیک پرمورده‌کراوه که‌ږنگای سه‌ده‌زار میلی هر به‌تاقه ه‌ه‌نگاویکی شوپ‌شگنپانه‌وه ده‌ست پښ ده‌کات و ئازار و نه‌شکه‌نجه‌ی دوژمن له تکه زندانی‌یه‌کوره‌کان دا ، نه‌ک هرؤ‌کیان پیاداناده‌ن ، به‌لکو ده‌بنه‌لوتکه‌ی به‌رزی خؤ‌پ‌اگری و نه‌به‌زین و به‌رخؤ‌دان وه نه‌م کتیبه‌پروی دزیوی ده‌زگاداپلؤ‌سینه‌ره‌کانی به‌عس باس

دەست بە جودایی دا بە میوای مەروم نووسینی نەم بەسەرھاتە وافیانە ،
 کەسایەتی کوردی پێ بناسرێت لە وولاتانی دەرەو ..
 دەست خوۆشی لە قەلەم و تیکۆشانی زیاتر لە (٢٠) سال خەبات و تیکۆشانی
 کاک سەید قادر جەباری دەکەم و بە توندی دەستە نازاو نازادانەکی
 دەگووێم و هێندە تر قەلەمەکی بە پرشت بێ لە پیناوی مافی پەوای
 نەتەرەکەمان ...

وەبرای بەرێزم کاک سەید قادر جەباری - نووسەر و شوێنگیر زیرەکانە و
 لەسەر میتۆدینکی شوێنگیرانە ، واقعی ژبانی سیاسی مێوایی کورد لە
 زیندانی بەعس دا بە دنیای ناوێوەو دەرەو دەناسینی و بە نووسینی ئەم
 کتێبە هەموو لایەنێکی سیاسی و نیشتمان پەروری کورد بەرەو ئەو
 دەبات ، کە مێوایی پوودا و کارەساتە تراژیدیایانی ئەم گەلە سەرلێندە
 لەبەر نەکەن و خەمخۆری پاستەقینە هەسەلە پەوای گەلی کورد بێ دۆست
 و دوژمنانمان باش بناسن !...

برات

جەمال نوری

کوردستان - سلێمانی

ژبانی نووسەر لە چەلە چەلەک دا ...

ناوی نووسەری (کتێبی ٢٥ پۆڤ لە زیندانی فەشییەکانی بەغدا)
 قادر محمد جەباری یەو ناسراوە بە سەید قادر جەباری لە سالی ١٩٤٧دا لە
 شاری کەرکوک زنجیری پەش و پایتەختی کوردان دا هاوتوتە دنیای پەر لە
 چەوسانەو لە بنەمالەییکی شوێنگیر و نیشتمان پەرورەو خاوەنی

دووبرای شهید و نهغال کراوه ناستی خوئندنی نووسر دەرچووی پۆلی
شه‌شەمی نامادەیی بەشی ئەدەبی تەراو کردوو .

ئەو کاتە شۆڤشی ئەیلول ھەڵبەست ، بۆ نووسەر وە مۆڤنکی نیشتمان
پەرور و خوئەویست بۆ بەرگری کردن لە مافەکانی گەلەکان پەییوەندی بە
شۆڤشی ئەیلولەو کردوو یانزە سال چ وە پینشمەرگەو چ وە کادرنکی
ووشیار بەشداری لەو شەپەدا کردوو .

دوای ھەرس ھینانی شۆڤشی ئەیلول ، ھەلگیرسانی شۆڤشی نوێی
گەلەکان لە سالی ۱۹۷۶دا پەییوەندی کردوو بە پیزەکانی بزوتنەوێ
سۆسیالستی کوردستان و بی نووچ دان لە خەبات و تیکۆشان و بەرگری
شۆڤشگێڕانەدا بوو لەگەڵ پەوتی پووداو و گۆڤانکاری یەکانی دا لە ناو
شۆڤش و ژبانی سیاسی یانە دژژەیی پە پینبازی ھاوسەنگەران و شەھیدانی
حزبی سۆسیالستی دیموکراتی کوردستان پێداو تا ئیستا .

و بە ھۆی ژبانی سیاسی و پینشمەرگایەتی یەوہەو ماوێ ھەژدە سال دوور
بوو لە مال و منداڵەکانی و و دۆژمنیش بۆ چۆک دادانی نۆزبەیی جار
ھەپەشە گرتنی لە مال و منداڵی کردوو بۆ فشار خستە سەرشیان ھەوال
و دەنگ و باسی ئەوہیان ھاگەیانندوو کە مردوو .

بەلام وورەو خۆڤاگری شۆڤشگێڕانەیی ھیچ کات لە وری دانەبەزانندوو .. وە
مال و منداڵەکانی لە ژباننکی سەخت و دژواردا ژبانیان گوزەرانندوو .. دوو
جار خانووی پوختنراو لە کاتی دەسەلاتی (عبدالکریم قاسم) و جارنکی
تریش لە پاپەڕینی بەھاری ۱۹۹۱لە کەرکوک خانووی سوتینراو کەرەسەیی
ناو مالی بە تالان براو لە لایەن پیاوانی پزێمی بەعسەو .

ھیچ کات بۆ بەرژەوندی تاییبەتی خۆی کاری نەکردوو ھەمیشە لە
بەرژەوندی شۆڤشی کوردا لەسەنگری تیکۆشان دا بوو .

بە ھۆى ژىئەى سىياسى و پىئىمەرگىيەى خۇيەو دۆژمەن دېلەر قانە
نەيھىشتوو كوپو كچەكانى لە خوئىندن بەردەوام بىن وە لە ژىئەى
پىئىمەرگىيەى دا بىراى نووسەر وەك كسادى پىئىشكەوتوو حىزبى
سۆسىالسىتى دىموكراتى كوردستان و وەك سىر كىردەيەكى بەو ھەو ھەو
خۆنەو سىست ، چەندىن چار كەوتوو كەمىنى دۆژمەن وە سەر كەوتوو ھەو
ئەركەكانى حىزبى لە پىئىئەى پىزگارى نەتەو ھەكى دا بە ئەنجام گەيا ندوو .

لە ھەپتە مەزگەكەى بەھارى ١٩٩١يش دا بىراى بەرپىز و سەر كىردەو نووسەر
لە ئاوشارى كەركوكى كوردان دا لە نىزىك نەخۆشخانەى (ھەدام) دا زۆر
بەنارەھەت تەوانىو ەتى زىرەكانە خۆى و پىئىمەرگەكانىشى پىزگار بىكات .

وە لە شەپەكانى قەلخانلوو ئاغجىبەشەت و زەمبەور دا لە سالى ١٩٧٤ دا لە
بەر ووشىارى و زىرەكى خۇيەو تەوانى لە كەمىنى جاشەكان قوتار بىن ،
بەلام لەبەر ئەو ەى گوند بە گوندى ئەو ئاوجەيە بە جاش تەنرابوو ، پاش
زەرەوو زىئەىكى زۆر لە دۆژمەن ، پىئىمەرگەيەك كەبە ئاوى (مچىد
شەو كەت) ھەو بىرەندار بوو لە گەل كەسىكى خىمىان بە ئاوى كاكە مەن تەوانىان
بىگەيەننە نەخۆشخانەى شۆپش و چارەسەر كرا .

بىراى نووسەر كاك (سىد قەدر جەبارى) چەند زەمانىكى تەردەزانى جگە لە
زەمانى ھەسەنى كوردى .

زەمانى ھەربى ، زەمانى توركى ، زەمانى فارسى ، زەمانى نەرووچى

ژیانی نووسەر

❁ **ناوی نروسه: قادر محمد جهباری**

● نازناو: سید قادر جہ باری

● له سالی ۱۹۴۷ دا له کهړکوکي گروکڼيه و نيستماني ده سانی کوردستان له دايک پوره

✿ **خویندنی یولی شاه‌می نامادویی به‌شی نه‌دوبی ته‌راو کردروه**

* ئە شۇرشى ئە يىلۇل دا (۱۱) سال يېشمە رگە بوود

دەر له وکاته دا به شداري چه ندين نه به ردي له ژوري شه رگاني گه رميان دا گر دووه،
ياش نسکزي شورش.

● له ساڵی (١٩٧٦) یه یوهندی کردووه به شۆرشى نوێ گهلى کردستانه و ده ناو

ریزدگانی بزوتنه‌ودی سوسیالیستی کوردستان دا کاری کردوود، به‌بنی نه‌ودی بز ساتیئک

دایبری له خهبات و ټيکنوژان تا نه د ساته د نه د کټيښه د نوښت د بهر د دوامه

له خه باتدا په یوږندی ده په به حزی سؤیالیستی دیموکراتی کوردستانه وه

ژماردی سپاردتی (۱۸۹۱) ی سالی (۲۰۰۱) ی وماردتی روشنبیری بیدراوه